

Dziennik Urzędowy

C 72

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 52

26 marca 2009

<u>Powiadomienie nr</u>	<u>Spis treści</u>	<u>Strona</u>
II Informacje		
INFORMACJE INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII EUROPEJSKIEJ		
Komisja		
2009/C 72/01	Komunikat Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym	1
2009/C 72/02	Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji (Sprawa COMP/M.5364 — Iberia/Vueling/Clickair) ⁽¹⁾	23
IV Zawiadomienia		
ZAWIADOMIENIA INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII EUROPEJSKIEJ		
Komisja		
2009/C 72/03	Kursy walutowe euro	24
ZAWIADOMIENIA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH		
2009/C 72/04	Wykaz organów publicznych lub podmiotów odpowiedzialnych za kontrolę, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (EWG) nr 2092/91	25

PL

Cena:
18 EUR

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

ZAWIADOMIENIA DOTYCZĄCE EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

Urząd Nadzoru EFTA

2009/C 72/05	Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 1 ust. 2 w części I protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości, dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do opodatkowania zależnych zakładów ubezpieczeń w Liechtensteinie	50
--------------	---	----

V Ogłoszenia

PROCEDURY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

Komisja

2009/C 72/06	Decyzja nr 842 z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie otwarcia procedury udzielania zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy i gazu — podziemnych zasobów naturalnych — zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 <i>Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych</i> , w bloku 1–5 „Dewetaki” położonym w obwodach Łowecz, Plewen i Gabrowo, oraz w sprawie powiadomienia dotyczącego przewidywanych przetargów na udzielanie zezwolenia	52
2009/C 72/07	Decyzja nr 843 z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie otwarcia procedury udzielania zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy i gazu — podziemnych zasobów naturalnych — zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 <i>Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych</i> , w bloku 1–9 „Mizija” położonym w obwodzie Wraca, oraz w sprawie powiadomienia dotyczącego przewidywanych przetargów na udzielanie zezwolenia	54
2009/C 72/08	Decyzja nr 844 z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie otwarcia procedury udzielania zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy i gazu — podziemnych zasobów naturalnych — zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 <i>Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych</i> , w bloku 1–10 „Botewo” położonym w obwodach Wraca i Montana, oraz w sprawie powiadomienia dotyczącego przewidywanych przetargów na udzielanie zezwolenia	56

INNE AKTY

Komisja

2009/C 72/09	Publikacja wniosku zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych	58
2009/C 72/10	Publikacja wniosku zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych	62

2009/C 72/11

Publikacja wniosku zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony
oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych 67

II

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA

Komunikat Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym

(2009/C 72/01)

1. WPROWADZENIE

- (1) Od połowy 2007 r. obserwuje się poważne zakłócenia w funkcjonowaniu hurtowych rynków kredytowych. Doprowadziły one do braku płynności w sektorze bankowym i sprawiły, że banki są obecnie mniej skłonne do udzielania sobie wzajemnie kredytów oraz kredytowania gospodarki. W ciągu ostatnich osiemnastu miesięcy zakłócenia na rynkach kredytowych uległy natężeniu, kryzys finansowy się pogłębił, a gospodarka światowa znalazła się w poważnej recesji.
- (2) Trudno sobie wyobrazić przezwycięzenie kryzysu finansowego oraz przywrócenie ożywienia w gospodarce światowej bez zapewnienia stabilności w sektorze bankowym oraz całym systemie finansowym. Dopiero wówczas inwestorzy odzyskają zaufanie, a banki wznowią normalną akcję kredytową. W związku z powyższym państwa członkowskie podjęły środki, mające na celu wspieranie stabilności swoich sektorów bankowych oraz podtrzymanie akcji kredytowej, w szczególności poprzez dokapitalizowanie banków z wykorzystaniem środków publicznych oraz zapewnienie gwarancji rządowych na pożyczki zaciągane przez banki. Środki te zapowiedziano w październiku 2008 r., a w ciągu ostatnich kilku miesięcy wprowadzono je stopniowo w życie.
- (3) Niedawno kilka państw członkowskich zgłosiło zamiar uzupełnienia stosowanych przez siebie obecnie środków wsparcia o pomoc związaną z aktywami bankowymi o obniżonej wartości. Te zapowiedzi, napływające równocześnie z informacjami o podobnej inicjatywie w Stanach Zjednoczonych, wywołały szerszą debatę we Wspólnocie na temat tego, czy pomoc związana z aktywami jest uzasadnioną formą wsparcia banków przez władze publiczne. W kontekście tej debaty, Komisja opracowała niniejszy komunikat w współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC), wykorzystując przy tym zalecenia wydane przez Eurosystem w dniu 5 lutego 2009 r. (zob. załącznik I).
- (4) Niniejszy komunikat dotyczy przede wszystkim kwestii, na które państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, rozważając zastosowanie środków pomocy związanej z aktywami, opracowując takie środki oraz je wdrażając. Ogólnie można stwierdzić, że do kwestii tych zalicza się uzasadnienie udzielania pomocy związanej z aktywami w celu ochrony stabilności finansowej oraz podtrzymania akcji kredytowej banków; kwestie rentowności sektora bankowego w perspektywie długoterminowej oraz bezpieczeństwa dla budżetu, które należy uwzględnić, rozważając zastosowanie środków pomocy związanej z aktywami; potrzebę przyjęcia wspólnego i skoordynowanego podejścia wspólnotowego do pomocy związanej z aktywami w celu zapewnienia jednakowych warunków dla wszystkich. W związku z takim podejściem wspólnotowym, w niniejszym komunikacie zawarto bardziej szczegółowe wskazówki na temat stosowania przepisów w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do pomocy związanej z aktywami; skoncentrowano się przy tym na takich kwestiach, jak: (i) wymogi dotyczące przejrzystości i ujawniania informacji; (ii) podział obciążeń między państwem, udziałowcami/akcjonariuszami i wierzycielami; (iii) dostosowanie środków zachęty dla beneficjentów do celów polityki publicznej; (iv) zasady opracowywania środków pomocy związanej z aktywami pod kątem kwalifikowalności i wyceny aktywów o obniżonej wartości oraz zarządzania tymi aktywami; oraz (v) związek między pomocą związaną z aktywami, innymi środkami wsparcia stosowanymi przez władze publiczne oraz restrukturyzacją banków.

2. POMOC ZWIĄZANA Z AKTYWAMI JAKO ŚRODEK OCHRONY STABILNOŚCI FINANSOWEJ ORAZ PODTRZYMANIA AKCJI KREDYTOWEJ BANKÓW

- (5) Bezpośrednim celem pakietów środków pomocy zapowiedzianych przez państwa członkowskie w listopadzie 2008 r. jest ochrona stabilności finansowej oraz podtrzymanie podaży kredytów w gospodarce realnej. Zbyt wcześnie jest na wyciąganie ostatecznych wniosków w sprawie skuteczności tych pakietów, ale jest oczywiste, że dzięki nim udało się zapobiec załamaniu finansowemu oraz wesprzeć funkcjonowanie ważnych rynków międzybankowych. Z drugiej strony zmiany w kredytowaniu gospodarki realnej, jakie zaszły po zapowiedzeniu tych pakietów, są niekorzystne, a najnowsze dane statystyczne wskazują na gwałtowne spowolnienie wzrostu udzielanych kredytów⁽¹⁾. W wielu państwach członkowskich powszechne są doniesienia o przedsiębiorstwach, którym odmówiono kredytów bankowych, wydaje się, że ograniczenie dostępności kredytów wykracza poza wymiar uzasadniony uwarunkowaniami koniunkturalnymi.
- (6) Główną przyczyną niewystarczającego strumienia kredytów jest niepewność co do wyceny i lokalizacji aktywów o obniżonej wartości, które to kwestie są źródłem problemów sektora bankowego od samego początku kryzysu. Niepewność dotycząca wyceny aktywów nie tylko nie przestawiała podważać zaufania do sektora bankowego, ale osłabiła skuteczność środków wsparcia ze strony władz publicznych, zapowiedzianych w październiku 2008 r. Dla przykładu dokapitalizowanie banków zamortyzowało skutki utraty wartości aktywów, lecz większość przekazanych środków buforowych banki wykorzystywały na tworzenie rezerw na wypadek utraty wartości aktywów w przyszłości. Banki już podjęły kroki, by rozwiązać problem aktywów o obniżonej wartości. Dokonały znaczących odpisów aktualizujących wartość aktywów⁽²⁾, podjęły działania w kierunku ograniczenia pozostałych strat poprzez zmianę klasyfikacji aktywów w swoich bilansach i rozpoczęły stopniowe tworzenie dodatkowych rezerw kapitału na umocnienie swojej płynności. Jednakże problem nie został rozwiązany w wystarczającym stopniu, a nieoczekiwana skala spowolnienia gospodarczego jest zapowiedzią dalszego spadku jakości kredytowej aktywów bankowych i to na jeszcze większą skalę.
- (7) Pomoc związana z aktywami miałaby bezpośrednio rozwiązać problem niepewności co do jakości bilansów sporządzanych przez banki i przywrócić zaufanie do tego sektora. Mogłaby też zapobiec kolejnym próbom dokapitalizowania banków w miarę coraz większej utraty wartości aktywów w obliczu pogarszającej się sytuacji w gospodarce realnej. W związku z tym, kilka państw członkowskich intensywnie rozważa udzielenie pomocy związanej z bankowymi aktywami o obniżonej wartości, a pomoc ta miałaby stanowić uzupełnienie strategii uzgodnionej przez szefów państw i rządów w październiku 2008 r.

3. UWARUNKOWANIA DŁUGOTERMINOWE: PRZYWRÓCENIE RENTOWNOŚCI W SEKTORZE BANKOWYM ORAZ BEZPIECZEŃSTWA FINANSÓW PUBLICZNYCH

- (8) Środki pomocy związanej z aktywami muszą być opracowane i wdrożone w taki sposób, by jak najefektywniej służyły osiągnięciu bezpośrednich celów, czyli ochrony stabilności finansowej i podtrzymaniu akcji kredytowej. Istotną kwestią, na którą należy zwrócić uwagę w tym miejscu, jest zapewnienie odpowiedniego udziału w środkach pomocy związanej z aktywami poprzez odpowiednie ustalenie cen i warunków oraz poprzez obowiązkowy udział, o ile uzna się go za konieczny. Jednak przy opracowywaniu i wdrażaniu środków pomocy związanej z aktywami nie należy ograniczać się do tych celów w najbliższej perspektywie. Ważne jest, by również uwzględnić uwarunkowania długoterminowe.
- (9) Jeżeli środki pomocy związanej z aktywami nie zostaną wprowadzone w taki sposób, by można było ograniczyć ryzyko poważnych zakłóceń konkurencji między bankami (zarówno na terenie poszczególnych państw członkowskich, jak i na rynkach transgranicznych) zgodnie z regułami dotyczącymi pomocy państwa zawartymi w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, i jeżeli w niezbędnych przypadkach nie będzie im towarzyszyć restrukturyzacja beneficjentów, w rezultacie nastąpi strukturalne osłabienie wspólnotowego sektora bankowego, co będzie miało negatywne skutki dla potencjału produkcyjnego całej gospodarki. Ponadto, mogłoby to doprowadzić do powracającego zapotrzebowania na interwencję władz publicznych w sektorze, co stopniowo oznaczałoby coraz większe

(1) Wprawdzie oficjalne dane dotyczące stropy euro wskazują, że w kredytach bankowych dla przedsiębiorstw nie obserwuje się jeszcze tego spadku, lecz ta podstawowa tendencja ustępuje, a wskaźniki wzrostu kredytów miesiąc do miesiąca znacząco się obniżyły pod koniec 2008 r. W grudniu 2008 r. wskaźnik kredytów bankowych dla sektora prywatnego (kredyty dla niemonetarnych instytucji finansowych z wyłączeniem administracji rządowej) spadł o 0,4 % w porównaniu z listopadem.

(2) W okresie od połowy 2007 r. do chwili obecnej dokonano odpisów aktualizujących wartość aktywów o łącznej wartości 1 063 mld USD, z czego 737,6 mld USD to wartość odpisów zgłoszona przez banki z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, a 293,7 mld USD to wartość odpisów zgłoszona przez banki z siedzibą w Europie. W ramach tej ostatniej kwoty odpisy o wartości 68 mld USD zgłoszono w Szwajcarii. Mimo dużej wartości już zgłoszonych odpisów aktualizujących wartość aktywów MFW szacuje obecnie, że łączne straty banków związane z utratą wartości aktywów mogą sięgnąć 2 200 mld USD. Ta wartość szacunkowa opiera się na kredytach hipotecznych, konsumenckich i kredytach dla przedsiębiorstw udzielonych w Stanach Zjednoczonych, będących w posiadaniu różnych podmiotów na całym świecie i poddanych sekurytyzacji, i od początku kryzysu stale rośnie. Niektórzy obserwatorzy rynku sugerują, że łączne straty mogą być znacznie wyższe. Na przykład Nouriel Roubini, który konsekwentnie twierdzi, że oficjalne szacunki są zaniżone, obecnie szacuje, że łączne straty mogą wynieść 3 600 mld USD w samych Stanach Zjednoczonych.

obciążenie dla finansów publicznych. Ryzyko tego rodzaju jest poważne zważywszy na skalę prawdopodobnego zaangażowania państwa. W celu ograniczenia ryzyka takich długoterminowych strat, interwencje władz publicznych w sektorze bankowym powinny być odpowiednio ukierunkowane, a towarzyszyć im powinny mechanizmy zabezpieczające właściwe postępowanie banków, tak by, to co leży w ich interesie było zgodne z nadrzędnymi celami polityki publicznej. Środki pomocy związanej z aktywami powinny stanowić element szerszych działań mających na celu przywrócenie rentowności sektora bankowego, opartych na niezbędnej restrukturyzacji. Konieczność restrukturyzacji w sektorze bankowym jako czynnik przeciwwagi dla wsparcia ze strony władz publicznych omówiono bardziej szczegółowo w kontekście regul dotyczących pomocy państwa w rozdziale 5 i 6.

- (10) Rozważając opracowanie i wdrożenie środków pomocy związanej z aktywami, państwa członkowskie powinny również uwzględnić uwarunkowania budżetowe. Szacunkowe wartości przewidywanych odpisów aktualizujących wartość aktywów wskazują, że koszty budżetowe pomocy związanej z aktywami — rzeczywiste lub warunkowe bądź też zarówno rzeczywiste, jak i warunkowe — mogą być znaczne, zarówno w wymiarze bezwzględnym, jak i w stosunku do Produktu Krajowego Brutto (PKB) państw członkowskich. Władze publiczne nie powinny udzielać wsparcia w formie pomocy związanej z aktywami (oraz innych środków) w zakresie, który rodziłby obawy o bezpieczeństwo finansów publicznych związane z nadmiernym zadłużeniem lub problemami z finansowaniem. Uwarunkowania te są szczególnie istotne przy obecnym wzroście deficytów budżetowych, rosnącym poziomie długu publicznego oraz w obliczu wyzwań związanych z emisją obligacji państwowych.
- (11) Ujmując to bardziej konkretnie, można stwierdzić, że sytuacja budżetowa państw członkowskich będzie istotnym czynnikiem przy wyborze jednego z mechanizmów zarządzania aktywami, które mają zostać objęte pomocą. Do mechanizmów tych zalicza się: zakup aktywów, ubezpieczenie aktywów, swap aktywów lub rozwiązanie mieszane ⁽¹⁾. Skutki zastosowania poszczególnych mechanizmów pomocy związanej z aktywami dla wiarygodności polityki budżetowej mogą nie różnić się w sposób znaczący, ponieważ rynki finansowe prawdopodobnie będą w stanie zdyskontować potencjalne straty na podobnej postawie ⁽²⁾. Jednakże podejście zakładające bezwarunkowy zakup aktywów o obniżonej wartości miałoby bardziej bezpośredni wpływ na wskaźniki budżetowe oraz finansowanie budżetu państwa. Wprawdzie wybór mechanizmu zarządzania aktywami o obniżonej wartości leży w gestii państw członkowskich, jednak winny one rozważyć rozwiązania mieszane, przewidujące wydzielenie „złych” aktywów z bilansów banków i przeniesienie ich do odrębnych jednostek (w ramach struktur banków lub poza nimi), korzystających z gwarancji władz publicznych. Tego rodzaju podejście jest atrakcyjne, ponieważ z punktu widzenia przywracania zaufania do systemu bankowego daje wiele korzyści, wynikających z podejścia opartego na zakupie aktywów, a jednocześnie pozwala ograniczyć bezpośrednie skutki dla budżetu.
- (12) W przypadku skromnych środków budżetowych, wskazane może być skoncentrowanie środków pomocy związanej z aktywami na ograniczonej liczbie banków o istotnym znaczeniu dla całego systemu bankowego. Niektóre państwa członkowskie mogą mieć mocno ograniczone możliwości udzielenia bankom pomocy związanej z aktywami ze względu na istniejące ograniczenia budżetowe lub wartość łącznej sumy bilansowej ich banków stosunku do PKB.

4. POTRZEBA PRZYJĘCIA WSPÓLNEGO I SKOORDYNOWANEGO PODEJŚCIA WSPÓLNOTOWEGO

- (13) Rozważając zastosowanie możliwych form pomocy związanej z aktywami, należy pamiętać o konieczności pogodzenia bezpośrednich celów, do których należy zapewnienie stabilności finansowej i podtrzymanie bankowej akcji kredytowej, z koniecznością uniknięcia długofalowych szkód w sektorze bankowym we Wspólnocie, na jednolitym rynku oraz w całej gospodarce. Najskuteczniej można to osiągnąć poprzez przyjęcie wspólnego skoordynowanego podejścia wspólnotowego, którego ogólne założenia można sformułować w sposób następujący:
- zwiększenie zaufania rynku poprzez zademonstrowanie, że na szczeblu wspólnotowym możliwe jest podjęcie działań w odpowiedzi na kryzys finansowy oraz stworzenie możliwości wystąpienia pozytywnych efektów pośrednich w państwach członkowskich oraz na szerzej rozumianych rynkach finansowych;
 - ograniczenie negatywnych skutków pośrednich w państwach członkowskich w tych przypadkach, w których wprowadzenie środków pomocy związanej z aktywami przez pierwsze państwo mogłoby wywołać presję na inne państwa członkowskie do podjęcia podobnych kroków oraz ryzyko wzajemnego prześcigania się państw członkowskich w udzielaniu dotacji;

⁽¹⁾ Mechanizmy te omówiono bardziej szczegółowo w załączniku II.

⁽²⁾ Zakup aktywów przez władze publiczne nie musi oznaczać znaczących kosztów budżetowych w dłuższej perspektywie, jeżeli odpowiednią część nabytych aktywów będzie można następnie sprzedać z zyskiem (zob. przykłady ze Stanów Zjednoczonych i Szwecji przytoczone w załączniku II). Jednak zakup taki oznacza wyłożenie środków budżetowych z góry, co zwiększałoby dług publiczny brutto oraz potrzeby finansowe władz publicznych. Podejście oparte na zamianie długu publicznego na aktywa o obniżonej wartości można wykorzystać, by złagodzić problemy operacyjne związane z emisją; jednak uniknięcie wpływu na wskaźniki budżetowe oraz zatrzymanie wzrostu podaży długu publicznego na rynku nie będzie w takiej sytuacji możliwe.

- c) ochrona jednolitego rynku usług finansowych poprzez zapewnienie spójności środków pomocy związanej z aktywami wprowadzanych przez państwa członkowskie oraz przeciwdziałanie protekcjonizmowi finansowemu;
 - d) zagwarantowanie przestrzegania wymogów dotyczących kontroli pomocy państwa oraz innych wymogów prawnych poprzez dalsze dążenie do zapewnienia spójności środków pomocy związanej z aktywami oraz poprzez minimalizowanie zakłóceń konkurencji oraz pokus nadużyć.
- (14) Koordynacja działań państw członkowskich byłaby konieczna jedynie na poziomie ogólnym i można by ją zapewnić przy zachowaniu takiej elastyczności, która pozwalałaby na dostosowanie środków do specyficznej sytuacji poszczególnych banków. Przy braku odpowiedniej koordynacji przed wdrożeniem środków wiele spośród tych celów będzie można osiągnąć tylko poprzez nałożenie dodatkowych wymogów w zakresie kontroli pomocy państwa po wdrożeniu środków. Wspólne wskazówki, które określałyby podstawową charakterystykę środków pomocy, pomogłyby, w związku z tym, zminimalizować potrzebę zmian i korekt w tych środkach w wyniku ich oceny na mocy przepisów w dziedzinie pomocy państwa. Wskazówki takie zamieszczono poniżej.

5. WYTYCZNE W SPRAWIE STOSOWANIA PRZEPISÓW W DZIEDZINIE POMOCY PAŃSTWA DO ŚRODKÓW POMOCY ZWIĄZANEJ Z AKTYWAMI

- (15) Do standardowych zadań banku należy dokonanie oceny ryzyka związanego z nabywanymi przez niego aktywami oraz upewnienie się, że może on pokryć wszelkie związane z tym straty ⁽¹⁾. Można jednak uważać, że pomoc związana z aktywami służy ochronie stabilności finansowej. Publiczne środki pomocy związanej z aktywami stanowią pomoc państwa w takim zakresie, w jakim zwalniają bank będący beneficjentem z konieczności wykazywania straty lub rezerwy na pokrycie ewentualnych strat wynikających z utraty wartości jego aktywów (lub przewidują wynagrodzenie dla banku w związku z taką koniecznością) lub też uwolnienia kapitału ustawowego na inne potrzeby. W szczególności miałyby to miejsce wówczas, gdy aktywa o obniżonej wartości zostałyby zakupione po cenie wyższej od ceny rynkowej lub ubezpieczone według wartości wyższej od takiej ceny bądź też gdyby cena za gwarancję nie uwzględniała wynagrodzenia dla skarbu państwa za maksymalny poziom jego zobowiązania z tytułu gwarancji ⁽²⁾.
- (16) Wszelka pomoc udzielana w ramach środków związanych z aktywami powinna jednak spełniać ogólne wymogi takie, jak: niezbędność, proporcjonalność i konieczność ograniczenia zakłóceń konkurencji do minimum. Pomoc taka oznacza poważne zakłócenia konkurencji pomiędzy bankami będącymi beneficjentami pomocy oraz bankami nieotrzymującymi takiej pomocy oraz pomiędzy bankami otrzymującymi pomoc różnej wielkości. Banki niebędące beneficjentami, które zasadniczo są w dobrej kondycji, mogą czuć się zobowiązane do zabiegania o interwencję władz publicznych, tak by utrzymać swoją pozycję konkurencyjną na rynku. Podobne zakłócenia konkurencji mogą wystąpić pomiędzy państwami członkowskim, ponieważ istnieje ryzyko, że państwa członkowskie będą się wzajemnie prześcigać w udzielaniu dotacji (starając się ratować swoje banki, nie będą zważać na skutki dla banków w innych państwach członkowskich), że pojawią się dążenia do protekcjonizmu finansowego oraz niebezpieczeństwo rozdrobnienia rynku wewnętrznego. Udział w programie pomocy związanej z aktywami powinien być, w związku z tym, uzależniony od spełnienia jasno określonych i obiektywnych kryteriów, tak by zapobiec odnoszeniu przez niektóre banki nieuzasadnionych korzyści.
- (17) Zasady dotyczące stosowania przepisów w dziedzinie pomocy państwa, a w szczególności art. 87 ust. 3 lit. (b) Traktatu, do wszelkich środków pomocy dla banków w związku ze światowym kryzysem finansowym zostały określone w Komunikacie Komisji — *Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego* ⁽³⁾. Następnie, w bardziej szczegółowe wskazówki dotyczące praktycznego zastosowania tych zasad do środków w celu dokapitalizowania instytucji finansowych zostały sformułowane w komunikacie Komisji — *Dokapitalizowanie instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji* ⁽⁴⁾. W tym samym duchu, wytyczne ustanowione w niniejszym komunikacie, oparte na tych samych zasadach, wskazano najważniejsze cechy środków pomocy związanej z aktywami lub programów takiej pomocy, decydujące o ich skuteczności, a także o ich wpływie na konkurencję.

⁽¹⁾ Banki są zazwyczaj w posiadaniu różnych aktywów, w tym: środków pieniężnych, aktywów finansowych (obligacji skarbu państwa, dłużnych papierów wartościowych, kapitałowych papierów wartościowych, pożyczek będących przedmiotem obrotu oraz towarów), instrumentów pochodnych (swapów i opcji), pożyczek, inwestycji finansowych, wartości niematerialnych i prawnych i środków trwałych. Straty mogą wystąpić wówczas, gdy sprzedaż aktywów odbywa się poniżej ich wartości rynkowej, kiedy ich wartość się obniżyła, a rezerwy tworzy się na pokrycie ewentualnych strat lub na etapie późniejszym, to jest wówczas, gdy wpływy w terminie zapadalności są niższe od wartości księgowej.

⁽²⁾ Gwarancję uważa się za pomoc państwa wówczas, gdy bank będący beneficjentem nie jest w stanie znaleźć niezależnego prywatnego podmiotu gospodarczego na rynku, który byłby skłonny udzielić mu podobnej gwarancji. Wartość pomocy państwa stanowi maksymalny poziom zobowiązań netto skarbu państwa.

⁽³⁾ Dz.U. C 270 z 25.10.2008, s. 8.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2.

Wytyczne te zastosowanie do wszystkich banków, którym udzielono pomocy związanej z aktywami, bez względu na ich indywidualną sytuację, lecz praktyczne konsekwencje ich zastosowania mogą być różne, w zależności od profilu ryzyka i rentowności beneficjenta. Zasady zawarte w wytycznych mają zastosowanie z uwzględnieniem niezbędnych zmian, jeżeli przynajmniej dwa państwa członkowskie dokonają koordynacji środków w celu zapewnienia pomocy związanej z aktywami bankom transgranicznym.

- (18) Niniejszy komunikat ma na celu ustanowienie skoordynowanych zasad i warunków, tak by zapewnić jak największą skuteczność środków pomocy związanej z aktywami na jednolitym rynku, mając przy tym na uwadze cel długoterminowy, jakim jest przywrócenie normalnych warunków rynkowych, oraz zachowując odpowiednią elastyczność, tak by stworzyć możliwość uwzględnienia specyficznej charakterystyki lub zastosowania dodatkowych środków lub procedur w indywidualnych przypadkach bądź na szczeblu krajowym, jeżeli będzie tego wymagała stabilność finansowa. Efektem skutecznych środków pomocy związanej z aktywami powinno być podtrzymanie kredytowania gospodarki realnej.

5.1. Odpowiednie ujęcie problemu oraz możliwe rozwiązania: pełna przejrzystość przed zastosowaniem środka, ujawnienie informacji o utracie wartości aktywów oraz ocena banków kwalifikujących się do pomocy przed jej udzieleniem

- (19) Wszelkie środki pomocy związanej z aktywami muszą opierać się na precyzyjnym określeniu skali trudności banku związanych z aktywami, jego faktycznej płynności przed udzieleniem pomocy oraz perspektyw odzyskania przez bank rentowności, z należyтым uwzględnieniem wszelkich możliwych rozwiązań. Ma to ułatwić proces niezbędnej restrukturyzacji, pozwolić uniknąć zróżnicowania czynników motywujących wszystkich uczestników rynku oraz wykorzystywania środków państwowych bez osiągnięcia zamierzonego skutku, jakim ma być przywrócenie normalnego dopływu strumienia kredytów do gospodarki realnej.
- (20) W związku z tym, aby zminimalizować ryzyko powracającego zapotrzebowania na interwencje władz publicznych na rzecz tych samych beneficjentów, warunkiem uzyskania pomocy związanej z aktywami powinno być spełnienie przez ubiegające się o nią podmioty następujących kryteriów.
- a) wobec wniosków o pomoc należy stosować zasadę pełnej przejrzystości przed zastosowaniem środka oraz zasadę ujawnienia przez banki kwalifikujące się do pomocy informacji o utracie wartości tych aktywów, w odniesieniu do których środki pomocy mają zostać zastosowane, przy czym informacje te powinny opierać się na odpowiedniej wycenie, poświadczonej przez niezależnych ekspertów i zatwierdzonej przez odpowiedni organ nadzoru, zgodnie z zasadami wyceny określonymi w rozdz. 5.5 ⁽¹⁾; ujawnienie informacji o utracie wartości aktywów powinno nastąpić przed interwencją władz publicznych; informacje te powinny umożliwić określenie kwoty pomocy oraz strat poniesionych przez bank w związku z przeniesieniem aktywów ⁽²⁾;
- b) po złożeniu przez bank wniosku o pomoc należy przeprowadzić pełen przegląd działalności tego banku oraz jego bilansu, tak by ocenić, czy bank spełnia wymogi kapitałowe i czy ma szansę odzyskać rentowność w przyszłości (ocena rentowności); proces przeprowadzania oceny powinien przebiegać równoległe do procesu poświadczania utraty wartości aktywów objętych programem pomocy, lecz ze względu na zakres tej oceny może ona zostać ukończona po przystąpieniu przez bank do programu pomocy związanej z aktywami; informacje o wynikach oceny rentowności należy przekazać Komisji, która uwzględni je przy ocenie niezbędnych środków następczych (zob. rozdz. 6).

5.2. Podział kosztów związanych z aktywami o obniżonej wartości między władze publiczne, udziałowców/akcjonariuszy oraz wierzycieli

- (21) Zasadniczo banki powinny w jak największym zakresie same pokrywać straty związane z aktywami o obniżonej wartości. W związku z tym, niezbędne jest przede wszystkim zapewnienie pełnej przejrzystości i pełne ujawnienie informacji przed zastosowaniem środka, a następnie dokonanie prawidłowej wyceny aktywów przed pojęciem interwencji przez władze publiczne oraz zapewnienie odpowiedniego wynagrodzenia władzom publicznym za środek pomocy związanej z aktywami, w dowolnej formie, tak by zagwarantować zrównoważenie odpowiedzialności udziałowców/akcjonariuszy i podziału obciążeń bez względu na rodzaj wybranego mechanizmu. Połączenie tych elementów powinno

⁽¹⁾ Bez uszczerbku dla wymogu upublicznienia informacji o wpływie środka pomocy związanej z aktywami, przewidującego odpowiedni podział obciążeń, terminy „przejrzystość” i „pełne ujawnienie informacji” należy rozumieć jako przejrzystość informacji z punktu widzenia władz krajowych, niezależnych zaangażowanych ekspertów oraz Komisji Europejskiej.

⁽²⁾ Kwota pomocy stanowi różnicę między wartością przekazania aktywów (opartą zazwyczaj na ich rzeczywistej wartości ekonomicznej) a ceną rynkową. W niniejszym komunikacie „poniesione straty” to różnica między wartością przekazania a wartością księgową aktywów. Straty faktyczne będą zazwyczaj znane po zastosowaniu środka pomocy.

zapewnić ogólną spójność różnych form wsparcia władz publicznych pod względem podziału obciążeń przy uwzględnieniu specyfiki różnych rodzajów pomocy ⁽¹⁾.

- (22) Jeżeli po dokonaniu prawidłowej wyceny aktywów oraz prawidłowym zidentyfikowaniu strat ⁽²⁾ okaże się, że przy braku interwencji władz publicznych doszłoby do technicznej niewypłacalności, dany bank należy objąć zarządem przymusowym lub poddać go likwidacji zgodnie z prawem wspólnotowym i krajowym. W takiej sytuacji, w celu zachowania stabilności finansowej i utrzymania zaufania, właściwe może być zapewnienie ochrony lub udzielenie gwarancji posiadaczom obligacji ⁽³⁾.
- (23) Jeżeli objęcie banku zarządem przymusowym lub jego systematyczna likwidacja wydają się niewłaściwe ze względów stabilności finansowej ⁽⁴⁾, możliwe jest udzielenie bankom pomocy ograniczonej do niezbędnego minimum, w formie gwarancji lub zakupu aktywów, tak by umożliwić im kontynuację działalności przez okres niezbędny do opracowania planu restrukturyzacji lub systematycznej likwidacji. W takich przypadkach, należałoby także oczekiwać, że udziałowcy/akcjonariusze pokryją straty przynajmniej do osiągnięcia adekwatności kapitałowej wymaganej przepisami prawa. Można również rozważyć ewentualność nacjonalizacji
- (24) Jeżeli nie ma możliwości osiągnięcia pełnego podziału obciążeń przed zastosowaniem środka, należy zażądać od banku wniesienia wkładu na pokrycie strat lub ryzyka na etapie późniejszym, na przykład w formie klauzul o wycofaniu lub, w przypadku programów ubezpieczeń, w postaci klauzuli o pokryciu przez bank tzw. „pierwszej straty” (zazwyczaj co najmniej 10 %) oraz klauzuli o podziale „pozostałych strat”, na podstawie której bank pokrywa część (zazwyczaj co najmniej 10 %) wszelkich stratach dodatkowych ⁽⁵⁾.
- (25) Zasadniczo, im niższy wkład na początku, tym większa potrzeba wniesienia wkładu przez udziałowców/akcjonariuszy na etapie późniejszym na przykład w formie przekształcenia strat skarbu państwa w udziały/akcje banku lub w formie dodatkowych środków wyrównawczych w celu ograniczenia zakłócenia konkurencji przy ocenie niezbędnej restrukturyzacji.

5.3. Dostosowanie czynników motywujących banki do udziału w programach pomocy związanej z aktywami do celów polityki publicznej

- (26) Zasadniczą cechą programów pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości powinien być okres zapisów ograniczony do sześciu miesięcy od uruchomienia programu przez rząd. Dzięki temu, banki będą mniej zainteresowane zwlekaniem z ujawnieniem niezbędnych informacji w nadziei uzyskania większej pomocy w późniejszym terminie; ułatwi to także szybkie rozwiązanie problemów w sektorze bankowym, zanim sytuacja ulegnie pogorszeniu wskutek spowolnienia gospodarczego. We wspomnianym okresie sześciu miesięcy banki będą mogły przedstawić „koszyki” aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą, które miałyby zostać objęte środkami pomocy związanej z aktywami, z możliwością przedłużenia ⁽⁶⁾.
- (27) Może zaistnieć konieczność opracowania odpowiednich mechanizmów, tak by zagwarantować, że banki, której najbardziej potrzebują pomocy związanej z aktywami, skorzystają ze środków oferowanych przez władze publiczne w tym zakresie. Takim mechanizmem może być na przykład obowiązkowe uczestnictwo w programie, a przynajmniej obowiązkowe ujawnienie informacji organom nadzoru. Nałożenie na wszystkie banki obowiązku ujawnienia skali ich problemów dotyczących aktywów powinno umożliwić jasne określenie zapotrzebowania na program pomocy związanej z aktywami w danym państwie członkowskim oraz niezbędnego zakresu takiego programu.

⁽¹⁾ Środki pomocy związanej z aktywami można w pewnym sensie przyrównać do zastrzyków kapitałowych, ponieważ przewidują absorpcję strat oraz mają wpływ na kapitał ustawowy. Jednakże w przypadku tych ostatnich władze publiczne pozbawione są dodatkowego wpływu innych działań i środków banku generujących dochody i ponoszą zazwyczaj większe ryzyko związane z określonym portfelem aktywów o obniżonej wartości, które przekracza ryzyko wynikające z jego ewentualnego udziału w danym banku. Ze względu na większe wady i ograniczone korzyści wynagrodzenie za pomoc związaną z aktywami powinno być zazwyczaj wyższe niż w przypadkach zastrzyków kapitałowych.

⁽²⁾ Porównanie wartości księgowej aktywów z wartością przekazania (ich rzeczywistą wartością ekonomiczną).

⁽³⁾ Ochrona udziałowców/akcjonariuszy powinna jednak zazwyczaj być wykluczona. Zob. decyzja w sprawie NN 39/08 (Dania, pomoc na likwidację Roskilde Bank) oraz w sprawie NN 41/08 (Zjednoczone Królestwo, pomoc na ratowanie Bradford & Bingley).

⁽⁴⁾ Może tak być na przykład wówczas, gdy zarządzanie bankiem, ze względu na jego wielkość lub rodzaj działalności, w trakcie zarządu przymusowego, postępowania przed sądem lub systematycznej likwidacji nie byłoby możliwe bez groźnych konsekwencji systemowych dla innych instytucji finansowych lub kredytowania gospodarki realnej. W tym względzie niezbędne byłoby uzasadnienie ze strony organu polityki pieniężnej lub organu nadzoru.

⁽⁵⁾ Na to, jaki poziom należy uznać za właściwy, wpływ mogą mieć inne czynniki, na przykład wyższe wynagrodzenie. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że rekompensaty *ex post* mogą czasami być wypłacane dopiero po kilku latach od wprowadzenia środka i mogą w związku z tym w sposób niezadawalający przedłużać okres niepewności co do wyceny aktywów o obniżonej wartości. Problem ten nie powstawałby w przypadku klauzul o wycofaniu opartych na wycenie aktywów przed zastosowaniem środka.

⁽⁶⁾ Zgłoszone aktywa, które mogą stać się zapadalne w późniejszym czasie.

- (28) Jeżeli udział nie jest obowiązkowy, program może przewidywać odpowiednie środki zachęty (jak na przykład udzielenie gwarancji lub przyznanie praw aktualnym udziałowcom lub akcjonariuszom, tak by mogli oni w przyszłości uczestniczyć na preferencyjnych warunkach w zamkniętych operacjach podwyższenia kapitału), które ułatwiałyby bankom udział w programie przy jednoczesnym poszanowaniu zasad przejrzystości i ujawniania informacji, rzetelnej wyceny i podziału kosztów.
- (29) Po upływie sześciomiesięcznego okresu zapisów, przystąpienie do programu powinno być możliwe wyłącznie w wyjątkowych i nieprzewidywalnych okolicznościach, za które dany bank nie ponosi odpowiedzialności⁽¹⁾, i na bardziej surowych warunkach, takich jak wyższe wynagrodzenie dla władz publicznych lub środki wyrównawcze na większą skalę.
- (30) Dostęp do pomocy związanej z aktywami powinien być zawsze uzależniony od przestrzegania kilku stosownych ograniczeń dotyczących postępowania. W odniesieniu do banków będących beneficjentami należy zastosować mechanizmy zabezpieczające, które zagwarantują, że efekty kapitałowe pomocy zostaną spożytkowane na działalność w zakresie udzielania kredytów, by odpowiednio zaspokoić popyt zgodnie z kryteriami handlowymi i bez dyskryminacji, a nie na finansowanie strategii rozwoju (w szczególności przejęć banków w dobrej kondycji) ze szkodą dla konkurentów.
- (31) Należy również rozważyć ograniczenia dotyczące polityki w zakresie wypłaty dywidendy oraz pułapów wynagrodzeń kadry kierowniczej. Szczegółową konstrukcję ograniczeń dotyczących postępowania należy oprzeć na ocenie proporcjonalności, uwzględniającej różne czynniki, które mogą wskazywać na konieczność restrukturyzacji (zob. cz. 6).

5.4. Kwalifikowalność aktywów

- (32) Określając zakres aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą, należy zachować równowagę między dążeniem do celu, jakim jest bezpośrednie zapewnienie stabilności finansowej a koniecznością przywrócenia normalnego funkcjonowania rynku w perspektywie średnioterminowej. Wydaje się, że aktywa określane powszechnie jako aktywa „toksyczne” (na przykład, amerykańskie papiery wartościowe zabezpieczone hipoteką), które wywołały kryzys finansowy i które w dużym stopniu utraciły płynność, lub które zostały dotknięte poważnymi korektami wartości w dół, przyczyniły się w największym stopniu do niepewności i sceptycyzmu co do rentowności banków. Ograniczenie zakresu aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą do tego rodzaju aktywów ograniczałoby stopień narażenia skarbu państwa na straty i przyczyniłoby się do zapobieżenia zakłóceniom konkurencji⁽²⁾. Jednakże przy zbyt wąskim zakresie środka pomocy istniałoby ryzyko nieprzywrócenia zaufania do sektora bankowego, zważywszy na różne problemy występujące w różnych państwach członkowskich i bankach oraz zakres, w jakim problem utraty wartości rozprzestrzenił się obecnie na inne aktywa. Byłby to argument za podejściem pragmatycznym, uwzględniającym elementy elastyczności, które gwarantowałyby objęcie środkami pomocy, w odpowiednim zakresie i w należytym uzasadnionych przypadkach, także innych aktywów.
- (33) Wspólne i skoordynowane podejście do kwestii określania aktywów kwalifikujących się do objęcia środkami pomocy jest niezbędne zarówno, by zapobiegać zakłóceniom konkurencji między państwami członkowskimi oraz we wspólnotowym sektorze bankowym, jak i ograniczyć zainteresowanie banków transgranicznych angażowaniem się w arbitraż z wykorzystaniem środków pomocy oferowanych w różnych systemach krajowych. Dla zapewnienia spójności między państwami członkowskimi przy określaniu aktywów kwalifikujących się do pomocy należy opracować kategorie aktywów („koszyki”), które odzwierciedlałyby zakres obecnej utraty wartości. Bardziej szczegółowe wskazówki odnośnie do definicji tych kategorii znajdują się w załączniku III. Zastosowanie tych kategorii aktywów ułatwiłoby dokonywanie porównań poszczególnych banków w całej Wspólnocie oraz ich profili ryzyka. Państwa członkowskie musiałyby wówczas zdecydować, którą kategorię pomocy można objąć pomocą i w jakim zakresie, z zastrzeżeniem zbadania przez Komisję stopnia utraty wartości wybranych aktywów.
- (34) Konieczne byłoby opracowanie podejścia proporcjonalnego, które pozwoliłoby państwom członkowskim, których sektor bankowy dodatkowo ucierpiał w wyniku innych czynników na taką skalę, że zagraża to stabilności finansowej (na przykład „pęknięcie bańki” na własnym rynku nieruchomości), rozszerzenie pomocy na ściśle określone kategorie aktywów związane z takim zagrożeniem dla systemu — po należytym uzasadnieniu i bez ograniczeń ilościowych.

⁽¹⁾ Termin „nieprzewidywalne okoliczności” oznacza okoliczności, których zarząd spółki nie mógł w żaden sposób przewidzieć przy podejmowaniu decyzji o nieprzystąpieniu do programu pomocy związanej z aktywami w okresie zapisów, i które nie wynikają z niedbalstwa lub błędu zarządu spółki lub decyzji grupy, do której dana spółka należy. „Nieprzewidywalne okoliczności” należy rozumieć jako okoliczności wyjątkowe, niezależnie od obecnego kryzysu. Państwa członkowskie pragnące powołać się na takie okoliczności powinny przekazać Komisji wszelkie niezbędne informacje.

⁽²⁾ Wydaje się, że właśnie takie podejście wybrano w Stanach Zjednoczonych w odniesieniu do Citigroup oraz Bank of America.

- (35) Można przewidzieć dodatkową elastyczność, która umożliwi uwolnienie banków od aktywów o obniżonej wartości, wykraczających poza zakres kwalifikowalności określony powyżej motywach 32, 33 i 34, bez konieczności szczegółowego uzasadnienia; dotyczyłoby to maksymalnie 10-20 % wszystkich aktywów danego banku objętych mechanizmem pomocy z uwagi na różne warunki panujące w państwach członkowskich oraz różną sytuację banków. Jednakże aktywa, w przypadku których nie można obecnie stwierdzić utraty wartości, nie powinny zostać objęte programem pomocy. Pomoc związana z aktywami nie powinna stanowić ubezpieczenia na czas nieokreślony od przyszłych skutków recesji.
- (36) Zasadniczo im szerszy jest zakres kryteriów kwalifikowalności i im większą część ogółu aktywów banku stanowią aktywa objęte pomocą, tym bardziej dogłębna będzie musiała być restrukturyzacja i tym szerzej zakrojone będą musiały być środki mające zapobiec nadmiernym zakłóceniom konkurencji. Komisja w żadnym wypadku nie uzna, że do objęcia pomocą kwalifikują się aktywa, które zostały ujęte w bilansie banku będącego beneficjentem po określonej dacie granicznej, przed zapowiedzeniem przez władze programu pomocy (¹). W przeciwnym razie mogłoby dojść do arbitrażu z wykorzystaniem aktywów i powstania niedopuszczalnych pokus nadużyć, dostarczających bankom powodów do wstrzymywania się od prawidłowego oceniania ryzyka związanego z kredytami i innymi inwestycjami w przyszłości; oznaczałoby to popełnianie tych samych błędów, które doprowadziły do obecnego kryzysu (²).

5.5. Wycena aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą i ustalanie ceny

- (37) Prawidłowe i konsekwentne podejście do wyceny aktywów, w tym aktywów o większej złożoności i mniejszej płynności, ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania nadmiernym zakłóceniom konkurencji i unikania sytuacji, w której państwa członkowskie prześcigałyby się w udzielaniu dotacji. Przy wycenie należy stosować ogólną metodykę opracowaną na szczeblu wspólnotowym; wycena dokonywana w poszczególnych państwach członkowskich przed zastosowaniem środków musi też być ściśle skoordynowana przez Komisję, co pomoże zagwarantować maksymalną skuteczność środków pomocy związanej z aktywami oraz ograniczy ryzyko zakłóceń i szkodliwego arbitrażu, zwłaszcza w przypadku banków transgranicznych. Może zaistnieć potrzeba zastosowania metodyki alternatywnej, by uwzględnić szczególne okoliczności dotyczące na przykład dostępności stosownych danych w odpowiednim terminie, pod warunkiem że metodyka taka zapewnia równoważny poziom przejrzystości. W każdym razie banki kwalifikujące się do pomocy powinny codziennie dokonywać wyceny swoich portfeli oraz regularnie i często ujawniać stosowne informacje organom sprawującym nad nimi nadzór oraz władzom krajowym.
- (38) Gdy wycena aktywów wydaje się szczególnie złożona, można rozważyć rozwiązania alternatywne, jak na przykład stworzenie banku zachowującego „dobre” aktywa, w ramach którego władze publiczne zamiast aktywów o obniżonej wartości kupowałyby „dobre” aktywa. Alternatywą, która pozwalałaby na przeprowadzenie wyceny w miarę upływu czasu w kontekście restrukturyzacji lub systematycznej likwidacji, co pozwoliłoby wyeliminować niepewność co do prawidłowej wartości danych aktywów (³) może być własność publiczna banku (w tym nacjonalizacja).
- (39) Na etapie pierwszym aktywa powinny zostać wycenione, zawsze gdy jest to możliwe, na podstawie ich aktualnej wartości rynkowej. Zasadniczo wszelkie przeniesienie aktywów objętych programem według wartości przekraczającej cenę rynkową będzie stanowiło pomoc państwa. Aktualna wartość rynkowa może jednak znacznie odbiegać od wartości księgowej tych aktywów w obecnych okolicznościach lub może być nie do określenia przy braku rynku (w przypadku niektórych aktywów wartość może być nawet równa zeru).
- (40) Na etapie drugim wartość przypisana aktywom o obniżonej wartości w kontekście programu pomocy związanej z aktywami („wartość przekazania”) będzie nieuchronnie wyższa od aktualnej ceny rynkowej, co umożliwi osiągnięcie zamierzonego efektu pomocy. Dla zapewnienia spójności oceny zgodności pomocy Komisja będzie skłonna uznać wartość przekazania, odzwierciedlającą leżącą u jej podstaw wartość ekonomiczną aktywów w długim okresie („rzeczywistą wartość ekonomiczną”), uwzględniającą leżący u jej podstaw przepływ środków pieniężnych i szersze horyzonty czasowe, za możliwy do przyjęcia punkt odniesienia, wskazujący na zgodność środka pomocy z kryterium ograniczenia pomocy do niezbędnego minimum. Trzeba będzie rozważyć zastosowanie jednolitych redukcji wartości (tzw. *haircuts*) do niektórych kategorii aktywów, tak by w przybliżeniu określić rzeczywistą wartość ekonomiczną aktywów, które są tak złożone, że rzetelne oszacowanie zmian, jakie mogą nastąpić w przewidywalnej przyszłości, mogłoby wydawać się niemożliwe.

(¹) Zasadniczo Komisja jest zdania, że jedna obiektywna data graniczna, jak na przykład koniec 2008 r., zagwarantuje jednakowe warunki dla banków i państw członkowskich.

(²) Tam, gdzie jest to niezbędne, kwestię wsparcia władz publicznych związanego z ryzykiem dotyczącym przyszłych aktywów można rozwiązać na podstawie zawiadomienia w sprawie gwarancji oraz tymczasowych zasad ramowych.

(³) Miało by to miejsce na przykład wówczas, gdyby władze publiczne zamieniły aktywa na obligacje państwowe w kwocie odpowiadającej ich wartości nominalnej, ale otrzymały warunkowe gwarancje subskrypcyjne w związku z podwyższeniem kapitału banku, których wartość byłaby uzależniona od ostatecznej ceny sprzedaży aktywów o obniżonej wartości.

- (41) W związku z tym, wartość przekazania przy zastosowaniu środków polegających na zakupie lub ubezpieczeniu aktywów ⁽¹⁾ powinna być oparta na ich rzeczywistej wartości ekonomicznej. Ponadto, musi zostać zagwarantowane odpowiednie wynagrodzenie dla władz publicznych. Jeżeli państwa członkowskie uznają za konieczne — w szczególności dla uniknięcia technicznej niewypłacalności — posłużyć się wartością przekazania aktywów, która przekraczałaby ich rzeczywistą wartość ekonomiczną, wartość elementu pomocy w takim środku będzie odpowiednio wyższa. Taką wartość można zaakceptować jedynie wówczas, gdy towarzyszy jej dogłębna restrukturyzacja oraz wprowadzenie warunków pozwalających na odzyskanie tej dodatkowej pomocy na późniejszym etapie, na przykład poprzez zastosowanie mechanizmów wycofania.
- (42) W procesie wyceny — zarówno w odniesieniu do podstawowej wartości rynkowej, jak i rzeczywistej wartości ekonomicznej, a także do wynagrodzenia władz publicznych — należy stosować zasady i procesy wyceny określone w załączniku IV.
- (43) Oceniając metody wyceny przedstawione przez państwa członkowskie w związku ze środkami pomocy związanej z aktywami oraz ich stosowanie w poszczególnych przypadkach, Komisja zasięgnie opinii grup ekspertów ds. wyceny ⁽²⁾. W celu zapewnienia spójności metodyki oceny Komisja skorzysta również z wiedzy specjalistycznej istniejących organów na szczeblu Wspólnoty.

5.6. Zarządzanie aktywami objętymi środkami pomocy

- (44) Zadaniem państw członkowskich jest wybranie najwłaściwszego sposobu uwolnienia banków od niektórych aktywów spośród możliwości przedstawionych w rozdziale 3 i załączniku II, z uwzględnieniem skali problemu aktywów o obniżonej wartości, sytuacji poszczególnych banków oraz uwarunkowań budżetowych. Kontrola pomocy państwa ma natomiast zagwarantować, że wybrany model został opracowany w taki sposób, który zapewnia równe traktowanie oraz zapobiega nadmiernym zakłóceniom konkurencji.
- (45) Wprawdzie szczegółowe uzgodnienia dotyczące ustalania cen za środki pomocy mogą być różne, jednak ich cechy charakterystyczne nie powinny wywierać znaczącego wpływu na odpowiedni podział obciążeń między władzami publicznymi a bankami będącymi beneficjentami. Przy prawidłowej wycenie ogólny mechanizm finansowania w postaci spółki zarządzającej aktywami, systemu ubezpieczeń lub rozwiązania mieszanego powinien zagwarantować pokrycie przez bank będzie takiej samej części strat. W tej sytuacji można rozważyć zastosowanie klauzul o wycofaniu. Ogólnie można stwierdzić, że wszystkie programy muszą gwarantować, że banki będące beneficjentami pokryją straty poniesione podczas przeniesienia aktywów (zob. punkt 50 poniżej oraz przypis 10).
- (46) Niezależnie od wybranego modelu konieczne jest jednoznaczne rozdzielenie — pod względem funkcjonalnym i organizacyjnym — banku będącego beneficjentem od jego aktywów o obniżonej wartości, w szczególności w odniesieniu do kadry zarządzającej, pracowników i klientów, co powinno ułatwić bankowi skoncentrowanie działań na przywróceniu rentowności oraz zapobiec ewentualnym konfliktom interesów.

5.7. Aspekty proceduralne

- (47) Szczegółowe wskazówki dotyczące wpływu niniejszych wytycznych na procedurę dotyczącą pomocy państwa, zarówno w odniesieniu do pierwotnego zgłoszenia pomocy, jak i oceny planów restrukturyzacyjnych w niezbędnych przypadkach znajdują się w załączniku V.

6. ŚRODKI NASTĘPCZE — RESTRUKTURYZACJA I PRZYWRÓCENIE RENTOWNOŚCI

- (48) Zasady i warunki określone w sekcji 5 stanowią ramy, których należy przestrzegać przy opracowywaniu środków pomocy związanej z aktywami zgodnie z przepisami w dziedzinie pomocy państwa. W tym kontekście przepisy w dziedzinie pomocy państwa mają zagwarantować, że pomoc udzielana na zdjęcie z banków będących beneficjentami ryzyka związanego z określoną kategorią aktywów będzie ograniczona do minimum i w jak najmniejszym stopniu zakłóci konkurencję, tak by stworzyć jak najlepsze warunki przywrócenia długoterminowej rentowności bez wsparcia ze strony państwa. Wprawdzie podjęcie działań w odniesieniu do aktywów o obniżonej wartości zgodnie z powyższymi zasadami jest krokiem niezbędnym do przywrócenia rentowności dla banków, nie wystarczą one jednak do osiągnięcia tego celu. W zależności od swojej szczególnej sytuacji i specyfiki banki będą musiały podjąć stosowne środki w swoim własnym interesie, by zapobiec ponownemu wystąpieniu podobnych problemów i zapewnić trwałą rentowność swojej działalności.

⁽¹⁾ W przypadku środków polegających na ubezpieczeniu wartość przekazania należy rozumieć jako wartość podlegającą ubezpieczeniu.

⁽²⁾ Komisja skorzysta z opinii grup ekspertów ds. wyceny podobnie jak w przypadku innych postępowań dotyczących pomocy państwa, kiedy odwołuje się do wiedzy specjalistycznej ekspertów zewnętrznych.

- (49) Zgodnie z przepisami w dziedzinie pomocy państwa, a w szczególności z przepisami dotyczącymi pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw taka pomoc związana z aktywami stanowi operację strukturalną i wymaga dokładnej oceny pod kątem tego, czy spełniono następujące trzy warunki: i) odpowiedni udział beneficjenta w kosztach programu pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości; ii) odpowiednie działania gwarantujące przywrócenie rentowności; oraz iii) niezbędne środki w celu zaradzenia zakłóceniom konkurencji.
- (50) Warunek pierwszy powinien być spełniony wówczas, gdy wypełniono wymogi określone w sekcji 5, w szczególności dotyczące ujawnienia informacji, wyceny, ustalania ceny oraz udziału w kosztach. Dzięki temu wkład beneficjenta będzie odpowiadał przynajmniej wszystkim stratom poniesionym przy przeniesieniu aktywów na państwo. Jeżeli nie jest to możliwe ze względów materialnych, pomoc może zostać zatwierdzona, w drodze wyjątku, z zastrzeżeniem spełnienia bardziej rygorystycznych wymogów w odniesieniu do dwóch pozostałych warunków.
- (51) Wymogi dotyczące przywrócenia rentowności oraz konieczności podjęcia środków w celu zaradzenia zakłóceniom konkurencji będą określane w poszczególnych przypadkach. Jeśli chodzi o warunek drugi, czyli potrzebę przywrócenia długoterminowej rentowności, należy zauważyć, że pomoc związana z aktywami może przyczynić się do osiągnięcia tego celu. Ocena rentowności, wydana na podstawie kompleksowej oceny i z uwzględnieniem ewentualnych czynników ryzyka ⁽¹⁾, powinna zawierać poświadczenie, że bank spełnia lub spełni w przyszłości normy adekwatności kapitałowej.
- (52) Po wstępnym zatwierdzeniu środka pomocy związanej z aktywami, Komisja przeprowadzi ocenę zakresu niezbędnej restrukturyzacji na podstawie następujących kryteriów: kryteriów określonych w komunikacie Komisji o dokapitalizowaniu instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: *ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji*, części ogółu aktywów banku, jaką stanowią aktywa objęte pomocą; ceny zastosowanej przy przeniesieniu takich aktywów w porównaniu z ceną rynkową; specyfiki udzielonej pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości; łącznej skali zaangażowania państwa w związku z aktywami banku ważonymi ryzykiem; charakteru i przyczyn problemów banku będącego beneficjentem; racjonalności modelu działalności banku oraz strategii inwestycyjnej. Komisja uwzględni także wszelkie dodatkowe gwarancje udzielone przez państwo lub wszelkie środki przekazane w związku z dokapitalizowaniem, tak by uzyskać kompletny obraz sytuacji banku będącego beneficjentem ⁽²⁾.
- (53) Długoterminowa rentowność zakłada, że bank jest w stanie przetrwać bez żadnej pomocy państwa, co oznacza, że muszą istnieć jednoznaczne plany zwrotu otrzymanych od państwa środków kapitałowych oraz zrzeczenia się z gwarancji państwa. W zależności od wyniku oceny restrukturyzacja będzie na przykład musiała obejmować dogłębny przegląd strategii i działalności banku, w tym między innymi skoncentrowanie się na podstawowej działalności, reorientację modeli działalności, likwidację lub zbycie oddziałów/spółek zależnych, zmiany w systemie zarządzania aktywami i pasywami oraz inne zmiany.
- (54) Założenie potrzeby dogłębnej restrukturyzacji zostanie przyjęte wtedy, gdy stosowna wycena aktywów o obniżonej wartości, przeprowadzona zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 5.5 oraz załączniku IV, skutkowałaby wartością ujemną kapitału własnego/niewypłacalnością techniczną przy braku interwencji państwa. Ponawiane wnioski o pomoc lub odstąpienie od ogólnych zasad określonych w sekcji 5 zazwyczaj będą wskazywać na konieczność takiej dogłębnej restrukturyzacji.
- (55) Dogłębna restrukturyzacja będzie również wymagana w przypadkach, gdy bank już otrzymał pomoc w dowolnej formie, która przyczynia się do pokrycia lub uniknięcia strat lub łącznie przekracza 2 % ogólnej wartości aktywów ważonych ryzykiem, z należytym uwzględnieniem specyfiki sytuacji każdego beneficjenta ⁽³⁾.
- (56) Harmonogram środków, które mają zostać podjęte w celu przywrócenia rentowności, będzie uwzględniał specyficzną sytuację danego banku, jak również ogólną sytuację w sektorze bankowym i nie będzie powodował nadmiernych opóźnień w niezbędnych dostosowaniach.
- (57) Po trzecie należy przeanalizować skalę niezbędnych środków wyrównawczych na podstawie zakłóceń konkurencji wynikających z pomocy. Może to oznaczać konieczność redukcji lub zbycia dochodowych jednostek lub spółek zależnych bądź przyjęcia zobowiązań do postępowania w określony sposób, mających na celu ograniczenie ekspansji handlowej.

⁽¹⁾ W miarę możliwości należałoby także zapewnić zgodność z kryteriami określonymi w pkt 40 komunikatu o dokapitalizowaniu instytucji finansowych.

⁽²⁾ W przypadku banków, na które już nałożono obowiązek opracowania planu restrukturyzacji, po przyznaniu wcześniejszej pomocy państwa, taki plan powinien należycie uwzględniać nową pomoc oraz przewidywać wszystkie możliwości poczynając od restrukturyzacji po systematyczną likwidację.

⁽³⁾ Udział w zatwierdzonym programie gwarancji kredytowych bez wykorzystania gwarancji na pokrycie strat nie będzie uwzględniany dla potrzeb niniejszego punktu.

- (58) Założenie potrzeby zastosowania środków wyrównawczych zostanie przyjęte wówczas, gdy bank będący beneficjentem nie dopełni warunków określonych w sekcji 5, w szczególności tych, które dotyczą ujawnienia informacji, wyceny, ustalania ceny oraz podziału obciążeń.
- (59) Komisja oceni zakres wymaganych środków wyrównawczych w zależności od przeprowadzonej przez siebie oceny ewentualnych zakłóceń konkurencji, mogących wystąpić wskutek udzielenia pomocy, oraz następujących czynników: całkowitej kwoty pomocy, w tym środków przewidujących udzielenie gwarancji i dokapitalizowanie przedsiębiorstwa; wolumenu aktywów objętych pomocą w ramach zastosowanego środka; procentowej wielkości strat wynikających z danego składnika aktywów; ogólnej kondycji banku; profilu ryzyka obciążającego aktywa objęte pomocą; jakości zarządzania ryzykiem przez bank; poziomu wskaźników płynności w przypadku braku pomocy; pozycji banku będącego beneficjentem pomocy na rynku oraz zakłóceń konkurencji wynikających z dalszej działalności banku na rynku; oraz wpływu pomocy na strukturę sektora bankowego.

7. ZAPIS KOŃCOWY

- (60) Komisja stosuje niniejszy komunikat od dnia 25 lutego 2009 r., to jest od dnia w którym Komisja określiła co do zasady jego treść, biorąc pod uwagę kontekst finansowy i gospodarczy, wymagający natychmiastowego działania.
-

ZAŁĄCZNIK I

ZALECENIA EUROSISTEMU DOTYCZĄCE POMOCY ZWIĄZANEJ Z AKTYWAMI BANKOWYMI

W ramach Eurosystemu określono siedem zasad przewodnich obowiązujących w zakresie środków pomocy związanej z aktywami bankowymi:

- (1) *kwalityfikowalność instytucji*: udział w programie pomocy powinien być dobrowolny; w przypadku nadmiaru zgłoszeń należy w miarę możliwości priorytetowo traktować instytucje, które wykazują większe nagromadzenie aktywów o obniżonej wartości;
- (2) *definicja aktywów*, które kwalifikują się do objęcia środkami pomocy, powinna być stosunkowo szeroka;
- (3) *wycena aktywów kwalifikujących się do objęcia środkami pomocy* powinna być przejrzysta i w miarę możliwości opierać się na zbiorze strategii i kryteriów wspólnych dla wszystkich państw członkowskich, powinna opierać się na niezależnych opiniach osób trzecich oraz na modelach, w których do oszacowania wartości ekonomicznej przewidywanych strat oraz ich prawdopodobieństwa wykorzystuje się dane mikroekonomiczne, a także dostosowane do danych aktywów redukcje wartości księgowej aktywów w sytuacji, gdy oszacowanie wartości rynkowej jest szczególnie trudne lub gdy warunki wymagają podjęcia szybkich działań;
- (4) odpowiedni stopień *podziału ryzyka* jako niezbędny element każdego programu, umożliwiający ograniczenie kosztów ponoszonych przez państwo, stanowiący odpowiedni czynnik zachęty dla instytucji uczestniczących w programie oraz pozwalający zapewnić równe reguły gry wszystkim instytucjom;
- (5) odpowiednio długi *czas trwania* programów pomocy związanej z aktywami, w miarę możliwości dostosowany do struktury terminów zapadalności aktywów kwalifikujących się do objęcia środkami pomocy;
- (6) *zarządzanie instytucjami* powinno w dalszym ciągu odbywać się zgodnie z zasadami prowadzenia działalności; należy priorytetowo potraktować programy, które przewidują jasno określone strategie wyjścia; oraz
- (7) *uwarunkowanie* państwowych programów pomocy od wymiernych wskaźników, takich jak zobowiązanie do dalszego udzielania kredytów w celu odpowiedniego zaspokojenia popytu, zgodnie z kryteriami ekonomicznymi.

ZAŁĄCZNIK II

Porównanie różnych strategii pomocy związanej z aktywami oraz doświadczeń zebranych w oparciu o rozwiązania polegające na powołaniu banków likwidujących „złe” aktywa (eng. *bad banks*) w Stanach Zjednoczonych, Szwecji, Francji, we Włoszech, w Niemczech, Szwajcarii oraz Republice Czeskiej**I. Możliwe strategie**

Zasadniczo można rozważać dwa podejścia do zarządzania aktywami będącymi przedmiotem pomocy:

- (1) Oddzielenie aktywów o obniżonej wartości od aktywów „dobrych” w ramach jednego banku lub w ramach sektora bankowego jako całości. Można rozważyć kilka wariantów takiego podejścia. Dla każdego banku można byłoby stworzyć spółkę zarządzającą aktywami (tzw. bank likwidujący „złe” aktywa lub instytucja zabezpieczająca przed ryzykiem), przy czym aktywa o obniżonej wartości zostałyby przeniesione do oddzielnego podmiotu prawnego; aktywami zarządzałby w dalszym ciągu bank znajdujący się w trudnej sytuacji bądź oddzielny podmiot; ewentualne straty dzieliliby między sobą bank zachowujący „dobre” aktywa i skarb państwa. Rozwiązanie alternatywne przewiduje, że państwo powołuje niezależną instytucję (często nazywaną „bankiem agregującym”), której zadaniem jest skupowanie aktywów o obniżonej wartości poszczególnych banków lub sektora bankowego jako całości; w ten sposób banki mogą ponownie podjąć normalną akcję kredytową, nieobciążoną ryzykiem odpisów aktualizujących wartość aktywów. Takie podejście mogłoby uwzględnić wcześniejszą nacjonalizację, w ramach której państwo najpierw przejmuje kontrolę nad niektórymi lub wszystkimi bankami w sektorze, a następnie dokonuje oddzielenia „złych” aktywów od „dobrych”.
- (2) System ubezpieczenia aktywów, w ramach którego banki w dalszym zachowują aktywa o obniżonej wartości w swoich bilansach, jednak państwo wyrównuje poniesione straty. W przypadku takiego ubezpieczenia aktywów, aktywa o obniżonej wartości w dalszym ciągu wykazywane są w bilansach banków, którym państwo gwarantuje wyrównanie niektórych lub wszystkich strat. Szczególną trudnością w związku z ubezpieczeniem aktywów jest określenie odpowiedniej składki obowiązującej w stosunku do aktywów jednolitych i złożonych, która zasadniczo powinna odzwierciedlać wycenę ubezpieczonych aktywów oraz związane z nimi ryzyko. Kolejnym problemem jest to, że z technicznego punktu widzenia obsługa systemu ubezpieczenia aktywów jest trudna w sytuacji, gdy gwarantowane aktywa są wykazywane w bilansach licznych banków, nie zaś skoncentrowane w jedynie kilku większych bankach. Ponadto fakt, że gwarantowane aktywa w dalszym ciągu są wykazywane w bilansach banków, może powodować konflikty interesów; nie występuje też ważny z psychologicznego punktu widzenia efekt wyraźnego oddzielenia „dobrych” banków od „złych” aktywów.

II. Doświadczenia zebrane w oparciu o działalność banków likwidujących „złe” aktywa

W 1989 r. w Stanach Zjednoczonych powołano Resolution Trust Corporation (RTC), państwową instytucję zarządzającą aktywami. Zadaniem RTC była likwidacja aktywów (przede wszystkim aktywów powiązanych z nieruchomościami, w tym kredytów hipotecznych) należących do kas oszczędnościowo-pożyczkowych, które w wyniku kryzysu kas oszczędnościowo-pożyczkowych (1989-1992) zostały uznane przez amerykańskie Biuro Nadzoru nad Instytucjami Oszczędnościowo-pożyczkowymi (Office of Thrift Supervision) za niewypłacalne. Korporacja RTC objęła również zadania związane z ubezpieczeniem, realizowane dotychczas przez państwową instytucję nadzorczą (Federal Home Loan Bank Board) W okresie od 1989 r. do połowy 1995 r. korporacja RTC zamknęła lub w inny sposób zlikwidowała 747 kas oszczędnościowych, których aktywa wynosiły łącznie 394 mld USD. W 1995 zadania RTC zostały powierzone funduszowi zajmującemu się ubezpieczeniem depozytów kas oszczędnościowych (Savings Association Insurance Fund), należącemu do federalnej agencji gwarantowania depozytów (Federal Deposit Insurance Corporation). W sumie koszty powyższych działań obciążające podatników oszacowano na 124 mld USD (według wartości z 1995 r.).

Korporacja RTC prowadziła swoją działalność za pośrednictwem tak zwanych programów partnerstwa kapitałowego. W każde partnerstwo kapitałowe musiał być zaangażowany podmiot reprezentujący sektor prywatny, który nabywał częściowe udziały w portfelu aktywów. Zachowując udziały w portfelach aktywów, korporacja RTC mogła uczestniczyć w wyjątkowo wysokich zyskach z kapitału, osiąganych przez inwestorów portfela. Ponadto, udział w partnerstwach kapitałowych umożliwił korporacji RTC odnoszenie korzyści za sprawą wysiłków podejmowanych przez partnerów reprezentujących sektora prywatny w związku z zarządzaniem i likwidacją; struktura partnerstw umożliwiła dostosowanie bodźców, które było o wiele bardziej zaawansowane niż w przypadku typowej relacji zleceniobiorca — zleceniobiorca. Wyróżnia się następujące formy partnerstwa kapitałowego: fundusze inwestycji różnorodnych (*Multiple Investment Fund*: partnerstwa ograniczone i wybrane, portfel obejmujący aktywa, które nie są bliżej zdefiniowane), fundusze hipoteczne serii N oraz S (*N-series* oraz *S-series Mortgage Trusts*: konkurs ofert na portfel określonych aktywów), fundusze ziemi (*Land fund*: osiągnięcie zysków z długoterminowego pozyskiwania i zagospodarowywania terenów) oraz partnerstwa JDC (*JDC Partnership*: wybór partnera generalnego w oparciu o tzw. „konkurs piękności” dla niezabezpieczonych roszczeń lub roszczeń o wątpliwej wartości).

Opracowana w Szwecji strategia polityczna na rzecz rozwiązania kryzysu finansowego w latach 1992/1993 przewidywała powołanie dwóch korporacji zarządzających aktywami bankowymi: *Securum* oraz *Retriwa*; ich zadaniem było zarządzanie zagrożonymi kredytami instytucji finansowych. Dokonywano podziału aktywów banków znajdujących się w trudnej sytuacji na aktywa „dobre” i aktywa „złe”, przy czym „złe” aktywa przenoszono do jednej z korporacji zarządzających aktywami, najczęściej do *Securum*. Istotną cechą szwedzkiego programu było zmuszenie banków do tego, aby ujawniły pełne informacje o przewidywanych stratach z kredytów i określiły realistyczne wartości swoich aktywów w nieruchomościach i innej postaci. W tym celu, urząd pełniący funkcję nadzoru finansowego zaostrzył swoje zasady obowiązujące w odniesieniu do definiowania przewidywanych strat z działalności kredytowej oraz wyceny majątku w nieruchomościach. W celu uzyskania jednolitej wyceny majątku w nieruchomościach należących do banków, które złożyły wnioski o wsparcie, urząd powołał radę zajmującą się wycenami. W skład rady weszli specjaliści reprezentujący sektor nieruchomości. Niskie wartości rynkowe, jakie zostały przypisane aktywom w badaniu due diligence, skutecznie pomogły w

określeniu wartości minimalnej aktywów. Ponieważ uczestnicy rynku nie oczekiwali, że ceny spadną poniżej tego poziomu, utrzymano działalność handlową⁽¹⁾. W dłuższej perspektywie obie korporacje powołane w celu zarządzania aktywami banków odniosły sukces w tym sensie, że wpływy uzyskane przez korporacje zarządzające aktywami banków w wyniku likwidacji posiadanych przez nie aktywów mniej więcej zrównoważyły koszty wsparcia systemu finansowego poniesione przez budżet państwa.

We Francji powołano w latach dziewięćdziesiątych instytucję publiczną, która posiadała nieograniczoną gwarancję państwową, i której zadaniem było przejęcie oraz zlikwidowanie „złych” aktywów banku Credit Lyonnais. Bank likwidujący „złe” aktywa sfinansował nabycie aktywów z wykorzystaniem kredytu udzielonego przez bank Credit Lyonnais. W ten sposób bank Credit Lyonnais uniknął wykazania strat po stronie aktywów oraz wolnego kapitału w wysokości stanowiącej równowartość aktywów ważonych ryzykiem. Kredyt udzielony bankowi likwidującemu „złe” aktywa był bowiem obciążony zerowym ryzykiem ze względu na gwarancję udzieloną przez państwo. Komisja zaakceptowała bank likwidujący „złe” aktywa jako środek pomocy w restrukturyzacji. Cechą charakterystyczną tego modelu było wyraźne oddzielenie banku zachowującego „dobre” aktywa od banku likwidującego „złe” aktywa, co zapobiegło konfliktowi interesów, a także wprowadzenie klauzuli zwrotu w lepszej sytuacji finansowej obowiązującej w stosunku do zysków osiągniętych przez bank zachowujący „dobre” aktywa na rzecz państwa. Po kilku latach bank został skutecznie sprywatyzowany. Przeniesienie aktywów do banku likwidującego „złe” aktywa zgodnie z ich wartością księgową oznaczało jednak, że akcjonariusze nie musieli ponosić odpowiedzialności za straty i spowodowało, że w dłuższej perspektywie państwo poniosło wysokie koszty tej operacji.

Kilka lat później, we Włoszech podzielono bank Banco di Napoli na bank likwidujący „złe” aktywa oraz bank zachowujący „dobre” aktywa. Nastąpiło to po tym jak ówczesni akcjonariusze przejęli straty, a skarb państwa dokonał niezbędnego dokapitalizowania w celu utrzymania płynności banku. Za pomocą subwencjonowanego kredytu udzielonego przez bank centralny i gwarantowanego przez skarb państwa bank Banco di Napoli sfinansował zakup aktywów o zaktualizowanej, ale w dalszym ciągu obniżonej wartości, dokonany przez bank likwidujący „złe” aktywa. Uzdrawiony bank został sprywatyzowany rok później. Ani w przypadku banku Credit Lyonnais ani w przypadku banku Banco di Napoli skarb państwa nie poniósł w związku z nabyciem „złych” aktywów bezpośrednich nakładów budżetowych, które wykraczałyby poza wartość kapitału udostępnionego bankom.

Niedawno w Niemczech zastosowano łagodną wersję narzędzia, jakim jest bank likwidujący „złe” aktywa, opracowaną w celu rozwiązania problemów „złych” aktywów niemieckich banków Landesbanken. W przypadku banku SachsenLB, beneficjent został sprzedany jako podmiot kontynuujący działalność, po tym jak „złe” aktywa, opiewające na około 17,5 mld EUR, zostały przeniesione do spółki specjalnego przeznaczenia; aktywa miały tam pozostać do momentu upływu terminów zapadalności. Poprzedni właściciel, kraj związkowy Saksonia, udzielił gwarancji na pokrycie strat w wysokości około 17 % wartości nominalnej, uznanej w wyniku testu warunków skrajnych za absolutnie maksymalną wartość możliwych strat (wariant podstawowy zakładał jedynie 2 %). Nowy właściciel przejął większość część dofinansowania i pokrył pozostałe ryzyko. Uznano, że w najgorszym przypadku kwota pomocy wzrosnie do poziomu przynajmniej około 4 %. W przypadku banku WestLB, przeniesiono portfel aktywów o wartości 23 mld EUR do spółki specjalnego przeznaczenia, zaś państwo udzieliło gwarancji w wysokości 5 mld EUR na pokrycie ewentualnych strat oraz w celu ochrony bilansu przed dostosowaniem wartości aktywów zgodnie z Międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej. Pozwoliło to bankowi WestLB ochronić swój bilans przed wahaniami wartości aktywów. Za udzielenie gwarancji państwo otrzymało opłatę w wysokości 0,5 %. Ochrona przed ryzykiem funkcjonuje w dalszym ciągu i uznaje się ją za pomoc państwa.

W Szwajcarii rząd stworzył nowy fundusz, do którego firma UBS przeniosła portfel „toksycznych” aktywów, które zostały przedtem wycenione przez osobę trzecią. Aby zagwarantować finansowanie tego funduszu, rząd Szwajcarii najpierw wniósł kapitał do spółki UBS (w formie obligacji zamiennych na akcje UBS), który został natychmiast odpisany przez UBS i przekazany do funduszu. Pozostałą część finansowania funduszu zapewnił kredyt udzielony przez bank Swiss National Bank.

Pod koniec lat dziewięćdziesiątych, banki czeskie stosowały mało restrykcyjne warunki kredytowania przedsiębiorstw. W związku z tym, odniosły one poważne straty i pod koniec lat dziewięćdziesiątych rząd musiał udzielić im pomocy. Podjęto poważne działania polegające na „oczyszczeniu” bilansów banków, tak aby przywrócić poprawne funkcjonowanie sektora bankowego.

W lutym 1991 r. rząd czeski powołał do życia bank konsolidacyjny (Konsolidační banka, KOB). Jego celem było przejęcie „złych” kredytów w sektorze bankowym, które nagromadziły się przed 1991 r. — takich jak długi odziedziczone po centralnej gospodarce planowanej, szczególnie w związku z wymianą handlową realizowaną w ramach bloku radzieckiego. We wrześniu 2001 r. ten specjalny bank został przekształcony w agencję, której zadaniem również było przejmowanie „złych” kredytów powstałych w związku z „nowymi, innowacyjnymi” kredytami (przede wszystkim tak zwanymi kredytami prywatyzacyjnymi, kredytami zagrożonymi oraz oszukańczymi).

Począwszy od 1991 r. uwalniano większe banki od „złych” kredytów, zaś od 1994 r. koncentrowano się na bankach mniejszych. W szczególności upadek banku Kreditní banka w sierpniu 1996 r., i masowe wycofywanie pieniędzy z banku Agrobanka, do którego doszło w następstwie tego upadku, stanowiły pewne obciążenie dla czeskiego systemu bankowego. Programy doprowadziły jedynie do przejściowego zwiększenia udziałów państwa w bankach w 1995 r., a następnie w 1998 r. — w wyniku odebrania licencji bankowi Agrobanka. Ogólnie udział państwa w czeskich bankach wzrósł pod koniec 1995 r. do 32 % z 29 % w 1994 r.

Ponadto, w 1997 r. przyjęto kolejny program — program stabilizacji, mający na celu wsparcie małych banków. Program ten zasadniczo polegał na zastępowaniu aktywów o obniżonej wartości środkami płynnymi, wynoszącymi do 110 % kapitału każdego uczestniczącego w programie banku. Odbывало się to poprzez nabywanie aktywów o obniżonej wartości od poszczególnych banków przez specjalną spółkę o nazwie Česká finanční. W ciągu okresu liczącego od pięciu do siedmiu lat mogło nastąpić odkupienie pozostałej wartości tych aktywów. W programie wzięło udział sześć banków, jednak pięć z nich zostało wykluczonych, ponieważ nie spełniły kryteriów programu. Banki te w efekcie wycofały się z działalności. Program stabilizacji nie odniósł zatem sukcesu i został wstrzymany.

(¹) Pozostaje to w ostrym kontraście do polityki japońskiej, która określała zbyt wysokie wartości dla „złych” aktywów, co doprowadziło do zamrożenia rynku nieruchomości na okres około dziesięciu lat.

Pod koniec 1998 r. przyznano 63 licencje na prowadzenie działalności bankowej (z tego 60 licencji przed upływem 1994 r.). Na koniec września 2000 r. działalność w dalszym ciągu prowadziło 41 banków i oddziałów banków zagranicznych, wobec 16 banków zastosowano procedury nadzwyczajne (osiem banków znajdowało się w likwidacji, zaś wobec pozostałych ośmiu wszczęto postępowanie upadłościowe), cztery połączyły się z innymi bankami, jeden zagraniczny bank stracił natomiast licencję, ponieważ nie udało mu się rozpocząć działalności. Spośród 41 pozostałych instytucji (włącznie z CKA) piętnaście było bankami kontrolowanymi przez podmioty krajowe, zaś 27 — przez podmioty zagraniczne, włącznie z zagranicznymi spółkami zależnymi i oddziałami.

W maju 2000 r. weszła w życie zmieniona wersja ustawy o postępowaniu upadłościowym i układowym oraz ustawa o aukcjach publicznych, których celem było przyspieszenie postępowania upadłościowego oraz zrównoważenie praw wierzycieli i dłużników, poprzez zezwolenie wyspecjalizowanym firmom lub podmiotom prawnym na objęcie roli powiernika w postępowaniu upadłościowym oraz poprzez wprowadzenie możliwości negocjowania ugody pozasądowej.

ZAŁĄCZNIK III

Definicja kategorii („koszyków”) aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą oraz ujawnienie pełnych informacji na temat aktywów o obniżonej wartości i całości działalności gospodarczej banku**I. Definicja kategorii („koszyków”) aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą**

Definicja „koszyków” aktywów finansowych o obniżonej wartości, będących własnością banków, powinna być wspólnym mianownikiem opierającym się na kategoriach już wykorzystywanych w następujących kontekstach:

- (1) sprawozdawczości i wyceny ostrożnościowej (filary trzeci umowy bazylejskiej = dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, załącznik XII; pakiety FINREP oraz COREP);
- (2) sprawozdawczości finansowej i wyceny (w szczególności Międzynarodowy standard rachunkowości nr 39 oraz Międzynarodowy standard sprawozdawczości finansowej nr 7);
- (3) specjalistycznej sprawozdawczości doraźnej dotyczącej kryzysu w sektorze udzielania kredytów: pracach Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Forum Stabilności Finansowej, profesora Roubiniego oraz Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Bankowego dotyczących przejrzystości.

Wykorzystanie wspólnego mianownika w postaci istniejących już kategorii sprawozdawczości i wyceny jako podstawy dla określania „koszyków” aktywów umożliwi:

- (1) zapobieganie nakładaniu na banki dodatkowych obowiązków w związku ze sprawozdawczością;
- (2) pozwoli na porównanie oceny „koszyka” aktywów o obniżonej wartości poszczególnych banków z szacunkami Wspólnoty oraz szacunkami globalnymi (co może być istotne dla określania „wartości ekonomicznej” w danym momencie); oraz
- (3) dostarczenie obiektywnych (poświadczonych) punktów wyjścia dla wyceny aktywów o obniżonej wartości.

Biorąc pod uwagę powyższe Komisja proponuje, aby za punkt wyjścia dla określenia „wartości ekonomicznej” oraz pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości obrać poniższe „koszyki” aktywów finansowych:

Tabela 1

I. Strukturyzowane produkty finansowe/produkty objęte sekurytyzacją						
	Rodzaj produktu	Kategoria księgową	Podstawa wyceny w danym programie			Uwagi
			Wartość rynkowa	Wartość ekonomiczna	Wartość przekazania	
1	Papiery wartościowe oparte na kredytach hipotecznych na nieruchomości	FVPL/AFS (*)				Dalszy podział wg: regionu geograficznego, priorytetu transz, ratingów, aktywów związanych z kredytami <i>subprime</i> oraz Alt-A lub innych aktywów podstawowych, terminów zapadalności/rozłożenia w czasie (<i>vintage</i>), korekt wartości i odpisów.
2	Instrumenty zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach przynoszących stały dochód	FVPL/AFS				
3	Instrumenty typu CDO	FVPL/AFS				
4	Papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	FVPL/AFS				
5	Zadłużenie przedsiębiorstw	FVPL/AFS				
6	Pozostałe kredyty	FVPL/AFS				
Razem						
II. Kredyt nieobjęte sekurytyzacją						
	Rodzaj produktu	Kategoria księgową	Podstawa wyceny w danym programie			Uwagi
			Koszt (**)	Wartość ekonomiczna	Wartość przekazania	
7	Kredyty dla przedsiębiorstw	HTM/ L&R (*)	Koszt (**)			Dalszy podział wg: regionu geograficznego, ryzyka kredytowego, kontrahenta, ograniczenia ryzyka kredytowego (zabezpieczenie) oraz struktur zapadalności; korekt wartości i odpisów.
8	Kredyty mieszkaniowe	HTM/ L&R	Koszt			
9	Inne kredyty konsumenckie	HTM/ L&R	Koszt			
Razem						

(*) FVPL = wartość godziwa dzielona przez wynik finansowy = portfel transakcji + opcja wartości godziwej; AFS = dostępne do sprzedaży, HTM = utrzymywane do terminu zapadalności, L&R = pożyczki i należności.

(**) Koszt oznacza wartość bilansową pożyczek pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości.

II. Ujawnienie pełnych informacji na temat aktywów o obniżonej wartości oraz związanej z nimi działalności gospodarczej

W oparciu o powyższe „koszyki” aktywów należy dokonać — zgodnie z kolumną „uwagi” w Tabeli 1 — dalszego uszczegółowienia informacji dotyczących aktywów o obniżonej wartości danego banku, wobec których ma zostać zastosowany środek pomocy związanej z aktywami.

W oparciu o dobre praktyki, obserwowane przez Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego ⁽¹⁾ (CEBS) w związku z ujawnianiem informacji na temat działalności dotkniętej kryzysem na rynku, informacje dotyczące działalności banku w związku z aktywami o obniżonej wartości, które należy ująć w wymienionej w punkcie 5.1 ocenie rentowności, można usystematyzować w następujący sposób:

Tabela 2

Dobre praktyki obserwowane przez CEBS	Zespół Naczelnych Organów Nadzoru (SSG) Wiodące praktyki związane z ujawnianiem informacji
<p>Model działalności</p> <ul style="list-style-type: none"> — Opis modelu działalności (na przykład przyczyny podjęcia danej działalności i wkład w proces tworzenia wartości) oraz wprowadzonych ewentualnie zmian (na przykład w wyniku kryzysu). — Opis strategii i celów. — Opis znaczenia działań oraz ich wkładu w działalność (włącznie z prezentacją w wymiarze ilościowym). — Opis rodzaju działań, włącznie z opisem instrumentów oraz sposobu ich funkcjonowania, a także kryteriów kwalifikujących, które muszą zostać spełnione przez produkty lub inwestycje. — Opis roli oraz zasięgu zaangażowania instytucji, na przykład zobowiązań i obowiązków. 	<ul style="list-style-type: none"> — Działania (SPE) (*). — Rodzaj ekspozycji (instytucja sponsorująca, płynność lub podmiot odpowiedzialny za poprawę jakości kredytowej) (SPE). — Jakościowe przedstawienie strategii (LF).
<p>Rodzaje ryzyka i zarządzanie ryzykiem</p> <ul style="list-style-type: none"> — Opis rodzajów ryzyk ponoszonych w związku z działalnością i stosowanymi instrumentami oraz ich zasięgu. — Opis praktyk związanych z zarządzaniem ryzykiem, istotnych z punktu widzenia działalności, a także jakichkolwiek słabych stron wszelkich działań naprawczych, które zostały podjęte. — W okresie obecnego kryzysu szczególną uwagę należy zwrócić na ryzyko płynności. 	
<p>Wpływ kryzysu na wyniki</p> <ul style="list-style-type: none"> — Jakościowy i ilościowy opis wyników, przy szczególnym uwzględnieniu strat (w stosownych przypadkach) oraz odpisów, które mają wpływ na wyniki. — Rozbicie odpisów/strat według rodzajów produktów i instrumentów, które ucierpiały w wyniku kryzysu (CMBS, RMBS, CDO, ABS oraz LBO, z rozbiciem według dalszych kryteriów). — Opis przyczyn oraz czynników odpowiedzialnych za powstałe skutki. — Porównanie i) wpływu, jaki miał miejsce w różnych (istotnych) okresach oraz ii) rachunków wyników przed kryzysem i po tym jak rozpoczęło się jego oddziaływanie. — Rozróżnienie odpisów na kwoty zrealizowane oraz niezrealizowane. — Opis oddziaływania kryzysu na ceny akcji/udziałów spółki. — Ujawnienie informacji na temat maksymalnego ryzyka strat oraz przedstawienie, w jaki sposób pogłębienie kryzysu lub ożywienie na rynku może wpłynąć na sytuację danej instytucji. — Ujawnienie informacji na temat wpływu zmian w spreadzie kredytowym dotyczącym własnych zobowiązań na wynik oraz na metody, które są stosowane w celu określenia tego wpływu. 	<ul style="list-style-type: none"> — Zmiany w ekspozycji w porównaniu z okresem poprzednim, włącznie ze sprzedażą oraz odpisami (CMB/LF).

⁽¹⁾ Źródło: Sprawozdanie CEBS (Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego) w sprawie przejrzystości informacji podawanych przez banki na temat działalności i produktów, które ucierpiały w wyniku niedawnego kryzysu na rynku, z dnia 18 czerwca 2008 r.

<p>Dobre praktyki obserwowane przez CEBS</p>	<p>Zespół Naczelnych Organów Nadzoru (SSG) Wiodące praktyki związane z ujawnianiem informacji</p>
<p>Poziom i rodzaje ekspozycji</p> <ul style="list-style-type: none"> — Wartość nominalna (lub koszty zamortyzowane) oraz wartość godziwa niespłaconych ekspozycji. — Informacje na temat ochrony kredytowej (na przykład za pośrednictwem swapów ryzyka kredytowego) oraz jej wpływu na ekspozycje. — Informacje o liczbie produktów. — Ujawnienie szczegółowych informacji na temat ekspozycji z rozbićm wg poniższych kryteriów: <ul style="list-style-type: none"> — priorytet transz, — poziom jakości kredytowej (na przykład ratingi, ocena inwestycyjna, rozłożenie w czasie (<i>vintage</i>)), — pochodzenie geograficzne, — czy ekspozycje zostały spowodowane, zatrzymane, składowane czy nabyte, — właściwości produktu: m.in. ratingi, udział hipotek <i>subprime</i>, stopy dyskontowe, punkty zajęcia, spready, finansowanie, — właściwości aktywów podstawowych: na przykład rozłożenie w czasie (<i>vintage</i>), wskaźniki wartości kredytu do wartości zabezpieczenia (LTV), informacje o zastawach, ważony średni okres eksploatacji aktywów bazowych, założenia odnośnie do tempa przedpłat, oczekiwane straty kredytowe. — Przegląd zmian w ekspozycjach w stosownych okresach sprawozdawczych oraz przyczyny tych zmian (na przykład sprzedaż, zadysonowanie, nabycie itd.). — Prezentacja ekspozycji, które nie zostały jeszcze skonsolidowane (lub które zostały uznane w okresie kryzysu) oraz powiązanych przyczyn. — Ekspozycja wobec ubezpieczycieli obligacji oraz jakość ubezpieczonych aktywów: <ul style="list-style-type: none"> — kwoty nominalne (lub koszty zamortyzowane) ubezpieczonych ekspozycji oraz kwota zakupionej ochrony kredytowej, — wartość godziwa niespłaconych ekspozycji oraz związanej z nimi ochrony kredytowej, — wysokość odpisów i strat, z podziałem na kwoty zrealizowane i niezrealizowane, — podział ekspozycji według ratingów i kontrahentów. 	<ul style="list-style-type: none"> — Rozmiar spółki specjalnego przeznaczenia w stosunku do łącznej ekspozycji (SPE/CDO). — Zabezpieczenie: rodzaj, transe, rating kredytowy, branża, rozkład geograficzny, średnia zapadalność, <i>vintage</i> (SPE/CDO/CMB/LF). — Zabezpieczenia, w tym ekspozycja wobec ubezpieczycieli obligacji, innych kontrahentów (CDO). Zdolność kredytowa kontrahentów hedgingowych (CDO). — Kredyty, RMBS, pochodne, inne (O). — Szczegóły odnośnie do jakości kredytowej (takie jak rating kredytowy, wskaźnik wartości kredytu do wartości zabezpieczenia (LTV), mierniki wyników (O)). — Zmiany w ekspozycji w porównaniu z okresem poprzednim, włącznie ze sprzedażą oraz odpisami (CMB/LF). — Różnice między skonsolidowanymi a nieskonsolidowanymi spółkami specjalnego przeznaczenia. Przyczyny konsolidacji (w stosownych przypadkach) (SPE). — Ekspozycje zrefinansowane oraz niesfinansowane zobowiązania (LF).
<p>Strategie księgowości oraz kwestie związane z wyceną</p> <ul style="list-style-type: none"> — Klasyfikacja transakcji oraz produktów strukturyzowanych dla potrzeb księgowości oraz związane z tym operacje księgowe. — Konsolidacja spółek specjalnego przeznaczenia oraz innych spółek (na przykład podmiotów typu <i>VE</i>) oraz ich dostosowanie do produktów strukturyzowanych, które ucierpiały w wyniku kryzysu segmentu <i>subprime</i>. — Ujawnienie szczegółowych informacji na temat wartości godziwej instrumentów finansowych: <ul style="list-style-type: none"> — instrumenty finansowe, w stosunku do których ma zastosowanie wartość godziwa, — hierarchia wartości godziwej (rozbićm wszystkich ekspozycji według poszczególnych poziomów w hierarchii wartości godziwej oraz rozbićm na instrumenty gotówkowe i instrumenty pochodne oraz ujawnienie informacji o przesunięciach między poszczególnymi poziomami), — księgowanie zysków dnia pierwszego (<i>day 1 profits</i>) (włącznie z informacjami ilościowymi), — zastosowanie opcji wartości godziwej (włącznie z warunkami jej zastosowania) i kwoty powiązane (oraz ich odpowiednie rozbićm). — Ujawnienie informacji o technikach modelowania, wykorzystywanych przy wycenie instrumentów finansowych, włącznie z przedstawieniem następujących informacji: <ul style="list-style-type: none"> — opis technik modelowania oraz instrumentów, w odniesieniu do których mają one zastosowanie, — opis procesów wyceny (obejmujący w szczególności prezentację założeń oraz parametrów danych, na których opierają się modele), — rodzaj zastosowanych korekt, które mają odzwierciedlić ryzyko dotyczące zastosowanych modeli oraz inne czynniki niepewności związane z wyceną, — wrażliwość wartości godziwej; oraz — scenariusze warunków skrajnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — Metodyka wyceny oraz główne wyznaczniki (CDO). — Korekty wyceny kredytowej w odniesieniu do poszczególnych kontrahentów (CDO). — Wrażliwość wyceny na zmiany w najważniejszych założeniach oraz danych wejściowych (CDO).

Dobre praktyki obserwowane przez CEBS	Zespół Naczelnych Organów Nadzoru (SSG) Wiodące praktyki związane z ujawnianiem informacji
Pozostałe zagadnienia związane z ujawnianiem informacji — Opis strategii ujawniania informacji oraz zasad, które stosowane są w odniesieniu do ujawniania informacji oraz sprawozdawczości finansowej.	
Zagadnienia w związku z prezentacją informacji — Informacje istotne dla zrozumienia zaangażowania instytucji w daną działalność powinny być w miarę ujawnione w jednym miejscu. — W przypadkach, gdy informacje znajdują się w różnych fragmentach lub źródłach należy zamieścić wyraźne odnośniki, które umożliwią czytelnikowi poruszenie się między poszczególnymi fragmentami. — Informacje w formie opisowej powinny być w miarę możliwości uzupełniane o ilustrujące je tabele i zestawienia, które zwiększają czytelność informacji. — Instytucje powinny dopilnować, aby terminologia wykorzystana w celu opisania złożonych instrumentów i transakcji finansowych była uzupełniona o zrozumiałe i odpowiednie wyjaśnienia.	
(*) W sprawozdaniu SSG każda cecha odnosi się do szczególnego rodzaju SPE lub do wszystkich SPE jako całości, przy czym skrót SPE oznacza spółkę specjalnego przeznaczenia, LF — finansowanie strukturyzowane, CMB — papiery wartościowe zabezpieczone hipoteką na nieruchomości komercyjnej, O — inne ekspozycje z segmentu <i>subprime</i> oraz <i>Alt-A</i> , CDO — instrumenty typu CDO.	

ZAŁĄCZNIK IV

Zasady i procedury wyceny oraz ustalania cen

I. Metodyka i procedury wyceny

Dla potrzeb środków, należy dokonać klasyfikacji aktywów zgodnie z tabelami 1 i 2 zamieszczonymi w załączniku III.

Rzeczywista wartość ekonomiczna w rozumieniu niniejszego komunikatu (patrz rozdział 5.5) powinna być określana na podstawie wymiernych danych rynkowych oraz realistycznych i ostrożnych założeń dotyczących przepływów środków pieniężnych w przyszłości.

Metoda wyceny, stosowana w stosunku do aktywów kwalifikujących się do objęcia pomocą, powinna być ustalona na poziomie Wspólnoty; przy czym metody mogą różnić się w odniesieniu do indywidualnych aktywów lub „koszyków” aktywów, których dotyczy wycena. W miarę możliwości wyceny te powinny być przez cały czas eksploatacji aktywów poddawane — w regularnych odstępach — ponownym ocenom w odniesieniu do sytuacji na rynku.

W przeszłości mniej lub bardziej skutecznie stosowano kilka opcji wyceny. W kategorii aktywów, w przypadku których wartości rynkowe były stosunkowo pewne, sprawdzily się proste procedury aukcji odwrotnej (*ang. reverse auction*)⁽¹⁾. Podejście to nie sprawdziło się jednak przy przeprowadzanych w Stanach Zjednoczonych wycenach bardziej złożonych aktywów. W sytuacji gdy istnieje mniejsza pewność co do wartości rynkowych, odpowiedniejsze są bardziej zaawansowane procedury aukcji; istnieje także potrzeba zastosowania bardziej precyzyjnej metody ustalania ceny każdego z aktywów. Metody te są jednak niestety dość złożone. Alternatywą dla aktywów złożonych są kalkulacje oparte na modelu, jednak ich wadą jest uzależnienie od założeń podstawowych⁽²⁾.

Opcja, w której jednolite redukcje wartości wyceny stosowane są wobec wszystkich złożonych aktywów, powoduje uproszczenie całości procesu wyceny, jednak w efekcie takiego procesu otrzymamy mniej dokładne ceny poszczególnych aktywów. Banki centralne dysponują znacznym doświadczeniem w zakresie możliwych kryteriów i parametrów zabezpieczenia wymaganego dla refinansowania, które mogłyby posłużyć jako przydatny punkt odniesienia.

Niezależnie od wybranego modelu, proces wyceny, a w szczególności ocena prawdopodobieństwa przyszłych strat, powinny opierać się na rygorystycznych testach warunków skrajnych, przy założeniu, że recesja światowa się utrzyma.

Wycena musi opierać się na uznanych międzynarodowych standardach oraz poziomach odniesienia. Wspólna metodyka wyceny, uzgodniona na poziomie Wspólnoty i wdrażana przez państwa członkowskie w sposób jednolity, mogłaby w dużej mierze złagodzić obawy związane z zagrożeniami dla równych reguł gry, które mogłyby wynikać z potencjalnie znaczących skutków stosowania niespójnych systemów wyceny. Dokonując analizy metod wyceny przedstawionych przez państwa członkowskie w związku ze środkami pomocy związanej z aktywami, Komisja będzie zasadniczo zasięgać opinii grup ekspertów ds. wyceny⁽³⁾.

II. Ustalanie ceny za korzystanie z pomocy państwa w oparciu o wycenę

Należy odróżnić wycenę aktywów od ustalania ceny środka pomocy. Wartość zakupu lub ubezpieczenia w oparciu o ustaloną bieżącą wartość rynkową lub „rzeczywistą wartość ekonomiczną”, z uwzględnieniem przewidywanych w przyszłości przepływów pieniężnych — przy założeniu utrzymania do momentu zapadalności — w praktyce często będzie wykaczać poza aktualne możliwości obciążenia banków będących beneficjentami⁽³⁾. Cel procedury ustalania ceny musi opierać się na wartości przekazania, która powinna być jak najbliższa ustalonej rzeczywistej wartości ekonomicznej. Ustalenie ceny w oparciu o „rzeczywistą wartość ekonomiczną” jest korzystne w porównaniu z bieżącą wartością rynkową i tym samym z pomocą państwa; jednocześnie może być traktowane jako zrównoważenie przesadzonych działań rynkowych spowodowanych obecnym kryzysem, które doprowadziły do pogorszenia sytuacji na niektórych rynkach lub wręcz do ich załamania. Im większe odchylenia wartości przekazania od „rzeczywistej wartości ekonomicznej”, a tym samym im wyższa jest kwota pomocy, tym większa zachodzi potrzeba zastosowania środków zaradczych w celu zapewnienia dokładnego ustalania cen w dłuższej perspektywie (na przykład poprzez klauzule na wypadek poprawy sytuacji), a także głębszej restrukturyzacji. Dopuszczalne odchylenia od wyniku wyceny powinny być bardziej ograniczone w przypadku aktywów, których wartość może być ustalona w oparciu o wiarygodne dane rynkowe niż w przypadku tych, gdzie mamy do czynienia z rynkami pozbawionymi płynności. Nieprzestrzeganie tych zasad mogłoby stanowić silną przesłankę dla konieczności przeprowadzenia daleko idącej restrukturyzacji oraz zastosowania środków wyrównawczych lub nawet systematycznej likwidacji.

W każdym przypadku, podczas ustalania ceny za środek pomocy związanej z aktywami należy wziąć pod uwagę wynagrodzenie dla państwa, w odpowiedni sposób uwzględniające ryzyko przyszłych strat, którego wartość wykacza poza ryzyko znajdujące odzwierciedlenie przy określaniu „rzeczywistej wartości ekonomicznej” oraz wszelkie dodatkowe ryzyko związane z wartością przekazania wyższą od rzeczywistej wartości ekonomicznej.

Takie wynagrodzenie można zapewnić poprzez ustalenie ceny aktywów poniżej „rzeczywistej wartości ekonomicznej” w takim zakresie, który umożliwi odpowiednie zrekomensowanie ryzyka współmierną korzyścią, lub poprzez odpowiednie dostosowanie opłaty za gwarancję.

⁽¹⁾ W każdym razie procedurę aukcji można zastosować jedynie w odniesieniu do jednolitych kategorii aktywów oraz w przypadkach, gdy istnieje wystarczająco duża liczba potencjalnych sprzedających. Ponadto należałoby wprowadzić minimalną cenę w celu zagwarantowania ochrony interesów państwa oraz mechanizm wycofania w przypadku, gdy ostateczne straty przewyższają cenę minimalną, co będzie stanowić gwarancję wystarczającego wkładu banku będącego beneficjentem. Aby możliwa była ocena takich mechanizmów, konieczne będzie przedłożenie w celach porównawczych alternatywnych programów gwarancji oraz zakupu, w tym testów w warunkach skrajnych; dzięki temu możliwe będzie zagwarantowanie ich równoważności finansowej w warunkach światowych.

⁽²⁾ Komisja skorzysta z opinii grup ekspertów ds. wyceny, podobnie jak w przypadku innych postępowań dotyczących pomocy państwa, podczas których Komisja odwołuje się do wiedzy specjalistycznej ekspertów zewnętrznych.

⁽³⁾ Zob. rozdział 5.2.

Określenie niezbędnych docelowych zysków z kapitału może opierać się na wynagrodzeniu, które wymagane byłoby za działania polegające na dokapitalizowaniu, przy czym zasięg takich działań musiałby odpowiadać oddziaływaniu proponowanego środka pomocy na kapitał własny. Powyższe działania powinny pozostawać w zgodzie z komunikatem Komisji w sprawie dokapitalizowania instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji; należy przy tym wziąć pod uwagę specyficzne cechy środków pomocy związanej z aktywami, a w szczególności fakt, że mogą one wymagać wyższego zaangażowania niż zastrzyki kapitałowe ⁽¹⁾.

System ustalania cen może obejmować również warrandy na akcje w bankach, których wartość równa jest wartości aktywów (zakładając, że zapłacenie wyższej ceny spowoduje wyższy potencjalny udział w kapitale). Jednym z modeli takiego systemu ustalania cen mógłby być scenariusz zakupu aktywów, w którym takie warrandy byłyby zwracane bankowi w momencie, gdy bank likwidujący „złe” aktywa dokona sprzedaży aktywów oraz gdy przyniosą one niezbędny zysk docelowy. Jeżeli aktywa nie przyniosłyby takiego zysku, bank powinien zapłacić różnicę gotówką, tak aby zysk docelowy został osiągnięty. Jeżeli bank nie dokonałby zapłaty w gotówce, państwo sprzedałoby warrandy, aby osiągnąć docelowy zysk.

W scenariuszu przewidującym gwarancję na aktywa, opłata za udzielenie gwarancji mogłaby zostać pokryta w formie udziałów o ustalonych skumulowanych odsetkach, stanowiących docelowy zysk. W przypadkach, gdy konieczne jest skorzystanie z gwarancji, państwo członkowskie może skorzystać z warrantów w celu nabycia udziałów odpowiadających kwotom, które musiały zostać pokryte z gwarancji.

Zastosowanie jakiegokolwiek z systemów ustalania cen musi spowodować, że łączny wkład banków będących beneficjentami ograniczy zakres interwencji państwa do niezbędnego minimum.

⁽¹⁾ W przypadku scenariuszy zakładających gwarancję na aktywa, należy uwzględnić ponadto, że w przeciwieństwie do działań polegających na dokapitalizowaniu, nie zapewnia się płynności.

ZAŁĄCZNIK V

Procedura pomocy państwa

Państwa członkowskie zgłaszające środki pomocy związanej z aktywami muszą dostarczać Komisji obszernych i szczegółowych informacji odnośnie do wszystkich elementów, które mogą mieć znaczenie dla oceny środków wsparcia publicznego zgodnie z regułami dotyczącymi pomocy państwa zawartymi w niniejszym komunikacie ⁽¹⁾. Zalicza się do nich przede wszystkim szczegółowy opis metodyki wyceny oraz jej przewidzianego wdrożenia, z uwzględnieniem niezależnych ekspertyz wykonanych przez osoby trzecie ⁽²⁾. Komisja wyda zezwolenie na okres sześciu miesięcy, pod warunkiem otrzymania zobowiązania do przedłożenia planu restrukturyzacji lub oceny rentowności każdej instytucji będącej beneficjentem w ciągu trzech miesięcy od momentu przystąpienia tej instytucji do programu pomocy związanej z aktywami.

W przypadkach, gdy bank otrzymał pomoc, czy to w ramach środków indywidualnych, czy też w ramach zatwierzonego programu pomocy związanej z aktywami, państwo członkowskie powinno dostarczyć Komisji — najpóźniej w indywidualnym zgłoszeniu dotyczącym planu restrukturyzacji lub oceny rentowności — szczegółowych informacji odnośnie do aktywów objętych pomocą oraz ich wyceny obowiązującej w dniu udzielenia takiej indywidualnej pomocy, a także poświadczonych i zatwierdzonych wyników ujawnienia informacji o utracie wartości aktywów objętych środkami pomocy ⁽³⁾. Jak najszybciej należy przedłożyć pełen przegląd działalności i bilansu banku, co umożliwi podjęcie rozmów na temat odpowiedniej formy restrukturyzacji i jej zakresu jeszcze przed formalnym przedłożeniem planu restrukturyzacji; dzięki temu możliwe będzie przyspieszenie procesu i możliwe szybkie zapewnienie jasności i pewności prawnej.

Jeżeli chodzi o banki, które już skorzystały z pomocy państwa — czy to w ramach zatwierdzonej gwarancji, czy też swapów aktywów lub programów dokapitalizowania bądź środków indywidualnych — należy najpierw zgłosić pomoc udzieloną w ramach programu pomocy związanej z aktywami zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zgłaszania pomocy, tak aby Komisja miała pełen obraz różnorodnych środków pomocy zastosowanej przez państwo w przypadku poszczególnych beneficjentów, i aby w ramach ogólnej oceny mogła lepiej ocenić skuteczność poprzednich środków oraz wkładu zaproponowanego przez państwo członkowskie.

Komisja dokona ponownej oceny pomocy udzielonej w ramach tymczasowego zezwolenia, biorąc pod uwagę stosowność proponowanej restrukturyzacji oraz środków zaradczych ⁽⁴⁾. Podejmując nową decyzję, Komisja zajmie stanowisko odnośnie do zgodności tej pomocy z odpowiednimi przepisami w okresie dłuższym niż sześć miesięcy.

Państwa członkowskie muszą ponadto co sześć miesięcy dostarczyć Komisji sprawozdanie w sprawie funkcjonowania programów pomocy związanej z aktywami oraz postępów w zakresie planów restrukturyzacji banków. Jeżeli państwo członkowskie jest już objęte obowiązkiem składania sprawozdań w związku z innymi formami pomocy dla jego banków, takie sprawozdanie powinno zostać uzupełnione o niezbędne informacje dotyczące środków pomocy związanej z aktywami oraz planów restrukturyzacji banków.

⁽¹⁾ Zachęca się do nawiązywania kontaktów przedzgłoszeniowych.

⁽²⁾ Zob. część 5.5 powyżej oraz załącznik 4.

⁽³⁾ Należy przedłożyć pismo szefa organu nadzoru poświadczającego szczegółowe wyniki.

⁽⁴⁾ Aby ułatwić pracę państwom członkowskim i Komisji, Komisja będzie przygotowana badać grupowo zgłoszenia dotyczące podobnych przypadków restrukturyzacji/likwidacji. Komisja może zdecydować, że nie ma potrzeby przedkładania planu, jeżeli chodzi o zwykłą likwidację instytucji lub jeżeli ma instytucja jest niewielkich rozmiarów.

Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji
(Sprawa COMP/M.5364 — Iberia/Vueling/Clickair)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2009/C 72/02)

W dniu 9 stycznia 2009 r. Komisja podjęła decyzję o nie sprzeciwianiu się wyżej wymienionej koncentracji oraz uznaniu jej za zgodną z regułami wspólnego rynku. Powyższa decyzja zostaje wydana na mocy art. 6 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004. Pełny tekst decyzji jest dostępny wyłącznie w języku hiszpańskim i będzie opublikowany po uprzednim usunięciu ewentualnych tajemnic handlowych przedsiębiorstw. Tekst decyzji będzie dostępny:

- na stronie internetowej: Europa — Dyrekcja Generalna do spraw Konkurencji (<http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>). Strona ta została wyposażona w różnorodne opcje wyszukiwania, takie jak spis firm, numerów spraw, dat oraz spis sektorów przemysłowych, które mogą być pomocne w znalezieniu poszczególnych decyzji w sprawach połączeń,
 - w formie elektronicznej na stronie internetowej EUR-Lex, pod numerem dokumentu 32009M5364. EUR-Lex pozwala na dostęp on-line do dokumentacji prawa Europejskiego (<http://eur-lex.europa.eu>).
-

IV

(Zawiadomienia)

ZAWIADOMIENIA INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII
EUROPEJSKIEJ

KOMISJA

Kursy walutowe euro ⁽¹⁾

25 marca 2009 r.

(2009/C 72/03)

1 euro =

Waluta	Kurs wymiany	Waluta	Kurs wymiany		
USD	Dolar amerykański	1,3494	AUD	Dolar australijski	1,9310
JPY	Jen	132,24	CAD	Dolar kanadyjski	1,6598
DKK	Korona duńska	7,4486	HKD	Dolar hong kong	10,4580
GBP	Funt szterling	0,92425	NZD	Dolar nowozelandzki	2,3847
SEK	Korona szwedzka	10,9565	SGD	Dolar singapurski	2,0376
CHF	Frank szwajcarski	1,5230	KRW	Won	1 837,68
ISK	Korona islandzka		ZAR	Rand	12,8317
NOK	Korona norweska	8,7275	CNY	Juan renminbi	9,2176
BGN	Lew	1,9558	HRK	Kuna chorwacka	7,4750
CZK	Korona czeska	27,290	IDR	Rupia indonezyjska	15 754,25
EEK	Korona estońska	15,6466	MYR	Ringgit malezyjski	4,8956
HUF	Forint węgierski	300,22	PHP	Peso filipińskie	64,880
LTL	Lit litewski	3,4528	RUB	Rubel rosyjski	45,4110
LVL	Łat łotewski	0,7095	THB	Bat tajlandzki	47,890
PLN	Złoty polski	4,5600	BRL	Real	3,0442
RON	Lej rumuński	4,2811	MXN	Peso meksykańskie	19,3909
TRY	Lir turecki	2,2433	INR	Rupia indyjska	68,3740

⁽¹⁾ Źródło: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez ECB.

ZAWIADOMIENIA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

WYKAZ ORGANÓW PUBLICZNYCH LUB PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA KONTROLĘ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 15 ROZPORZĄDZENIA (EWG) NR 2092/91

(2009/C 72/04)

Artykuł 9 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych stanowi, że Państwa Członkowskie tworzą system kontroli wykonywany przez jeden lub więcej organów i/lub zatwierdzone prywatne podmioty kontrolujące.

Zgodnie z ostatnim akapitem art. 15 tego rozporządzenia, w aktualnym zawiadomieniu wykazano — na podstawie informacji udzielonych przez Państwa Członkowskie zaktualizowanych w 2008 r. — systemy uruchomione w każdym Państwie Członkowskim oraz zatwierdzone podmioty i/lub organy kontrolujące.

Systemy uruchomione w każdym Państwie Członkowskim wskazane są w kolumnie „uwagi” w następujący sposób:

A: System oparty na zatwierdzonych prywatnych podmiotach kontrolujących

B: System oparty na jednym lub większej ilości wyznaczonych publicznych organów kontrolujących

C: System oparty na wyznaczonym publicznym organie kontrolującym oraz zatwierdzonych prywatnych podmiotach kontrolujących

Od stycznia 1998 r. zatwierdzone podmioty kontrolujące w Unii Europejskiej muszą spełniać wymogi ustanowione w warunkach normy EN 45011. (Art. 9 ust. 10 rozporządzenia nr 2092/91).

Wykaz zawiera również podmioty i/lub organy kontrolujące zatwierdzone przez Państwa nienależące do EWG, które przystąpiły do EOG.

Austria i Hiszpania

W Austrii i Hiszpanii kompetencje organów ograniczone są do określonych krajów związkowych/ regionów autonomicznych.

W kolumnie „uwagi” zastosowano następujące kody oznaczające poszczególne kraje związkowe/ regiony autonomiczne.

Austria		Baleary	BA
Karyntia	K	Wyspy Kanaryjskie	CA
Dolna Austria	N	Kantabria	CN
Górna Austria	O	Kastylia-La Mancha	CM
Salzburg	S	Kastylia-León	CL
Styria	ST	Katalonia	CT
Tyrol	T	Estremadura	EX
Wiedeń	W	Galicja	GA
Burgenland	B	La Rioja	RI
Vorarlberg	V	Madryt	MA
Hiszpania		Murcja	MU
Andaluzja	AN	Nawarra	NA
Aragonia	AR	Kraj Basków	VAS
Asturia	AS	Walencja	VA

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
AUSTRIA		System A
AT-N-01-BIO	Austria Bio Garantie Königsbrunnerstrasse 8 A-2202 Enzersfeld Tel: +43 2262 67 22 12 Fax: +43 22 62 67 41 43 E-mail: nw@abg.at Website: www.abg.at	N, B, K, O, S, ST, T, V, W
AT-0-01-BIO	BIOS — Biokontrollservice Österreich Feyregg 39 A-4552 Wartberg Tel: +43 7587 7178 Fax: +43 7587 71 78-11 E-mail: office@bios-kontrolle.at Website: www.bios-kontrolle.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-02-BIO	LACON GmbH Linzerstrasse 2 A-4150 Rohrbach Tel: +43 7289 40977 Fax: +43 7289 40977-4 E-mail: office@lacon-institut.at Website: www.lacon-institut.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-04-BIO	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz mbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 551 58657 Fax: +49 551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	O, B, K, S, ST, T
AT-S-01-BIO	SLK GesmbH Maria-Cebotari-Strasse 3 A-5020 Salzburg Tel: +43 (0)662 649483 14 or +43 (0)662 649483 11 Fax: +43 662 649 483 19 E-mail: office@slk.at Website: www.slk.at	S, B, K, N, O, ST, T, V, W
AT-T-01-BIO	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm — Greil — Straße 9 A-6020 Innsbruck Tel: +43 (0)59292-3100 or +43 (0)59292 3101 Fax: +43 059292-3199 E-mail: office@biko.at Website: www.biko.at	T, K, N, O, S, V, W
AT-W-01-BIO	LVA Blaasstrasse 29 A-1190 Wien Tel: +43 (0)1 3688555 541 or +43 (0)1 3688555 12 Fax: +43 1 368 85 55-20 E-mail: cs@lva.co.at or bio@lva.at Website: www.lva.co.at	W, B, K, N, O, S, ST, T, V
AT-W-02-BIO	SGS Austria Controll — Co. GesmbH Diefenbachgasse 35 A-1150 Wien Tel: +43 (0)1 5122567 154 or +43 (0)1 5122567 0 Fax: +43 (0)1 5122567 9 E-mail: sgs.austria@sgs.com Website: www.at.sgs.com	W, B, K, N, O, S, ST, T, V

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
BELGIUM		System A
BE-BIO-01	CERTISYS Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles — Brussel Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
BE-BIO-02	INTEGRA bvba, afdeling BLIK Statiestraat 164 B-2600 Berchem Tel: +32 (0)3 287 37 60 Fax: +32 (0)3 287 37 61 E-mail: info@integra-bvba.be Website: www.integra-bvba.be	
BULGARIA		System A
BG-02	BALKAN BIOCERT Ltd 13, Christo G. Danov Str. BG-4000 Plovdiv Tel: +359 32 625 888 Fax: +359 32 625 818 E-mail: gm@balkanbiocert.com Website: www.balkanbiocert.com	
BG-03	QC I INTERNATIONAL SERVICES S.P.A. 23, Vasil Aprilov Blvd., floor 3 BG-4000 Plovdiv Tel/Fax: +359 32 649 228 E-mail: office@qci.bg Website: qci.bg	
BG-04	CERES — Certification of Environmental Standards Ltd. 15, Ivan Gechov Blvd. BG-1431 Sofia Tel/Fax: +359 29530264 E-mail: bioxm_bg@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
BG-05	LACON Ltd 17, Prolet Str. BG-5140 Lyaskovetz Tel/Fax: +359 619/231 87 E-mail: laconbg@gmail.com E-mail: b_cert@yahoo.co.uk Website: www.b-cert.com	
BG-06	BCS Öko-Garantie Ltd 15, Ivailo Str. BG-1606 Sofia Tel: + 359 29880276 Fax: +359 29880259 E-mail: bulgaria@bcs-oeko.com Website: www.bcs-oeko.com	
BG-07	Control Union Certifications Ltd 40, Graf Ignatiev Str. BG-9000 Varna Tel: + 359 52/66 55 903 Fax: + 359 52/600 453 E-mail: sales@fidelitas.bg Website: www.controlunion.com	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
CYPR		System A
CY-BIO-001	LACON LTD Archbishop Kyprianos 53 2059 Strovolos Cyprus Tel: +35 722499640 Fax: +35 722499643 E-mail: laconcy@cytanet.com.cy	
CY-BIO-002	BIOCERT (CYPRUS) LTD Olympias 12 1070 Lefkosia Cyprus Tel: +35 722766446 Fax: +35 722375069	
CZECHY		System A
CZ-BIO-KEZ-01	KEZ o.p.s. Poděbradova 909 CZ-53701 Chrudim Tel: +420 469 622 249 Fax: +420 469 625 027 E-mail: kez@kez.cz Website: www.kez.cz	
CZ-BIO-ABCERT-02	ABCERT AG, organizační složka Lidická 40 CZ-602 00 Brno Tel: +420 545 215 899 Fax: +420 545 217 876 E-mail: info@abcert.cz Website: www.abcert.cz	
CZ-BIOKONT-03	BIOKONT CZ, s r.o. Měříčkova 34 CZ-62100 Brno Tel: +420 545 225 565 Fax: +420 547 225 565 E-mail: slavik@biokont.cz Website: www.biokont.cz	
DANIA		System B
DK-Ø-50	Plantedirektoratet Skovbrynet 20 DK-2800 Lyngby Tel: +45 45 26 36 00 Fax: +45 45 26 36 19 E-mail: pdir@pdir.dk	
DK-Ø-1	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Aalborg Sofiendalsvej 90 DK-9200 Aalborg SV. Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5003 E-mail: kontr.aalborg.nord@fvst.dk	
DK-Ø-2	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Viborg Klostermarken 16 DK-8800 Viborg Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5007 E-mail: kontr.viborg.nord@fvst.dk	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
DK-Ø-3	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Herning Rosenholmsvej 15, Tjørring DK-7400 Herning Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5005 E-mail: kontr.herning.nord@fvst.dk	
DK-Ø-4	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Århus Sønderskovvej 5 DK-8520 Lystrup Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5001 E-mail: kontr.aarhus.nord@fvst.dk	
DK-Ø-5	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Vejle Tysklandsvej 7 DK-7100 Vejle Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5501 E-mail: kontr.vejle.syd@fvst.dk	
DK-Ø-6	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Esbjerg Høgevej 25 DK-6705 Esbjerg Ø. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5601 E-mail: kontr.esbjerg.syd@fvst.dk	
DK-Ø-7	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Haderslev Ole Rømersvej 30 DK-6100 Haderslev Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5701 E-mail: kontr.haderslev.syd@fvst.dk	
DK-Ø-8	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Odense Lille Tornbjerg Vej 30 DK-5220 Odense SØ. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5801 E-mail: kontr.odense.syd@fvst.dk	
DK-Ø-9	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Ringsted Søndervang 4 DK-4100 Ringsted Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6101 E-mail: kontr.ringsted.oest@fvst.dk	
DK-Ø-10	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Rødovre Fjeldhammervej 15 DK-2610 Rødovre Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6399 E-mail: kontr.roedovre.oest@fvst.dk	
ESTONIA		System B
EE-VTA	Veterinary and Food Board Väike-Paala 3 EE-11415 Tallinn Tel: +372 605 1710 Fax: +372 621 1441 E-mail: vet@vet.agri.ee Website: www.vet.agri.ee	VFB jest organem kontrolującym odpowiedzialnym za zezwolenia na przywóz i czynności przygotowawcze związane z przywozem

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
EE-TTI	Plant Production Inspectorate Teaduse 2, Saku 75501 Harjumaa Tel: +372 6712 602 Fax: +372 6712 604 E-mail: plant@plant.agri.ee Website: www.plant.agri.ee	PPI jest organem kontrolującym odpowiedzialnym za sektor produkcji
FINLANDIA		System B
FI-A-001	Uudenman työvoima- ja elinkeinokeskus Elintarviketurvallisuusvirasto Evira (The Finnish Food Safety Authority Evira) Mustialankatu 3 FIN-00790 Helsinki Tel: +358 20 772 003 Fax: +358 20 772 4350 E-mail: kirjaamo@evira.fi Website: www.evira.fi	
FI-A-002	Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-003	Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-004	Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-005	Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-006	Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-007	Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-008	Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-009	Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-010	Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-011	Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-012	Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-013	Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-014	Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-015	Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-B	Elintarviketurvallisuusvirasto Evira As above	
FI-C	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto P.O. Box 210 FIN-00531 Helsinki Tel: +358-9-772 920 Fax: +358-9-7729 2498 E-mail: kirjaamo@valvira.fi Website: www.valvira.fi	
FI-D	Ålands landskapsregering PB 1060 FIN-22111 Mariehamn, Åland Tel: +358 18 250 00 Fax: +358-18-192 40 E-mail: registrator@regeringen.ax Website: www.regeringen.ax	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
FRANCJA		System A
FR-BIO 01	ECOCERT S.A.S. B.P. 47 F-32600 L'Isle Jourdain Tel: +33 (0)5 62 07 34 24 Fax: +33 (0)5 62 07 11 67 E-mail: info@ecocert.com Website: www.ecocert.fr	
FR-AB 06	ULASE SAS B.P. 68 F-26270 Lorient sur Drôme Tel: +33 (0)4 75 61 13 05 Fax: +33 (0)4 75 85 62 12 E-mail: info@ulase.fr Website: www.ulase.fr	
FR-BIO 07	AGROCERT 4, rue Albert Gary F-47200 Marmande Tel: +33 (0)5 53 20 93 04 Fax: +33 (0)5 53 20 92 41 E-mail: agrocert@agrocert.fr	
FR-BIO 09	ACLAVE 56, rue Roger Salengro F-85013 LA-ROCHE-SUR-YON CEDEX Tel: +33(0)2 51 05 14 92 Fax: +33 (0)2 51 36 84 63 E-mail: accueil@aclave.asso.fr Website: www.aclave.asso.fr	
FR-BIO 10	QUALITÉ FRANCE S.A.S. * Immeuble le Guillaumet 60, av. du G ^l de Gaulle F-92046 PARIS la DÉFENSE CEDEX Tel: +33 (0)1 41 97 00 74 Fax: +33 (0)1 41 97 08 32 E-mail: bio@fr.bureauveritas.com Website: www.qualite-france.com * ZAC ATALANTE CHAMPEAUX 1, rue Maillard de la Gournerie CS 63901 F-35039 RENNES CEDEX * ZA CHAMPGRAND B.P. 68 F-26270 LORIENT-SUR-DRÔME	
FR-BIO 11	SGS ICS S.A.S. 191, avenue Aristide Briand F-94237 CACHAN CEDEX Tel: +33(0)1 41 24 83 04 Fax: +33 (0)1 41 24 89 96 E-mail: fr.certification@sgs.com Website: www.fr.sgs.com	
NIEMCY		System A
DE-001-Öko-Kontrollstelle	BCS Öko-Garantie GmbH Control System Peter Grosch Cimbernstraße 21 D-90402 Nürnberg Tel: +49 (0)911 424390 Fax: +49 (0)911 492239 E-mail: info@bcs-oeko.de Website: www.bcs-oeko.de	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
DE-003-Öko-Kontrollstelle	<p>Lacon GmbH Privatinstitut für Qualitätssicherung und Zertifizierung ökologisch erzeugter Lebensmittel Brünnesweg 19 D-77654 Offenburg Tel: +49 (0)781 91937 30 Fax: +49 (0)781 91937 50 E-mail: lacon@lacon-institut.com Website: www.lacon-institut.com</p>	
DE-005-Öko-Kontrollstelle	<p>IMO GmbH Institut für Marktökologie GmbH Obere Laube 51-53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0)7531/81301-0 Fax: +49 (0)7531/81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo.ch</p>	
DE-006-Öko-Kontrollstelle	<p>ABCERT GmbH Kontrollstelle für ökologisch erzeugte Lebensmittel Martinstraße 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0)711 351792-0 Fax: +49 (0)711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de</p>	
DE-007-Öko-Kontrollstelle	<p>Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49(0)721 35239-20 Fax: +49(0)721 35239-09 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de</p>	
DE-009-Öko-Kontrollstelle	<p>LC Landwirtschafts-Consulting GmbH Am Kamp 15-17 D-24768 Rendsburg Tel: +49 (0)4331 33630 0 Fax: +49 (0)4331 33630 12 Website: www.lc-kiel.de</p>	
DE-012-Öko-Kontrollstelle	<p>AGRECO R.F. Göderz GmbH Mündener Straße 19 D-37218 Witzenhausen Tel: +49 (0)5542 4044 Fax: +49 (0)5542 6540 E-mail: info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de</p>	
DE-013-Öko-Kontrollstelle	<p>QC & I Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen GmbH Geschäftsstelle: Tiergartenstraße 32 D-54595 Prüm/ Eifel Tel: +49 (0)6551 147641 Fax: +49 (0)6551 147645</p> <p>Sitz der Gesellschaft: Gleuelerstraße 286 D-50935 Köln E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de</p>	
DE-021-Öko-Kontrollstelle	<p>Grünstempel Ökoprüfstelle e.V. EU Kontrollstelle für ökologische Erzeugung und Verarbei- tung landwirtschaftlicher Produkte Windmühlenbreite 25d D-39164 Wanzleben Tel: +49 (0)39209 46696 Fax: +49 (0)39209 60596 E-mail: info@gruenstempel.de Website: www.gruenstempel.de</p>	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
DE-022-Öko-Kontrollstelle	Kontrollverein ökologischer Landbau e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
DE-024-Öko-Kontrollstelle	Ecocert Deutschland GmbH Güterbahnhofstr.10 D-37154 Northeim Tel: +49 (0)5551 908430 Fax: +49 (0)5551 9084380 E-mail: info-deutschland@ecocert.com	
DE-026-Öko-Kontrollstelle	Certification Services International CSI GmbH Flughafendamm 9a D-28199 Bremen Tel: +49 (0)421 5977322 or (0)421 594770 Fax: +49 (0)421 594771 E-mail: info@csicert.com Website: www.csicert.com	
DE-032-Öko-Kontrollstelle	Kontrollstelle für ökologischen Landbau GmbH Dorfstraße 11 D-07646 Tissa Tel: +49 (0)36428 60934 (Office Stadtroda) Fax: +49 (0)36428 13852 Tel/Fax: +49 (0)36428 62743 (Office Tissa) E-mail: kontrollstelle@t-online.de	
DE-034-Öko-Kontrollstelle	Fachverein für Öko-Kontrolle e.V. Plauerhäger Straße16 D-19395 Karow Tel: +49 (0)38738 70755 Fax: +49 (0)38738 70756 E-mail: info@fachverein.de Website: www.fachverein.de	
DE-037-Öko-Kontrollstelle	ÖKOP Zertifizierungs GmbH Schlesische Straße 17 d D-94315 Straubing Tel: +49 (0)9421 703075 Fax: +49 (0)9421 703074 E-mail: biokontrollstelle@oekop.de Website: www.oekop.de	
DE-039-Öko-Kontrollstelle	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz GmbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 (0)551 5865 Fax: +49 (0)551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	
DE-043-Öko-Kontrollstelle	Agro-Öko-Consult Berlin GmbH Dorotheastraße 30 D-10318 Berlin Tel: +49 (0)30 54782352 Fax: +49 (0)30 54782309 E-mail: aoec@aoec.de Website: www.aoec.de	
DE-044-Öko-Kontrollstelle	Ars Probata GmbH Möllendorffstraße 49 D-10367 Berlin Tel: +49 (0)30/47004632 Fax: +49 (0)30/47004633 E-mail: ars-probata@ars-probata.de Website: www.ars-probata.de	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
DE-060-Öko-Kontrollstelle	QAL Gesellschaft für Qualitätssicherung in der Agrar und Lebensmittelwirtschaft GmbH Am Branden 6b D-85256 Vierkirchen Tel: +49 (0)8139 8027-0 Fax: +49 (0)8139 8027-50 E-mail: info@qal-gmbh.de Website: www.qal-gmbh.de	
DE-061-Öko-Kontrollstelle	LAB — Landwirtschaftliche Beratung der Agrarverbände Brandenburg GmbH Chausseestraße 2 D-03058 Groß Gaglow Tel: +49 (0)355 541465 Fax: +49 (0)355 541466 E-mail: labgmbh.cottbus@t-online.de	
DE-063-Öko-Kontrollstelle	Öko-kontrollstelle der TÜV Nord Cert GmbH Langemarckstraße 20 D-45141 Essen Tel: +49 (0)2 01 825 3404 Fax: +49 (0)2 01 825 3290 E-mail: oeko-kontrollstelle@tuev-nord.de Website: www.tuev-nord.de	
DE-064-Öko-Kontrollstelle	ABC GmbH Agrar- Beratungs- und Controll GmbH An der Hessenhalle 1 D-36304 Alsfeld Tel: +49 (0)6631/78490 Fax: +49 (0)6631/78495 E-mail: zwick@abcg-alsfeld.de	
GRECJA		System A
EL-01-BIO	DIO 38, Aristotelous str. GR-10433 Athens Tel: +30 210 8224384 Fax: +30 210 8218117 E-mail: info@dionet.gr Website: www.dionet.gr	
EL-02-BIO	PHYSIOLOGIKI Ltd 24, N. Plastira str. GR-59300 Alexandria Imathias Tel: +30 23330 24440 Fax: +30 23330 24440 E-mail: fysicert@acn.gr	
EL-03-BIO	BIOELLAS S.A. 11 B, Kodringtonos str. GR-10434 Athens Tel: +30 210 8211940/8211707 Fax: +30 210 8211015 E-mail: info@bio-hellas.gr Website: www.bio-hellas.gr	
EL-04-BIO	QWAYS DIADROMES PIOTITAS A.E. 8, Demokratias str. GR-15127 Melissia Athens Tel: +30 210 6130070/6136326 Fax: +30 210 6136071 E-mail: info@qways.gr Website: www.qways.gr	
EL-05-BIO	A CERT European Organisation for Certification 2, Telou str. GR-54638 Thessaloniki Tel: +30 2310 210777/210417 Fax: +30 2310 219824/210417 E-mail: info@a-cert.org Website: www.a-cert.org	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
EL-06-BIO	IRIS — A. HATZIDAKI & Co E.E. I. Marneli 13 & Zotou GR-71305 Heraklion, Crete Tel: +30 2810 360715-7 Fax: +30 2810 360718 E-mail: info@irisbio.gr	
EL-07-BIO	PRASINOS ELEGCHOS — GREEN CONTROL 10th km on the Veria-Skydra road Kopano-Stenimacho district P.O.Box 50 GR-59035 Tel: +30 23320 6438 Fax: +30 23320 43509 E-mail: greencontrol@hol.gr Website: www.greencontrol.gr	
EL-08-BIO	GEOTECHNIKO ERGASTIRIO SA Paleochori Administrative Department Plateos Municipality GR-59300 Imathia Tel: +30 23320 64387 Fax: +30 23320 43509 E-mail: info@bio-geolab.gr Website: www.bio-geolab.gr	
WĘGRY		System A
HU-ÖKO-01	Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. Margit krt. 1. III/16-17. H-1027 Budapest Tel: +36 1 336 11 22 Fax: +36 1 315 11 23 E-mail: info@biokontroll.hu E-mail: biokontroll@biokontroll.hu Website: www.biokontroll.hu	
HU-ÖKO-02	Hungária Öko Garancia Kft. Miklós tér 1. H-1033 Budapest Tel: +36 1 336 0533 Fax: +36 1 336 0534 E-mail: info@okogarancia.hu Website: www.okogarancia.hu	
IRLANDIA		System A
IRL-OIB1	Demeter Standards Ltd Watergarden Thomastown Co. Kilkenny Ireland Tel: +353 56 7754214 Fax: +353 56 7754214 E-mail: bdaai@indigo.ie Website: www.demeter.net	
IRL-OIB2	Irish Organic Farmers and Growers Association Ltd Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 43 42495 Fax: +353 43 42496 E-mail: iofga@eircom.net Website: www.irishorganic.ie	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
IRL-OIB3	Organic Trust Ltd 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel: +353 1 8530271 Fax: +353 1 8530271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	
WŁOCHY		System A
IT-ASS	Suolo & Salute srl Via Paolo Borsellino, 12/B I-61032 Fano (PU) Tel: +39 0721 860543 Fax: +39 0721 860543 E-mail: info@suoloesalute.it Website: www.suoloesalute.it	
IT-ICA	ICEA — Istituto per la Certificazione Etica e Ambientale Strada Maggiore, 29 I-40125 Bologna Tel: +39 051 272986 Fax: +39 051 232011 E-mail: icea@icea.info Website: www.icea.info	
IT-IMC	Istituto Mediterraneo di Certificazione srl — IMC Via Carlo Pisacane, 32 I-60019 Senigallia (AN) Tel: +39 071 7928725 or 7930179 Fax: +39 071 7910043 E-mail: imcert@imcert.it Website: www.imcert.it	
IT-BAC	Bioagricert srl Via dei Macabraccia, 8 I-40033 Casalecchio Di Reno (BO) Tel: +39 051562158 Fax: +39 051564294 E-mail: info@bioagricert.org Website: www.bioagricert.org	
IT-CPB	CCPB S.r.l. via Jacopo Barozzi 8 I-40126 Bologna Tel: +39 051 254688 or 6089811 Fax: +39 051 254842 E-mail: ccpb@ccpb.it Website: www.ccpb.it	
IT-CDX	CODEX srl Via Duca degli Abruzzi, 41 I-95048 Scordia (CT) Tel: +39 095 650716/634 Fax: +39 095 650356 E-mail: codex@codexsrl.it Website: www.codexsrl.it	
IT-QCI	QC & I International Services s.a.s. Villa Parigini Località Basciano Monteriggioni I-53035 Siena Tel: +39 (0)577 327234 Fax: +39 (0)577 329907 E-mail: lettera@qci.it Website: www.qci.it	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
IT-ECO	Ecocert Italia S.r.l. Corso delle Province 60 I-95127 Catania Tel: +39 095 442746 or 433071 Fax: +39 095 505094 E-mail: info@ecocertitalia.it Website: www.ecocertitalia.it	
IT-BSI	BIOS srl Via Monte Grappa 37/C I-36063 Marostica (VI) Tel: +39 0424 471125 Fax: +39 0424 476947 E-mail: info@certbios.it Website: www.certbios.it	
IT-ECS	ECS — Ecosystem International Certificazioni s.r.l. Via Monte San Michele 49 I-73100 Lecce Tel: +39 0832 318433 Fax: +39 0832 315845 E-mail: info@ecosystem-srl.com Website: www.ecosystem-srl.com	
IT-BZO	BIOZOO srl Via Chironi 9 I-07100 SASSARI Tel: +39 079 276537 Fax: +39 178 2247626 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
IT-ABC	ABC Fratelli Bartolomeo società semplice via Roma, 45 Grumo Appula I-70025 Bari Tel: +39 080 3839578 Fax: +39 080 3839578 E-mail: abc.italia@libero.it Website: www.abcitalia.org	
IT-ANC	ANCCP S.r.l via Rombon 11 I-20134 MILANO Tel: +39 02 2104071 Fax: +39 02 210407218 E-mail: anccp@anccp.it Website: www.anccp.it	
IT-SDL	Sidel S.p.a. via Larga, 34/2 I-40138 BOLOGNA Tel: +39 051 6026611 Fax: +39 051 6012227 E-mail: sidel@sidelitalia.it Website: www.sideitalia.it	
IT-CTQ	Certiquality S.r.l. Via Gaetano Giardino 4 I-20123 Milano Tel: +39 02 8069171 Fax: +39 02 86465295 E-mail: certiquality@certiquality.it Website: www.certiquality.it	
IT-BZ-BZT	ABCERT GmbH Martinstrasse 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0) 711 351792-0 Fax: +49 (0) 711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
IT-BZ-INC	INAC GmbH International Nutrition and Agriculture Certification In der Kämmersliethe 1 D-37213 Witzhausen Tel: +49 (0)5542 911400 Fax: +49 (0)5542 911401 Website: www.inac-gmbh.net	
IT-BZ-IMO	IMO GMBH Obere Laube 51/53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0) 7531 81301-0 Fax: +49 (0) 7531 81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo-control.net	
IT-BZ-QCI	QC I GmbH — Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen mbh Gleuelerstraße 286 D-50935 KÖLN Tel: +49 (0)221 94392-09 Fax: +49 (0)221 94392-11 E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de	
IT-BZ-BKT	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm-Greil-Straße 9 A-6020 INNSBRUCK Tel: +43 (0)5 92 92 3101 Fax: +43 (0)5 92 92 3199 E-mail: biko@lk-tirol.at Website: www.kontrollservice-tirol.at	
ŁOTWA		System A
LV-EQ	Biedrība „Vides kvalitāte” Rīgas iela 113 Salaspils Rīgas raj. LV-2169 Tel: +371 67709090 Fax: +371 67709090 E-mail: eq@videskvalitate.lv Website: www.videskvalitate.lv	
LV-STC	Valsts SIA „Sertifikācijas un testēšanas centrs” Dārza iela 12 Priekule pagasts Cēsu raj. LV-4126 Tel: +371 64130013 Fax: +371 641 30010 E-mail: info@stc.lv Website: www.stc.lv	
LITWA		System B
LT-01	Ekoagros K. Donelaičio str. 33 or A. Mickevičiaus str. 48 LT-44240 Kaunas Tel: +370 37203181 Fax: +370 37203182 E-mail: ekoagros@ekoagros.lt Website: www.ekoagros.lt	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
LUKSEMBURG		System C
LU-BIO-01	Administration des Services techniques de l'Agriculture (autorité compétente) Service de la protection des végétaux BP 1904 L-1019 Luxembourg Tel: +352 45 71 72 353 Fax: +352 45 71 72 340 E-mail: Monique.Faber@asta.etat.lu Website: www.asta.etat.lu	
LU-BIO-04	Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. (DE-007) Vorholzstr. 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 721 35239-20 Fax: +49 721-626840-22 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de	
LU-BIO-05	Kontrollverein Ökologischer Landbau e.V. (DE-022) Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
LU-BIO-06	CERTISYS (BE-01) Siège social: Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
MALTA		System C
MT01	Malta Standards Authority 2nd Floor, Evans Building Merchants' Street Valletta Tel: + 356 21242420 Fax: + 356 21242406 E-mail: michael.cassar@msa.org.mt Website: www.msa.gov.mt	
MT02	BIOZOO via Chironi 9 IT-07100 Sassari Tel: + 39 079 276537 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
NIDERLANDY		System B
NL01	Stichting Skal Postbus 384 NL-8000 AJ Zwolle Tel: +31 38 4268181 Fax: +31 38 4268182 E-mail: info@skal.nl Website: www.skal.nl	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
POLSKA		System C
RE-01/2005/PL	EKOGWARANCJA PTRE Ltd ul. Irysowa 12/2 PL-20-834 Lublin Tel.: +48 (0) 81 742 68 64 E-mail: biuro@ekogwarancja.pl Website: www.ekogwarancja.pl	
RE-02/2005/PL	Certifying Body of Organic Production PNG Ltd PL-26-065 Piekoszów Zajaczkow k.Kielc Tel.: +48 (0)41 306 40 00 E-mail: png@ecofarm.pl Website: www.ecofarm.pl	
RE-03/2005/PL	COBICO Ltd ul. Grzegórzecka 77 PL-31-559 Kraków Tel.: +48 (0)12 632 35 71 E-mail: cobico@cobico.pl Website: www.cobico.pl	
RE-04/2005/PL	BIOEKSPERT Ltd ul. Narbutta 3A m1 PL-02-564 Warsaw Tel.: +48 (0)22 499 53 66 E-mail: bioekspert@bioekspert.waw.pl Website: www.bioekspert.waw.pl	
RE-05/2005/PL	BIOCERT MAŁOPOLSKA Ltd. ul. Lubicz 25A PL-31-503 Kraków Tel.: +48 (0)12 430 36 06 E-mail: sekretariat@biocert.pl Website: www.biocert.pl	
RE-06/2005/PL	Polish Centre of Research and Certification, Branch in Piła ul. Śniadeckich 5 PL-64-920 Piła Tel.: +48 (0)67 213 87 00 E-mail: pcbcpila@i-pila.pl Website: www.pcbc.gov.pl	
RE-07/2005/PL	AgroBioTest Ltd ul. Nowoursynowska 166 PL-02-787 Warsaw Tel.: +48 (0)22 847 87 39 E-mail: agro.bio.test@agrobiotest.pl Website: www.agrobiotest.pl	
PORTUGALIA		System A
PT/AB 02	ECOCERT PORTUGAL, Unipessoal Lda Rua Alexandre Herculano, 68 — 1º Esq. P-2520-273 Peniche Tel: +351 262 785117 Fax: +351 262 787171 E-mail: ecocert@mail.telepac.pt Website: www.ecocert.com	
PT/AB 03	SATIVA, DESENVOLVIMENTO RURAL, Lda Rua Robalo Gouveia, 1º 1a P-1900-392 Lisboa Tel: +351 21 799 11 00 Fax: +351 21 799 11 19 E-mail: sativa@sativa.pt Website: www.sativa.pt	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
PT/AB 04	CERTIPLANET, Certificação da Agricultura, Floresta e Pescas, Unipessoal Lda Av. do Porto de Pescas, Lote C — 15, 1 ° C P-2520 — 208 Peniche Tel: +351 262 789 005 Fax: +351 262 789 514 E-mail: certiplanet@sapo.pt Website: www.certiplanet.pt	
PT/AB 05	CERTIALENTEJO, Certificação de Produtos Agrícolas, Lda Rua Diana de Liz — Horta do Bispo Apartado 320 P-7006 — 804 Évora Tel: +351 266 769564/5 Fax: +351 266769566 E-mail: geral@certialentejo.pt Website: www.certialentejo.pt	
PT/AB 06	AGRICERT — Certificação de Produtos Alimentares Lda Rua Alfredo Mirante, 1, R/C Esq. P-7350-153 Elvas Tel: +351 268 625 026 Fax: +351 268 626 546 E-mail: agricert@agricert.pt Website: www.agricert.pt	
PT/AB 07	TRADIÇÃO E QUALIDADE — Associação Interprofissional para os Produtos Agro-Alimentares de Trás-os-Montes Av. 25 de Abril 273 S/L E P-5370-202 Mirandela Tel/Fax: +351 278 261 410 E-mail: tradicao-qualidade@clix.pt	
PT/AB 08	CODIMACO — Certificação e Qualidade, Lda Pátio do Município, 1, 3º Dtº P-2550 — 103 Cadaval Tel: +351 262 691 155 Fax: +351 262 695 095 E-mail: codimaco@codimaco.pt Website: www.codimaco.pt	
PT/AB 09	SGS Portugal — Sociedade Geral de Superintendência, S A Pólo Tecnológico de Lisboa, Lote 6, Pisos 0 e 1 P-1600-546 Lisboa Tel: +351 217 104 200 Fax: +351 217 157 520 E-mail: sgs.portugal@sgs.com Website: www.pt.sgs.com	
RUMUNIA		System A
RO-ECO-001	BCS OKO-Garantie România SRL Strada Belsugului, nr. 24, ap.1 RO-540037, Oras Targu Mures Judet Mures Tel: +40 265250846 Fax: +40 265250928 E-mail: bcs_oko@zappmobile.ro Website: www.bcs-oeco.com	
RO-ECO-002	S.C QC I România SRL Strada Franz Listz nr.1, ap.1 RO-300081, Oras Timisoara Judet Timis Tel: +40 723 748499 Fax: +40 256241562 E-mail: victor_scorodeti@yahoo.com	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
RO-ECO-003	SUOLO E SALUTE SRL România Strada Nicolae Balcescu nr. 5, sc. G, ap. 9 RO-600052, Oras Bacau Judet Bacau Tel: +40 234206165 Fax: +40 234206166 E-mail: danielciubotaru@yahoo.com	
RO-ECO-005	ICEA ROMANIA SRL Strada Comisia Centrala nr. 80 A RO-620165, Oras Focsani Judet Vrancea Tel: +40 237210497 Fax: +40 0237210497 E-mail: icearomania@yahoo.com	
RO-ECO-006	S.C. Eleghos Bio Ellas România SRL Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A,, sc. B, ap. 32, sector 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: dragomir_damian@yahoo.com	
RO-ECO-007	ECOCERT ESE SRL Strada Viitorului, nr. 112, ap. 1, sector 2 RO-020616, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 2106835 E-mail: office.romania@ecocert.com	
RO-ECO-008	S.C Ecoinspect SRL România Strada Horia, nr. 75, ap.5 RO-400202, Oras Cluj Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264432088 E-mail: ecoinspect@from.ro Website: www.ecoinspect.ro	
RO-ECO-009	BIOS SRL Italia România Branch Strada Dionisie Lupu, nr.50, ap. 2, sector 1 RO-010458, Oras Bucuresti Tel: +40 212106620 Fax: +40 212106660 E-mail: bios.romania@certbios.it	
RO-ECO-010	LACON SRL Germania- România Branch Strada Baia de Aries, nr. 3, bl. 5B, sc. 1, et. 4, ap.18, sector 6 RO-060801, Oras Bucuresti, Tel: +40 214115446 E-mail: marianaexpert@yahoo.com	
RO-ECO-011	SC BIO CERT SRL România Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A, sc. B, ap. 32, sect. 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: biocert_romania@yahoo.com	
RO-ECO-012	BIOINSPECTA SRL Suisse România Branch Strada Gurghiu, nr. 2, ap. 9 RO-400647, Oras Cluj-Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264573546 E-mail: monika.zimmermeier@bio-inspecta.ch	
RO-ECO-013	IMO CONTROL SRL România Strada Crizantemelor, nr. 7, ap. 51 RO-545400, Oras Sighisoara Judet Mures Tel/Fax: +40 269543609 E-mail: tartler@gmx.de	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
RO-ECO-014	CERES HAPPURG GmbH Sucursala Iernut Romania Strada 1 dec.1918, bl. 3, sc. A, ap. 5 RO-545100, Oras Iernut Judet Mures Tel: +40 740591529 E-mail: ameliarachita@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
RO-ECO-015	Agreco R.F GÖDERZ GmbH Germania Sucursala Romania Strada Magurii, nr. 4, bloc 33, sc.C ap.16 RO-100473, Oras Ploiesti Judet Prahova Tel: +40 244561615 E-mail:info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de	
RO-ECO-016	Bioagricert Italia srl Sucursala România str. Mateescu Nicolae nr. 3, camera nr. 1, sector 6 București Tel/Fax: +40 213173291 E-mail: achira@info.usamv.ro Website: www.bioagricert.org	
RO-ECO-017	Certification Services International CSI GmbH Germania Sucursala Romania str. Reconstructiei nr.6, Bloc 28, Sc.2, etaj 1, ap 50, sect.3 București Tel/Fax: +40 216475983 E-mail: beeswoborders@yahoo.com Website: www.csicert.com	
SŁOWACJA		System A
SK-02-BIO	Naturalis SK Ltd. Björnsonova 14 SK-811 05 Bratislava Tel: +421 2 52 62 66 61-3 Fax: +421 2 52 62 66 63 E-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk Website: www.naturalis.sk	
SŁOWENIA		System A
SI-01-EKO	Institute of Inspection and Certification in Agriculture and Forestry Vinarska ulica 14 SLO-2000 Maribor Tel: +386 2 228 49 31/32/33 Fax: +386 2 251 94 82 E-mail: info@kon-cert.si Website: www.kon-cert.si	
SI-IKC-EKO	IKC — Institute for Inspection and Certification of Univer- sity of Maribor Pivola 8 SLO-2311 Hoče Tel: +386 (0)2 613 08 31 (-32) Fax: +386 (0)2 613 08 33 E-mail: Polonca.replic@uni-mb.si Website: www.ikc-um.si	
SI-BV-EKO	Bureau Veritas, d.o.o. Linhartova cesta 49A SLO-1000 Ljubljana Tel: +386 1 475 76 61 Fax: +386 1 475 76 07 E-mail: Marko.Majer@si.bureauveritas.com E-mail: info@si.bureauveritas.com Website: www.bureauveritas.si	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
HISZPANIA		System C
ES-AN-00-AE ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE Av. Emilio Lemos, 2 Edificio Torre Este, planta 6a Módulo 603 E-41020 Sevilla Tel: +34 955 024 150 Tel: +34 902 521 555 Fax: +34 955 029 440 E-mail: certi@caae.es Website: www.caae.es	AN, CM
ES-AN-01-AE ES-AR-05/C-AE ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. Finca La Cañada — Ctra Sevilla-Utrera Km 20.8 E-41710 Utrera (Sevilla) Tel: +34 955 86 80 51 Fax: +34 955 86 81 37 E-mail: sohiscert@sohiscert.com Website: www.sohiscert.com	AN, AR, CM
ES-AN-03-AE	AGROCOLOR, S.L. Ctra. De Ronda, nº11.-bajo E-04004 Almeria Tel: +34 950 280 380 Fax: +34 950 281 331 E-mail: agrocolor@agrocolor.es Website: www.agrocolor.es	AN
ES-AN-04-AE ES-AR-23/C-AE	LGAI TECHNOLOGICAL CENTER, S.A. Parque Empresarial de Las Mercedes C/Campezo nº 1, Edificio 3, 1ª planta E-28022 Madrid Tel: +34 91 208 0800/+34 912 756 312 Fax: +34 912 080 803 E-mail: certiagroalimentario@appluscorp.com/imanas@appluscorp.com Website: www.appluscorp.com	AN, AR
ES-AN-05-AE	AGROCALIDAD DEL SUR S.L. C/ Méndez Núñez 15, 3º 21001 Huelva Tel: +34 959 255 524 Fax: +34 959 285 926 E-mail: agrocalidadsur@agrocalidadsur.com Website: http://www.agrocalidadsur.com	
ES-AR-AE	Comité Aragonés de Agricultura Ecológica (CAAE) Edificio Centrorigen Ctra. Cogullada, 65 — Mercazaragoza E-50014 Zaragoza Tel: +34 976.47.57.78 Fax: +34 976.47.58.17 E-mail: caae-aragon@caae-aragon.com Website: http://www.caae-aragon.com	AR
ES-AR-03/C-AE	BCS Öko — Garantie GmbH Cimbernstrasse, 21 D-90402 Nürnberg — Alemania Tel: +49 911 424 391/+34 679 983 598 Fax: +49 911 424 391 E-mail: fischer@bcs-oeko.de/esanchez@canricastell.net	AR
ES-AN-06-AE ES-AR-17/C-AE	Certificación of Environmental Standards GmbH (CERES) C/Serrano, 91, 2º E-28006 Madrid Tel: +34 915 630 171 Fax: +34 915 637 335 E-mail: ceres-iberica@gmail.com Website: www.ceres-cert.com	AN, AR

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
ES-AR-18/C-AE	CERTIAL, S.L. Polígono Los Leones, Nave 63 E-50298-PINSEQUE (Zaragoza) Tel: +34-97-6656919 Fax: +34-97-6656823 E-mail: info@certial.com Website: www.certial.com	AR
ES-AR-19/C-AE	Instituto de Ecomercado (IMO) C/ Venezuela, 17 3º C E-36203-VIGO (Pontevedra) Tel/Fax: +34 986 423 252 E-mail: imo-spain@imo.ch Website: www.imo.ch	AR
ES-AS-AE	Consejo de la Producción Agraria Ecológica del Principado de Asturias Avda. Prudencio González, 81 E-33424 Posada de Llanera (Asturias) Tel: +34 98 577 35 58 Fax: +34 98 577 22 05 E-mail: copae@copaeastur.org Website: www.copaeastur.org	AS
ES-BA-AE	Consejo Balear de la Producción Agraria Ecológica C/Selletes, 25 (Edif. Centro BIT) E-07300 INCA (Mallorca) Tel: +34 971 88 70 14 Fax: +34 971 88 70 01 E-mail: info@cbpae.org Website: www.cbpae.org	BA
ES-CA-AE	Instituto Canario de Calidad Agroalimentaria (ICCA) Av. José Manuel Guimerá, 8, 4ª planta E-38071 Santa Cruz de Tenerife Tel: +34 922 47 6514 Fax: +34 922 47 67 39 E-mail: icca.cagpa@gobiernodecanarias.org Website: www.gobiernodecanarias.org/agricultura/icca	CA
ES-CL-AE	Consejo de Agricultura Ecológica de Castilla y León C/Pio del Río Horteiga, 1, 5º A E-47014 Valladolid Tel: +34 983/34 38 55 Fax: +34 983/34 26 40 E-mail: caecyl@nemo.es	CL
ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. see ES-AN-01-AE Delegación en Toledo C/ Italia, 113 45005 Toledo Tel: +34 925 28 04 68 Fax: +34 925 28 02 22 E-mail: castillalamanca@sohiscert.com	CM
ES-CM-02-AE	Servicios de Inspección y certificación S.L. (SIC) C/Ronda de Buenavista, 15, 2º E-45005 TOLEDO Tel/Fax: +34 925 28 51 39 E-mail: sic-toledo@sicagro.org Delegación en Albacete P de la Libertad, 15-6º E-02001 Albacete Tel: +34 967 21 09 09 Fax: +34 967 21 07 07 E-mail: sic-albacete@sicagro.org Website: www.sicagro.org	CM

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
ES-CM-03-AE	<p>Servicio de certificación CAAE See ES-AN-00-AE Delegación en Castilla-La Mancha: C/ Pedro Muñoz, 1 Edificio CEEI E-13005 Ciudad Real Tel: +34 926 20 03 39 Fax: +34 926 21 20 12 E-mail: certi@caae.es Website:www.caae.es</p>	CM
ES-CM-04-AE	<p>ECOAGROCONTROL, S.L. C/ Carlos VII, 9 E-13630 Socuéllamos (Ciudad Real) Tel: +34 926 53 26 28 Fax: +34 926 53 90 64 E-mail: tecnico@ecoagrocontrol.com Website: www.ecoagrocontrol.com</p>	CM
ES-CN-AE	<p>Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Cantabria C/Héroes Dos de Mayo, s/n E-39600 Muriedas-Camargo (Cantabria) Tel: +34 942 26 98 55 Fax: +34 942 26 98 56 E-mail: odeca@odeca.es</p>	CN
ES-CT-AE	<p>Consejo Catalán de la Producción Agraria Ecológica Avinguda Meridiana, 38 E-08018 Barcelona Tel: +34 93 552 47 90 Fax: +34 93 552 47 91 E-mail: ccpaie.darp@gencat.cat Website: www.ccpae.org</p>	CT
ES-EX-01-AE	<p>Consejo Regulador Agroalimentario Ecológico de Extremadura Avda. de Huelva 6, 2º E-06004 Badajoz Tel: +34 924 01 08 60 Fax: +34 924 01 08 47 E-mail: craex@eco.juntaex.es</p>	EX Kontrola przetwórców i importerów
ES-EX-02-AE	<p>Comité Extremeño de la Producción Agraria Ecológica Avda. Portugal, s/n E-06800 Mérida (Badajoz) Tel: +34 924 00 22 75 Fax: +34 924 00 21 26 E-mail: cepae@adr.juntaex.es Website: www.cepae.org</p>	EX Kontrola producentów
ES-GA-AE	<p>Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Galicia Edificio Multiusos C/Circunvalación, s/n Apdo de Correos 55 E-27400 Monforte de Lemos (Lugo) Tel: +34 982 40 53 00 Fax: +34 982 41 65 30 E-mail: craega@craega.es Website: www.craega.es</p>	GA
ES-MA-AE	<p>Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad de Madrid Ronda de Atocha, 17, 7º planta E-28012 Madrid Tel: +34 91 420 66 65 Fax: +34 91 420 66 66 E-mail: agricultura.ecologica@madrid.org Website: www.caem.es</p>	MA

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
ES-MU-AE	<p>Consejo de Agricultura Ecológica de la Región de Murcia Avda. del Río Segura, 7 E-30002 Murcia Tel: +34 968 35 54 88 Fax: +34 968 22 33 07 E-mail: caermurcia@caermurcia.com Website: www.caermurcia.com</p>	MU
ES-NA-AE	<p>Consejo de la Producción Agraria Ecológica de Navarra Avda — San Jorge, 81 entreplanta dcha. E-31012 Pamplona — Iruña Tel: +34 948-17 83 32 Tel: +34 948-25 67 37 Tel: +34 948-25 66 42 Fax: +34 948-25 15 33 E-mail: cpaen@cpaen.org Website: www.cpaen.org</p>	NA
ES-VAS-AE	<p>Consejo de Agricultura y Alimentación Ecológica de Euskadi Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseilua Bekoibarra kalea, 35, „San Migel” eraikina 2/9 bulegoa E-48300 Gernika (Bizcaia) Tel: +34 902 540 165 E-mail: info@eneek-caee.net</p>	VAS
ES-RI-AE	<p>Dirección General de Calidad e Investigación Agroalimen- taria Consejería de Agricultura, Ganadería y Desarrollo Rural Avda. de la Paz, 8-10 E-26071 Logroño (La Rioja) Tel: +34 941 29 16 00 Fax: +34 941 29 16 02 E-mail: seccionproduccion.compatible.agri@larioja.org Website: www.larioja.org/agricultura</p>	RI
ES-VA-AE	<p>Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad Valenciana Camí de la Marjal, s/n E-46470 Albal (Valencia) Tel: +34 961 22 05 60 Fax: +34 961 22 05 61 E-mail: caecv@caecv.com Website: www.caecv.com</p>	VA
SZWECJA		System A
SE Ekol 1	<p>Aranea Certifiering AB Box 1940 S-751 49 Uppsala Tel: +46 18 17 00 00 Fax: +46 18 10 03 66 E-mail: info@araneacert.se Website: www.araneacert.se</p>	
SE Ekol 3	<p>SMAK AB Box 42 S-230 53 Alnarp Tel: +46 40 46 00 72 Fax: +46 40 46 33 72 E-mail: smak@smak.se Website: www.smak.se</p>	W zakresie produkcji podstawowej i etykietowania żywności

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO		System A
UK 2	Organic Farmers and Growers Ltd The Old Estate Yard Shrewsbury Road Albrighton Shrewsbury Shropshire SY4 3AG United Kingdom Tel: +44 (0)1939 291800 E-mail: info@organicfarmers.org.uk Website: www.organicfarmers.org.uk	
UK 3	Scottish Organic Producers Association Scottish Food Quality Certification (SFQC) 10th Avenue Royal Highland Centre Ingliston Edinburgh EH28 8NF United Kingdom Support and development: Tel: +44 (0)131 333 0940 E-mail: sopa@sfqc.co.uk Website: www.sopa.org.uk	
UK 4	Organic Food Federation 31 Turbine Way Eco Tech Business Park Swaffham Norfolk PE37 7XD United Kingdom Tel: +44 (0)1760 720444 E-mail: info@orgfoodfed.com Website: www.orgfoodfed.com	
UK 5	Soil Association Certification Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)117 914 2412 E-mail: prod.cert@soilassociation.org Website: www.soilassociation.org/certification	
UK 6	Bio-Dynamic Agricultural Association Demeter Certification Office 17 Inverleith Place Edinburgh EH3 5QE United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)131 478 1201 E-mail: timbrink@biodynamic.org.uk Website: www.biodynamic.org.uk/demeter	
UK 7	Irish Organic Farmers and Growers Association Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 043 42495 E-mail: iofga@eircom.net	
UK 9	Organic Trust Limited Vernon House 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel.: +353 185 30271 Fax: +353 185 30271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	

Państwa członkowskie i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(e)	Uwagi
UK 13	Quality Welsh Food Certification Ltd Gorseland North Road Aberystwyth Ceredigion SY23 2WB United Kingdom Tel: +44 (0)1970 636688 E-mail: mossj@wfsagri.net	
UK 15	Ascisco Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44(0)117 914 2407 E-mail: Dpeace@soilassociation.org	

Państwa EOG i kody	Organ(y) lub podmiot(y) kontrolujący(-e)	Uwagi
ISLANDIA		System B
IS-1	Vottunarstofan Tún e h f Laugavegur 7 IS-101 Reykjavík E-mail: tun@nmedia.is	
NORWEGIA		System A
N-001	Debio N-1940 Bjørkelangen Tel: +47 63862650 Fax: +47 63856985 E-mail: kontor@debio.no Website: www.debio.no	

ZAWIADOMIENIA DOTYCZĄCE EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

URZĄD NADZORU EFTA

Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 1 ust. 2 w części I protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości, dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do opodatkowania zależnych zakładów ubezpieczeń w Liechtensteinie

(2009/C 72/05)

Decyzją nr 620/08/COL z dnia 24 września 2008 r., zamieszczoną w autentycznej wersji językowej na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Urząd Nadzoru EFTA wszczął postępowanie na mocy art. 1 ust. 2 w części I protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości (dalej zwanego protokołem 3). Władze Liechtensteinu otrzymały stosowną informację wraz z kopią wyżej wymienionej decyzji.

Urząd Nadzoru EFTA zaprasza niniejszym państwa EFTA, państwa członkowskie UE i zainteresowane strony do zgłaszania uwag w sprawie omawianego środka w ciągu jednego miesiąca od publikacji niniejszego zawiadomienia oraz o kierowanie ich na poniższy adres:

EFTA Surveillance Authority
Registry
35, rue Belliard
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Uwagi zostaną przekazane władzom Liechtensteinu. Zainteresowane strony zgłaszające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio uzasadnionym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości klauzulą poufności.

STRESZCZENIE

Postępowanie w wyżej wymienionej sprawie zostało wszczęte przez Urząd Nadzoru EFTA, który w dniu 14 marca 2007 r. przesłał władzom Liechtensteinu wniosek o udzielenie informacji.

Na mocy ustawy z dnia 18 grudnia 1997 r., w sprawie zmiany ustawy podatkowej Liechtensteinu ⁽¹⁾, władze Liechtensteinu wprowadziły szczególne zasady opodatkowania zależnych zakładów ubezpieczeń.

Zgodnie z art. 82a) ust. 1 ustawy podatkowej zależne zakłady ubezpieczeń odprowadzają podatek od kapitału w wysokości 1 % kapitału własnego. Jeżeli kapitał przekracza 50 mln, stawka podatku zostaje zmniejszona do poziomu ¾ %, jeżeli natomiast kapitał przekracza 100 mln — do poziomu ½ %. Zwykła stawka podatku od kapitału wynosi 2 %.

Artykuł 82a w związku z art. 73 ustawy przewiduje, że zależne zakłady ubezpieczeń nie odprowadzają podatku dochodowego.

Ponadto na mocy art. 88d)3) ustawy podatkowej akcje lub udziały zależnych zakładów ubezpieczeń są zwolnione z podatku od dywidend, który zazwyczaj pobierany jest w wysokości 4 %.

⁽¹⁾ Ustawa z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie zmiany ustawy podatkowej Liechtensteinu, Law Gazette 1998 nr 36.

We wstępnej opinii Urzędu Nadzoru EFTA zależne zakłady ubezpieczeń są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. Świadczą one usługi dla jednego przedsiębiorstwa lub określonej, zamkniętej grupy przedsiębiorstw. Świadczenie ubezpieczenia jest usługą, która zasadniczo jest działalnością gospodarczą. Ogólnie rzecz biorąc zależny zakład ubezpieczeń uzyskiwałby dochód z tytułu świadczonych przez niego usług. Fakt, że usługi świadczone są jedynie dla jednego klienta lub dla zamkniętej grupy klientów nie oznacza, że świadczenie takich usług nie jest działalnością gospodarczą.

We wstępnej opinii Urzędu Nadzoru EFTA działania w postaci zwolnienia z podatku dochodowego oraz zmniejszenia stopy podatku od kapitału spełniają również pozostałe przesłanki niezbędne do uznania ich za pomoc państwa w rozumieniu art. 6 ust. 1 Porozumienia EOG.

Częściowe lub całkowite zwolnienie z podatku oznacza obciążenie zasobów państwa. Zakłady czerpią określone korzyści, ponieważ są zwolnione z opłat, które w normalnej sytuacji musiałyby pokryć z własnych środków. Zakłady kwalifikujące się do częściowego lub całkowitego zwolnienia z podatku świadczą usługi, które są przedmiotem obrotu między Umawiającymi się Stronami Porozumienia EOG i w związku z tym podlegają konkurencji transgranicznej. Środki mają charakter selektywny, ponieważ mają zastosowanie jedynie do określonej grupy przedsiębiorstw. Zdaniem Urzędu Nadzoru EFTA taka selektywność nie odzwierciedla logiki właściwej dla systemu podatkowego.

Podobne wnioski odnoszą się do podatku od dywidend. Istnieje jednak różnica polegająca na tym, że podatek od dywidend jest podatkiem potrącanym u źródła. Zwolnienie z podatku od dywidend może zatem dawać korzyści właścicielom zależnych zakładów ubezpieczeń. Takimi właścicielami są zazwyczaj (duże) przedsiębiorstwa. Bezpośrednimi beneficjentami tego środka pomocy będą więc właśnie takie przedsiębiorstwa. Można zatem przyjąć, że zależne zakłady ubezpieczeń skorzystają ze zwolnienia z podatku od dywidend w sposób pośredni. Będą one atrakcyjniejsze dla inwestorów; środek ten sprawi więc, że dostęp do kapitału będzie łatwiejszy.

Zasadniczo środki wsparcia wchodzące w zakres art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG nie są zgodne z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, chyba że kwalifikują się do odstępstwa, o którym mowa w art. 61 ust. 2 lub 3 Porozumienia EOG. Zgodnie ze wstępną opinią Urzędu Nadzoru EFTA żadne z odstępstw przewidzianych w wymienionych postanowieniach prawdopodobnie nie może być zastosowane w odniesieniu do opodatkowania zależnych zakładów ubezpieczeń w Liechtensteinie. Ponieważ działania te zostały wprowadzone w życie, po tym jak Liechtenstein przystąpił do Porozumienia EOG, wszelka pomoc niezgodna z przepisami dotyczącymi pomocy państwa musiałaby zostać zwrócona.

Wniosek

W świetle powyższych uwag Urząd podjął decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego zgodnie z art. 1 ust. 2 w części I protokołu 3 do Porozumienia EOG.. Zainteresowane strony wzywa się do nadsyłania uwag w terminie jednego miesiąca od publikacji niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

V

(Ogłoszenia)

PROCEDURY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

KOMISJA

DECYZJA NR 842

z dnia 23 grudnia 2008 r.

w sprawie otwarcia procedury udzielania zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy i gazu — podziemnych zasobów naturalnych — zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych, w bloku 1–5 „Dewetaki” położonym w obwodach Łowecz, Plewen i Gabrowo, oraz w sprawie powiadomienia dotyczącego przewidywanych przetargów na udzielanie zezwolenia

(2009/C 72/06)

REPUBLIKA BUŁGARII

RADA MINISTRÓW

Na podstawie art. 5 pkt 2, art. 42 ust. 1 pkt 1 i art. 44 ust. 3 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych oraz uwzględniając art. 4 ust. 2 pkt 16 i art. 1 pkt 24a Prawa energetycznego

RADA MINISTRÓW POSTANOWIŁA:

1. Otworzyć procedurę udzielenia zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w bloku 1–5 „Dewetaki” na obszarze o powierzchni 786,74 km², o współrzędnych określonych na mapie zawartej w projekcie umowy na poszukiwanie i badanie złóż, stanowiącej integralną część dokumentacji przetargowej.
2. Ogłosić, że zezwolenia zgodnie z pkt 1 będą udzielane w drodze przetargu.
3. Określić, że okres objęty zezwoleniem na poszukiwanie i badanie złóż wynosi pięć lat od daty rozpoczęcia obowiązywania umowy na poszukiwanie i badanie złóż, z możliwością przedłużenia go na mocy art. 31 ust. 3 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych.
4. Przetarg o udzielenie zezwolenia zgodnie z pkt 1 odbędzie się sto pięćdziesiątego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, w budynku Ministerstwa Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8 w Sofii.
5. Termin na zakup dokumentacji przetargowej upływa o godzinie 17.00 sto dwudziestego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
6. Termin składania powiadomień o udziale w przetargu upływa o godzinie 17.00 sto trzydziestego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
7. Termin składania wniosków o udział w przetargu upływa o godzinie 17.00 sto czterdziestego czwartego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
8. Udział w przetargu nie wymaga osobistej obecności kandydatów.
9. Cenę dokumentacji przetargowej ustala się na 500 BGN. Dokumentację przetargową można nabyć w biurze nr 802 w Ministerstwie Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8 w Sofii w okresie ustalonym w pkt 5.

10. Uczestnicy przetargu muszą spełnić wymogi określone w art. 23 ust. 1 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*.
11. Wnioski uczestników przetargu będą oceniane na podstawie zaproponowanych programów pracy, instrumentów ochrony środowiska i narzędzi szkoleniowych, korzyści dodatkowych, a także zdolności uczestników w zakresie zarządzania i ich możliwości finansowych.
12. Kaucję za uczestnictwo w przetargu ustala się na kwotę 10 000 BGN i należy ją wpłacić przed upływem terminu ustalonego w pkt 6 na wskazane w dokumentacji przetargowej konto Ministerstwa Gospodarki i Energetyki.
13. W przypadku nieprzyjęcia wniosku o uczestnictwo w przetargu kaucja jest zwracana wnioskodawcy w terminie 14 dni od daty poinformowania go o nieprzyjęciu jego wniosku.
14. Kaucja wnioskodawcy, który wygrał przetarg, jest zatrzymywana, a kaucje pozostałych uczestników zwraca się w terminie 14 dni od daty opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Republiki Bułgarii* decyzji Rady Ministrów o udzieleniu pozwolenia na poszukiwanie i badanie złóż.
15. Powiadomienia o uczestnictwie w przetargu oraz propozycje wnioskodawców dotyczące warunków konkursu należy składać w budynku Ministerstwa Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8, zgodnie z wymogami art. 46 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*.
16. Wnioski przetargowe muszą być zgodne z wymogami i spełniać warunki wymienione w dokumentacji przetargowej.
17. Przetarg odbędzie się, nawet jeżeli dopuszczony zostanie tylko jeden wnioskodawca.
18. Minister Gospodarki i Energetyki jest upoważniony do:
 - 18.1 wysłania tekstu niniejszej decyzji do publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz *Dzienniku Urzędowym Republiki Bułgarii*, a także na stronie internetowej Rady Ministrów;
 - 18.2 powołania komitetu organizującego i przeprowadzającego przetarg.
19. Odwołania od niniejszej decyzji można kierować do Najwyższego Sądu Administracyjnego w okresie 14 dni od daty jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Premier

Sergei STANISHEV

Główny Sekretarz Rady Ministrów

Veselin DAKOV

Za zgodność z oryginałem

Dyrektor Kancelarii

Veselin DAKOV

DECYZJA NR 843**z dnia 23 grudnia 2008 r.**

w sprawie otwarcia procedury udzielania zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy i gazu — podziemnych zasobów naturalnych — zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych, w bloku 1–9 „Mizija” położonym w obwodzie Wraca, oraz w sprawie powiadomienia dotyczącego przewidywanych przetargów na udzielanie zezwolenia

(2009/C 72/07)

REPUBLIKA BUŁGARII

RADA MINISTRÓW

Na podstawie art. 5 pkt 2, art. 42 ust. 1 pkt 1 i art. 44 ust. 3 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych oraz uwzględniając art. 4 ust. 2 pkt 16 i art. 1 pkt 24a Prawa energetycznego

RADA MINISTRÓW POSTANOWIŁA:

1. Otworzyć procedurę udzielenia zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w bloku 1–9 „Mizija” na obszarze o powierzchni 155,95 km² o współrzędnych określonych na mapie zawartej w projekcie umowy na poszukiwanie i badanie złóż, stanowiącej integralną część dokumentacji przetargowej.
2. Ogłosić, że zezwolenia zgodnie z pkt 1 będą udzielane w drodze przetargu.
3. Określić, że okres objęty zezwoleniem na poszukiwanie i badanie złóż wynosi pięć lat od daty rozpoczęcia obowiązywania umowy na poszukiwanie i badanie złóż, z możliwością przedłużenia go na mocy art. 31 ust. 3 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych.
4. Przetarg o udzielenie zezwolenia zgodnie z pkt 1 odbędzie się sto pięćdziesiątego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, w budynku Ministerstwa Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8 w Sofii.
5. Termin na zakup dokumentacji przetargowej upływa o godzinie 17.00 sto dwudziestego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
6. Termin składania powiadomień o udziale w przetargu upływa o godzinie 17.00 sto trzydziestego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
7. Termin składania wniosków o udział w przetargu upływa o godzinie 17.00 sto czterdziestego czwartego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
8. Udział w przetargu nie wymaga osobistej obecności kandydatów.
9. Cenę dokumentacji przetargowej ustala się na 500 BGN. Dokumentację przetargową można nabyć w biurze nr 802 w Ministerstwie Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8 w Sofii w okresie ustalonym w pkt 5.
10. Uczestnicy przetargu muszą spełnić wymogi określone w art. 23 ust. 1 Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych.
11. Wnioski uczestników przetargu będą oceniane na podstawie zaproponowanych programów pracy, instrumentów ochrony środowiska i narzędzi szkoleniowych, korzyści dodatkowych, a także zdolności uczestników w zakresie zarządzania i ich możliwości finansowych.
12. Kaucję za uczestnictwo w przetargu ustala się na kwotę 10 000 BGN i należy ją wpłacić przed upływem terminu ustalonego w pkt 6 na wskazane w dokumentacji przetargowej konto Ministerstwa Gospodarki i Energetyki.
13. W przypadku nieprzyjęcia wniosku o uczestnictwo w przetargu kaucja jest zwracana wnioskodawcy w terminie 14 dni od daty poinformowania go o nieprzyjęciu jego wniosku.
14. Kaucja wnioskodawcy, który wygrał przetarg, jest zatrzymywana, a kaucje pozostałych uczestników zwraca się w terminie 14 dni od daty opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Republiki Bułgarii* decyzji Rady Ministrów o udzieleniu pozwolenia na poszukiwanie i badanie złóż.

15. Powiadomienia o uczestnictwie w przetargu oraz propozycje wnioskodawców dotyczące warunków konkursu należy składać w budynku Ministerstwa Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8, zgodnie z wymogami art. 46 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*.
16. Wnioski przetargowe muszą być zgodne z wymogami i spełniać warunki wymienione w dokumentacji przetargowej.
17. Przetarg odbędzie się nawet jeżeli dopuszczony zostanie tylko jeden wnioskodawca.
18. Minister Gospodarki i Energetyki jest upoważniony do:
 - 18.1. wysłania tekstu niniejszej decyzji do publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz *Dzienniku Urzędowym Republiki Bułgarii*, a także na stronie internetowej Rady Ministrów;
 - 18.2. powołania komitetu organizującego i przeprowadzającego przetarg.
19. Odwołania od niniejszej decyzji można kierować do Najwyższego Sądu Administracyjnego w okresie 14 dni od daty jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Premier

Sergei STANISHEV

Główny Sekretarz Rady Ministrów

Veselin DAKOV

Za zgodność z oryginałem

Dyrektor Kancelarii

Veselin DAKOV

DECYZJA NR 844**z dnia 23 grudnia 2008 r.**

w sprawie otwarcia procedury udzielania zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy i gazu — podziemnych zasobów naturalnych — zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*, w bloku 1–10 „Botewo” położonym w obwodach Wraca i Montana, oraz w sprawie powiadomienia dotyczącego przewidywanych przetargów na udzielanie zezwolenia

(2009/C 72/08)

REPUBLIKA BUŁGARII

RADA MINISTRÓW

Na podstawie art. 5 pkt 2, art. 42 ust. 1 pkt 1 i art. 44 ust. 3 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych* oraz uwzględniając art. 4 ust. 2 pkt 16 i art. 1 pkt 24a *Prawa energetycznego*

RADA MINISTRÓW POSTANOWIŁA:

1. Otworzyć procedurę udzielenia zezwolenia na poszukiwanie i badanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w bloku 1–10 „Botewo” na obszarze o powierzchni 280,58 km² o współrzędnych określonych na mapie zawartej w projekcie umowy na poszukiwanie i badanie złóż, stanowiącej integralną część dokumentacji przetargowej.
2. Ogłosić, że zezwolenia zgodnie z pkt 1 będą udzielane w drodze przetargu.
3. Określić, że okres objęty zezwoleniem na poszukiwanie i badanie złóż wynosi pięć lat od daty rozpoczęcia obowiązywania umowy na poszukiwanie i badanie złóż, z możliwością przedłużenia go na mocy art. 31 ust. 3 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*.
4. Przetarg o udzielenie zezwolenia zgodnie z pkt 1 odbędzie się sto pięćdziesiątego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, w budynku Ministerstwa Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8 w Sofii.
5. Termin na zakup dokumentacji przetargowej upływa o godzinie 17.00 sto dwudziestego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
6. Termin składania powiadomień o udziale w przetargu upływa o godzinie 17.00 sto trzydziestego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
7. Termin składania wniosków o udział w przetargu upływa o godzinie 17.00 sto czterdziestego czwartego dnia po opublikowaniu niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
8. Udział w przetargu nie wymaga osobistej obecności kandydatów.
9. Cenę dokumentacji przetargowej ustala się na 500 BGN. Dokumentację przetargową można nabyć w biurze nr 802 w Ministerstwie Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8 w Sofii w okresie ustalonym w pkt 5.
10. Uczestnicy przetargu muszą spełnić wymogi określone w art. 23 ust. 1 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*.
11. Wnioski uczestników przetargu będą oceniane na podstawie zaproponowanych programów pracy, instrumentów ochrony środowiska i narzędzi szkoleniowych, korzyści dodatkowych, a także zdolności uczestników w zakresie zarządzania i ich możliwości finansowych.
12. Kaucję za uczestnictwo w przetargu ustala się na kwotę 10 000 BGN i należy ją wpłacić przed upływem terminu ustalonego w pkt 6 na wskazane w dokumentacji przetargowej konto Ministerstwa Gospodarki i Energetyki.
13. W przypadku nieprzyjęcia wniosku o uczestnictwo w przetargu kaucja jest zwracana wnioskodawcy w terminie 14 dni od daty poinformowania go o nieprzyjęciu jego wniosku.
14. Kaucja wnioskodawcy, który wygrał przetarg, jest zatrzymywana, a kaucje pozostałych uczestników zwraca się w terminie 14 dni od daty opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Republiki Bułgarii* decyzji Rady Ministrów o udzieleniu pozwolenia na poszukiwanie i badanie złóż.

15. Powiadomienia o uczestnictwie w przetargu oraz propozycje wnioskodawców dotyczące warunków konkursu należy składać w budynku Ministerstwa Gospodarki i Energetyki przy ulicy Triadica 8, zgodnie z wymogami art. 46 *Ustawy o podziemnych zasobach naturalnych*.
16. Wnioski przetargowe muszą być zgodne z wymogami i spełniać warunki wymienione w dokumentacji przetargowej.
17. Przetarg odbędzie się nawet jeżeli dopuszczony zostanie tylko jeden wnioskodawca.
18. Minister Gospodarki i Energetyki jest upoważniony do:
 - 18.1 wysłania tekstu niniejszej decyzji do publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz *Dzienniku Urzędowym Republiki Bułgarii*, a także na stronie internetowej Rady Ministrów;
 - 18.2 powołania komitetu organizującego i przeprowadzającego przetarg.
19. Odwołania od niniejszej decyzji można kierować do Najwyższego Sądu Administracyjnego w okresie 14 dni od daty jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Premier

Sergei STANISHEV

Główny Sekretarz Rady Ministrów

Veselin DAKOV

Za zgodność z oryginałem

Dyrektor Kancelarii

Veselin DAKOV

INNE AKTY

KOMISJA

Publikacja wniosku zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych

(2009/C 72/09)

Niniejsza publikacja uprawnia do zgłoszenia sprzeciwu wobec wniosku zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 ⁽¹⁾. Oświadczenia o sprzeciwie muszą wpłynąć do Komisji w terminie sześciu miesięcy od daty niniejszej publikacji.

STRESZCZENIE

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 510/2006**„GRELOS DE GALICIA”****Nr WE: ES-PGI-0005-0469-13.06.2005****CHNP () CHOG (X)**

Niniejsze streszczenie zawiera główne elementy specyfikacji produktu i jest przeznaczone do celów informacyjnych.

1. Właściwy organ państwa członkowskiego:

Nazwa: Subdirección General de Calidad y Agricultura ecológica — Dirección General de Industrias y Mercados Agroalimentarios — Secretaría General de Medio Rural del Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marino de España

Adres: Paseo Infanta Isabel 1
28071 Madrid
ESPAÑA

Tel.: +34 913475394

Faks: +34 913475410

E-mail: sgcaae@mapya.es

2. Grupa składająca wniosek:

Nazwa: CHAMPIVIL, S.L. y otros

Adres: Mourence, 6
27820 Villalba (Lugo)
ESPAÑA

Tel.: +34 9825112 22

Faks: +34 982512135

E-mail: info@champivil.com

Skład: producenci/przetwórcy (X) inni ()

(¹) Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s. 12.

3. Rodzaj produktu:

Klasa 1.6 — Owoce, warzywa i zboża świeże i przetworzone

4. Specyfikacja produktu:

(podsumowanie wymogów określonych w art. 4 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006)

4.1. Nazwa produktu:

„Grelos de Galicia”

4.2. Opis produktu:

Produkt chroniony pod chronionym oznaczeniem geograficznym „Grelos de Galicia” to część wegetatywna, przeznaczona do spożycia przez ludzi, rośliny z gatunku *Brassica rapa* subsp. *rapa* (zwana powszechnie rzepą), z populacji hodowlanych odpowiadających ekotypom z Santiago i z Lugo oraz handlowych odmian zarejestrowanych jako „Grelos de Santiago” i „Globo blanco de Lugo” odpowiadających tym ekotypom, sprzedawana w postaci świeżej, mrożonej i konserwowanej.

Cechy morfologiczne rośliny są następujące: korzeń palowy, rozszerzający się ku górze, połączony z gładką łodygą rozgałęziającą się od szyjki. Liście dolne ogonkowe, owłosione, o małych i szerokich blaszkach bocznych większych na końcach. Liście górne łodygi kwiatowej siedzące, owalno-lancetowate z dwiema dużymi, zaokrąglonymi, obejmującymi łodygę, gładkimi blaszkami.

Nazwa „grelos” obejmuje zarówno liście, jak i łodygi rośliny zbierane w ciągu całego cyklu rozwojowego. Noszą one nazwę *nabizas*. Natomiast liście i łodygi kwiatowe uzyskiwane bezpośrednio przed kwitnieniem znane są w wielu miejscach pod nazwą *timos*.

Rzepa w postaci świeżej sprzedawana jest w partiach jednorodnych pod względem pochodzenia i odmiany w tradycyjnych pęczkach o wadze od ok. 0,5 do 1 kg, związanych wiązadłem pochodzenia roślinnego lub wykonanym z innego materiału dopuszczonego w podręczniku jakości.

Rzepa mrożona jest sortowana, myta, parzona i ewentualnie ćwiartowana przed mrożeniem, a następnie umieszczana w opakowaniach, których waga i materiały są zgodne z wymogami obowiązujących przepisów prawa i z wymogami wyraźnie określonymi w podręczniku jakości.

Rzepa w postaci konserwowanej sprzedawana jest w formie naturalnej, bez dodatków innych niż woda z gotowania i sól stołowa, bez żadnych dodatków spożywczych. Rzepę umieszcza się w opakowaniach metalowych lub słojach szklanych, których waga jest zgodna z wymogami obowiązujących przepisów prawa i z wymogami wyraźnie określonymi w podręczniku jakości.

Cechy organoleptyczne: Rzepa nie nadaje się do spożycia w postaci surowej. Niezbędne jest jej gotowanie, przy czym długość trwania tego procesu uzależniona jest od stadium rozwoju fenologicznego rośliny. Dlatego też cechy organoleptyczne dotyczą rzepy przygotowanej do spożycia, tzn. w postaci ugotowanej, przez konsumenta lub w odpowiednim zakładzie przetwórczym.

Cechy organoleptyczne są następujące: kolor mocno zielony, którego intensywność wzrasta w miarę zbliżania się etapu kwitnienia. Smak lekko kwaskowaty, z pewną domieszką goryczki. Tekstura lekko włóknista, przy czym włóknistość jest bardziej zauważalna w odmianach wąskolistnych, z dużą liczbą ogonków. Charakteryzuje się bardzo niewielką twardością z uwagi na małą zawartość włókien odżywczych.

4.3. Obszar geograficzny:

Obszar produkcji obejmuje wszystkie miejscowości Wspólnoty Autonomicznej Galicji. Obszar przetwórstwa i pakowania produktu pokrywa się z obszarem jego produkcji.

4.4. Dowód pochodzenia:

Jedynie rzepy hodowane zgodnie z wymogami określonymi w specyfikacji produktu i podręczniku jakości, na plantacjach i przez producentów wyszczególnionych w odpowiednim rejestrze, podlegają ochronie pod chronionym oznaczeniem geograficznym „Grelos de Galicia” lub mogą być wykorzystywane w przetwórstwie do uzyskiwania rzepy podlegającej takiej ochronie. Analogicznie, ochronie pod chronionym oznaczeniem geograficznym „Grelos de Galicia” podlegają jedynie rzepy przetwarzane w zakładach wpisanych do odpowiedniego rejestru.

Wszystkie osoby, zarówno fizyczne, jak i prawne, będące właścicielami dóbr wpisanych do rejestrów, plantacje, magazyny, zakłady przetwórcze i produkty podlegają kontrolom i inspekcjom realizowanym przez organy kontroli w celu sprawdzenia, czy produkty chronione pod chronionym oznaczeniem geograficznym „Grelas de Galicia” spełniają wymogi określone w specyfikacji produktu i podręczniku jakości.

4.5. Sposób pozyskiwania:

Wykorzystywane w produkcji nasiona pochodzą z roślin z ekotypów z Santiago i z Lugo, odpowiadających dopuszczonym handlowym odmianom „Grelas de Santiago” i „Globo Blanco de Lugo”, jak również odpowiednim populacjom hodowlanym. Uzyskiwane są one z upraw własnych lub z innych obszarów wpisanych do Rejestru Plantacji Chronionego Oznaczenia Geograficznego „Grelas de Galicia”. Stosowany jest obsiew ręczny, który rozpoczyna się w połowie sierpnia, a jego dokładny termin uzależniony jest od obszaru i czasu wczesnego owocowania roślin danej odmiany. Zbiory przeprowadzane są ręcznie, najlepiej w godzinach, kiedy ustaje upał. Należy przy tym postępować bardzo ostrożnie, aby nie dopuścić do uszkodzenia liści, które wpływa na wygląd produktu i może umożliwiać ewentualny atak drobnoustrojów chorobotwórczych. Zbiory produktów przeznaczonych do przetworzenia mogą być też przeprowadzane w formie zmechanizowanej. Po zbiorach, tego samego dnia, rzepa jest wysyłana do zakładów przetwórczych, z zachowaniem odpowiedniej ostrożności, tak aby nie uszkodzić produktu.

Przetwórstwo i pakowanie rzepy odbywają się w obrębie wyznaczonego obszaru geograficznego, ponieważ tak stanowią szczegółowe warunki obchodzenia się z rzepą po zbiorach i jej konserwowania. Niezbędne jest wykonywanie tych działań w wyznaczonym obszarze geograficznym w celu:

- *Uniknięcia pogorszenia się jakości produktu:* Rzepa jest warzywem liściastym. Od momentu zbiorów do chwili dostarczenia do ośrodka, gdzie poddaje się ją jakiegokolwiek obróbce, jakość produktu ulega szybkiemu pogorszeniu. Utrata wody w połączeniu z procesem niszczenia komórek powoduje żółknięcie i wędnięcie liści, co wpływa na zmniejszenie się atrakcyjności handlowej produktu. Ponadto rzepa posiada dodatkową właściwość jako pożywienie funkcjonalne z uwagi na wysoką zawartość związków takich jak glukozytolaty, flawonoidy, witaminy itp. Niestety po zbiorach te i inne związki zaczynają się szybko uwalniać z produktu, co pociąga za sobą istotną utratę wartości odżywczych. Wiadomo, że w ciągu dwóch dni tracone jest 50 % witaminy C. Od momentu zbiorów szybko przebiega też proces uwalniania się glukozytolatów (związki zapobiegające powstawaniu nowotworów). Wszystko to powoduje, że działania związane z obchodzeniem się z produktem, jego transportem, przechowywaniem i przetwórstwem muszą być realizowane niezwłocznie po zbiorach, w terminie nie dłuższym niż 24 godziny. Z uwagi na to konieczne jest zapewnienie jak najmniejszych odległości między miejscem zbiorów i punktami dystrybucji, pakowania oraz/lub przetwórstwa produktu.
- *Zapewnienie możliwości właściwej identyfikacji i kontroli:* Właściwość miejscowa organu kontroli ogranicza się do wyznaczonego obszaru geograficznego, którym jest Wspólnota Autonomiczna Galicji. System kontroli i certyfikacji pozwala zagwarantować odpowiednie pochodzenie i identyfikację produktu „Grelas de Galicia” pod warunkiem, że jego produkcja, przetwórstwo i pakowanie odbywają się w ramach tej Wspólnoty.
- *Utrzymanie typowych cech produktu „Grelas de Galicia” i ochrona jakości:* W ramach Wspólnoty Autonomicznej Galicji istnieją bogate tradycje związane ze spożywaniem i produkcją wspomnianego produktu. Pakowanie odbywa się w wyznaczonym obszarze geograficznym, co wydatnie przyczynia się do zachowania szczególnych cech i jakości produktu „Grelas de Galicia”. Za stosowanie i kontrolę przestrzegania norm regulujących transport, przetwórstwo i pakowanie rzepy odpowiedzialni są producenci oraz struktury kontrolne chronionego oznaczenia geograficznego. Wspomniane instytucje posiadają odpowiednią wiedzę i potencjał techniczny, niezbędne do zapewnienia odpowiedniego procesu obchodzenia się z „Grelas de Galicia”.

4.6. Związek z obszarem geograficznym:

Pierwsze wprowadzenie rzepy do płodozmianu udokumentowano w XIII wieku w różnych statutach i innych dokumentach kupna-sprzedaży pól określonych jako tereny uprawy rzepy. Pozwoliło to na uprawianie danego terenu na przestrzeni całego roku w systemie płodozmianu zboża jare — rzepa — zboża ozime.

Rzepa jest rośliną, której rozwój i wzrost dostosowany jest do klimatu wilgotnego i umiarkowanych temperatur. Jest ona odporna na mróz. Rzepa wymaga też żyznej gleby o wysokiej zawartości substancji organicznych i plastycznej konsystencji. Gleba powinna być głęboka, sypka i niepodtopiona, jednak o względnie wysokim współczynniku wilgotności. Takie warunki klimatyczne i glebowe występują powszechnie na terytorium Galicji.

Rzepa jest niezbędnym składnikiem najbardziej typowych dań w kuchni galicyjskiej, takich jak „Caldo” lub „Pote gallego”, „Cocido” oraz „Lacón con Grelas”, i wyróżniającym je na tle tradycyjnej kuchni innych regionów kraju.

Zarówno w źródłach historycznych, jak i w materiałach wywodzących się z tradycji gastronomicznej istnieją liczne wzmianki dotyczące rzepy, co pokazuje, jak ważnym warzywem jest ona dla mieszkańców Galicji. Różni autorzy prac z dziedziny etnografii i gastronomii jednogłośnie podkreślają obecność i wyjątkową pozycję rzepy jako wyróżnika tradycyjnej kuchni galicyjskiej. Przytoczyć można wzmianki poczynione przez słynnego galicyjskiego pisarza i geografę Ramona Otero Pedrayo (*Guía de Galicia/Przewodnik po Galicji/* z 1926 r.), krytyka gastronomicznego Angela Muro (*Almanaque y conferencias culinarias/Almanach i wykłady kulinarne/* z lat 1890–1905), albo pisarzy Emilia Pardo Bazána (*La cocina española antigua/Kuchnia starohiszpańska/* z 1912 r.), Manuela María Puga y Parga (*La cocina práctica/Kuchnia praktyczna/* z 1905 r.) czy Álvaro Cunqueiro (*A cociña galega/Kuchnia galicyjska/* z 1973 r.).

Warto też jeszcze wspomnieć, że produkt ten, jako typowe warzywo z Galicji, figuruje w Spisie Hiszpańskich Produktów Tradycyjnych (*Inventario Español de Productos Tradicionales*), opublikowanym przez Ministerstwo Rolnictwa, Rybołówstwa i Gospodarki Żywnościowej w 1996 r.

4.7. Organ kontrolny:

Nazwa: Instituto Galego da Calidade Alimentaria (INGACAL)

Adres: Rúa Fonte dos Concheiros, 11 bajo.
15703 Santiago de Compostela
ESPAÑA

Tel.: +34 981540055

Faks: +34 981540018

E-mail: sxca.agri@xunta.es

4.8. Etykietowanie:

Rzepa wprowadzana na rynek pod chronionym oznaczeniem geograficznym „Grelos de Galicia” powinna być opatrzona, oprócz świadectwa pochodzenia, etykietą handlową zawierającą znak towarowy danego producenta/zakładu pakującego. Na produkcie powinna się również znaleźć etykieta zawierająca oznaczenie geograficzne, kod alfanumeryczny i odpowiednie oznaczenie cyfrowe zatwierdzone i wydane przez organ kontroli, oraz oficjalne logo chronionego oznaczenia geograficznego.

Na etykiecie handlowej oraz na etykiecie oznaczenia geograficznego musi też znajdować się określenie *Indicación Geográfica Protegida „Grelos de Galicia”*.

Możliwe jest również opcjonalne umieszczenie na opakowaniu informacji na temat stadium fenologicznego rośliny — wprowadzając rozróżnienie między „nabizas” a „cimos” — zgodnie z opisem produktu.

W przypadku produktów poddanych procesom przetwórczym innym niż przewidziane w specyfikacji produktu, możliwe jest także umieszczenie na opakowaniu informacji o tym, że produkt wytworzono z rzepy podlegającej ochronie pod chronionym oznaczeniem geograficznym „Grelos de Galicia”, pod warunkiem że surowiec spełnia wymogi specyfikacji produktu i spełnione są wszystkie normy przewidziane w tym zakresie w podręczniku jakości.

Publikacja wniosku zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych

(2009/C 72/10)

Niniejsza publikacja uprawnia do zgłoszenia sprzeciwu wobec wniosku zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006⁽¹⁾. Oświadczenia o sprzeciwie muszą wpłynąć do Komisji w terminie sześciu miesięcy od daty niniejszej publikacji.

STRESZCZENIE

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 510/2006

MOUTARDE DE BOURGOGNE

Nr WE: FR-PGI-005-0503-25.10.2005

CHNP () CHOG (X)

Niniejsze streszczenie zawiera główne elementy specyfikacji produktu przeznaczone do celów informacyjnych.

1. Właściwy organ państwa członkowskiego:

Nazwa: Institut National des Appellations d'Origine (I.N.A.O.)

Adres: 51, rue d'Anjou
75 008 Paris
FRANCE

Telefon: +33 153898000

Faks: +33 142255797

e-mail: info@inao.gouv.fr

2. Grupa składająca wniosek:

Nazwa: Association Moutarde de Bourgogne (AMB)

Adres: AMB ARIA Bourgogne
4, Bd du Docteur Jean Veillet
21 000 Dijon
FRANCE

Telefon: +33 380288140

Faks: +33 380288169

e-mail: laure.ohleyer@cote-dor.chambagri.fr

Skład: producenci/przetwórcy (X) inni (X)

3. Rodzaj produktu:

Klasa 2.6: Musztarda

4. Specyfikacja produktu:

(podsumowanie wymogów art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 510/2006)

⁽¹⁾ Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s. 12.

4.1. Nazwa:

„Moutarde de Bourgogne”

4.2. Opis produktu:

„Moutarde de Bourgogne” to musztarda ostra lub bardzo ostra na białym winie, o jasnożółtej barwie oraz gęstej, jednorodnej i aksamitnej konsystencji. Charakteryzuje się zdecydowanym zapachem, typowym dla białego wina burgundzkiego oraz intensywnie pikantnym i wybijającym się smakiem białego wina burgundzkiego.

4.2.1 Składniki i dozwolone dodatki:

- nasiona gorczycy uzyskane i przechowywane w Burgundii,
- roztwór rozcieńczony, na który składają się: woda i białe wino ze znakiem CHNP wyprodukowane w regionie uprawy winorośli Burgundii w minimalnej proporcji 25 % przy dodawaniu składników. Chodzi tu o wytrawne białe wina produkowane z tradycyjnych w Burgundii odmian winorośli Aligoté i Chardonnay. Charakteryzują się one mocnym aromatem i smakiem długo utrzymującym się w ustach,
- sól, cukier, przyprawy, dodatki (dopuszczone na mocy dyrektywy europejskiej dotyczącej dodatków z 1995 r., z wyjątkiem sztucznych barwników, mąki zbożowej i wszelkich innych środków utrwalających lub zagęszczających, naturalnych lub sztucznych esencji z gorczycy, wyciągów lub olejków eterycznych z gorczycy).

4.2.2 Charakterystyka fizykochemiczna „Moutarde de Bourgogne”:

- suchy wyciąg z nasion > lub = 24 % masy produktu gotowego,
- tłuszcze z nasion gorczycy > lub = 9 % masy produktu gotowego,
- zawartość integumentu reszkowego w musztardzie poniżej 2 % masy całkowitej.

4.3. Obszar geograficzny:

Produkcja i przechowywanie nasion oraz produkcja (przetwarzanie) musztardy muszą bezwzględnie odbywać się na obszarze produkcji. Na obszar ten składają się departamenty regionu Burgundii, czyli Côte d'Or, Nièvre, Saône-et-Loire i Yonne.

Obszar geograficzny ustalono na podstawie szczególnego, lokalnego *know-how* w produkcji nasion musztardy i win wytwarzanych w Burgundii, przetwarzanych następnie na musztardę, przez co powstaje produkt o oryginalnych właściwościach (zob. pkt 4.6).

Nasiona gorczycy produkowane w Burgundii mają szczególne właściwości. Znalazły one uznanie na przestrzeni stuleci. Lekarz Franciszka I, Charles Estienne, uważał, że musztarda produkowana w Burgundii jest lepszej jakości dzięki specjalnej gorczycy. Aż do drugiej wojny światowej gorczycę uprawiano w lasach, na polanach „powęglowych”. Gleby polan, na których suszono węgiel drzewny, obfitowały w potas i sprzyjały uprawie gorczycy (i sprawiały, że jej nasiona były bogate w olejki eteryczne), którą węglarze wysiewali w marcu i zbierali w sierpniu. Również dość jednorodny, półkontynentalny klimat Burgundii dobrze służy uprawie gorczycy. Uprawa gorczycy nie wymaga bowiem dużych ilości wody. Dobrze znosi braki wody oraz wysokie i niskie temperatury. Bardzo źle znosi natomiast zbyt wilgotne, końcowe okresy wiosny. Po kilku dziesięcioleciach mniejszego zainteresowania, w celu poprawy jakości produkcji surowców i jakości produktu gotowego, uprawę gorczycy wznowiono w Burgundii z inicjatywy przemysłowych producentów musztardy. Program wznowienia zrzesza instytucje badawcze, Izbę Rolniczą departamentu Côte d'Or, regionalne jednostki przechowalnicze, rolników i przetwórców. Wyselekcjonowano odmiany o szczególnych właściwościach, by sprostać zarazem specyficznym warunkom glebowo-klimatycznym Burgundii i wymaganiom jakościowym przetwórców.

W ramach obszaru geograficznego wyznaczono strefę, w której uprawa gorczycy na nasiona jest możliwa. Obszar ten określono w oparciu o kryteria geologiczne i glebowe w celu wyznaczenia najkorzystniejszego środowiska do uprawy gorczycy, czyli wykluczono kwaśne gleby brunatne i gleby bielcowe górskie. Próby uprawy gorczycy na tych glebach wykazały niewielkie możliwości wynikające ze złego wypełnienia nasion i niewystarczającej zawartości lotnych izotiocyanianów, co nie pozwala wyprodukować charakterystycznej musztardy.

4.4. Dowód pochodzenia:

Identyfikowalność produktu jest zapewniona w trakcie całego procesu produkcyjnego „Moutarde de Bourgogne”, począwszy od działek, a skończywszy na zapakowanej musztardzie, z uwzględnieniem standardowych dokumentów. Nasiona gorczycy należy zbierać jedynie na działkach zarejestrowanych w strefie uprawy określonej dla CHOG. Działki te muszą spełniać kryteria wyboru określone podczas opracowywania planu produkcji. Rolnicy dostarczają produkty jednostkom przechowalniczym znajdującym się w Burgundii. Wszystkie podmioty uczestniczące w produkcji nasion gorczycy, ich przechowywaniu lub przetwarzaniu mają obowiązek posiadania odpowiednich standardowych dokumentów. W odniesieniu do nasion gorczycy i zapakowanej musztardy w trakcie procesu produkcyjnego przeprowadza się badania analityczne.

4.5. Metoda produkcji:

Do uprawy gorczycy na nasiona dopuszcza się tylko odmiany nasion wybrane przez Association Moutarde de Bourgogne (AMB) i należące do gatunku *Brassica juncea* o „brązowych integumentach”, *Brassica juncea* o „jasnych integumentach” oraz *Brassica nigra*. Sporządza się plan produkcji określający uprawiane powierzchnie, wybór działek i ich położenie w strefie CHOG. Zebrane nasiona dostarczane są jednostkom przechowalniczym znajdującym się w Burgundii i zapewniającym identyfikowalność, oczyszczanie i przechowywanie nasion.

Na tym etapie partie nasion podlegają dopuszczeniu, które pozwala na sprawdzenie przestrzegania następujących kryteriów:

- burgundzkie pochodzenie nasion i odmian wybranych przez AMB,
- obecność zielonych lub niedojrzałych nasion ograniczona do najwyżej 1,5 % (stopień I i II),
- obecność obcych ziaren: najwyżej 0,3 % w przypadku stopnia I, 0,5 % w przypadku stopnia II,
- brak owadów, pleśni i przegrzania,
- grubość nasion: masa jednego tysiąca nasion > 2,35 g (> 2 g w wyjątkowych warunkach klimatycznych),
- woda i składniki lotne: 4,2–9 % masy,
- tłuszcze: 28–42 % masy w przeliczeniu na masę suchą,
- lotne izotiocyjanty: 0,7–0,94 % masy w przeliczeniu na masę suchą,
- białka: 24,2–30,8 % masy w przeliczeniu na masę suchą.

Po dopuszczeniu nasiona są przygotowywane i dostarczane jednostkom przechowalniczym znajdującym się na danym obszarze geograficznym. Nasiona są rozdrabniane i łączone z rozcieńczonym roztworem (woda+wino). Do produkcji używa się wina białego o chronionej nazwie pochodzenia wyprodukowanego w regionie uprawy winorośli w Burgundii. Ten etap pozwala uzyskać pestki nasion i pierwszą musztardę. Musztardę tę następnie przesiewa się w celu wyeliminowania integumentów nasion. Uzyskuje się wówczas musztardę o jasnożółtej barwie oraz gęstej, jednorodnej i aksamitnej konsystencji, która jest „odpowietrzona”. Etap ten, wraz z późniejszym leżakowaniem, pozwala wydobyc pikantny smak musztardy. Następnie musztarda jest przechowywana i pakowana.

4.6. Związek z obszarem geograficznym:

Związek z obszarem geograficznym wyznacza starodawne, regionalne know-how, historyczna uprawa w Burgundii gorczycy na nasiona, silne, historyczne powiązanie musztardy z winnicami burgundzкими oraz dawno zdobyta renoma.

4.6.1 Określona jakość:

„Moutarde de Bourgogne”, charakteryzującą się intensywnie ostrym smakiem, otrzymuje się poprzez zmieszanie nasion gorczycy uzyskanych i przechowywanych w Burgundii z rozcieńczonym roztworem składającym się z wody, soli, cukru, przypraw i przynajmniej 25 % wytrawnych białych win pochodzących z tradycyjnych w Burgundii odmian winorośli. Cechą charakterystyczną win jest mocny aromat i smak długo utrzymujący się w ustach; nadają one musztardzie intensywny i specyficzny zapach, jak również wybijający się smak białego wina z Burgundii, wyróżniając ją spośród innych musztard. Suchy ekstrakt i tłuszcze pochodzące z nasion muszą przekraczać wartość odpowiednio 24 % i 9 %.

4.6.2 Renoma:

Musztardę i Burgundię łączą silne więzi historyczne. Mówi się, że w 1336 r. podczas święta zorganizowanego w Rouvres przez księcia Burgundii, Odon IV, na cześć Filipa VI zjedzono beczułkę (206,75 l) musztardy. Od XVI w. statuty miejskie (miasta Dijon od 1634 r., a miasta Beaune od 1647 r.) zawierają definicję cechów producentów musztardy. Do XIX w. produkcją zajmowały się małe zakłady. Rewolucja przemysłowa nie ominęła jednak produkcji musztardy. Producenci burgundzcy prześcigali się w wynalazkach; można np. wspomnieć M. Greya, producenta z Dijon, który w 1850 r. zyskał uznanie Académie des Arts, Sciences et Belles Lettres z Dijon dzięki maszynie pozwalającej znacząco zwiększyć wydajność produkcji. Szacuje się, że w latach 1750–1984 istniało 263 producentów musztardy. Żaden inny region francuski nie charakteryzował aż takim zagęszczeniem.

Uprawa gorczycy na nasiona w Burgundii wpisała się w historię również dlatego, że lekarz Franciszka I, Charles Estienne, uważał, że musztarda produkowana w Burgundii jest doskonałej jakości dzięki najlepszej gorczycy, „która nie ma sobie równych w innych regionach”.

Wino i musztarda są ze sobą ściśle powiązane. W 1911 r. A. Berthiot stwierdził, że musztarda z Burgundii zawdzięcza swą renomę jakości produkcji, na którą składają się, jak mówił Berthiot, rozdrabnianie nasion najwyższej jakości oraz ich łączenie z charakterystyczną dla Burgundii cieczą: *verjus*, czyli rodzajem bardzo zielonego wina, otrzymywanego w wyniku wyciskania nie w pełni dojrzałych, białych winogron. W następstwie zniszczenia winorośli dającej te winogrona przez filokserę, producenci zainteresowali się kwaśnymi nieznanymi winami białymi, które jednak zniknęły i zostały zastąpione przez wszczepione szlachetne odmiany winorośli. Zastosowanie białego wina zamiast octu winnego pozwala nadać musztardzie typowe cechy organoleptyczne.

Producenci musztardy bardzo wcześnie zaczęli używać oznaczenia „Moutarde de Bourgogne”. W 1891 r. przed sądem w Sens (departament nr 89) zarejestrowano markę musztardy ekstra na wysokiej jakości białym winie („Moutarde de Bourgogne, extra-blanche supérieure”), a w 1903 r., przed sądem handlowym w Dijon, etykietę musztardy na czystym winie zielonym („Moutarde Jacquemart au pur verjus de Bourgogne”). Poza nazwą, zadawanie sobie trudu odwoływania się do Burgundii i jej historii przy wyborze marki świadczy o tym, że musztarda z Burgundii jest wciąż powszechnie znana. Można wymienić takie marki musztardy jak „Jean-sans-Peur”, „Téméraire”, „Moutarde à la cuillère de la Belle Bourguignonne” lub „La Bourguignonne”.

4.6.3 Czynniki ludzki, szczególnie *know-how*:

Do czasu drugiej wojny światowej uprawa gorczycy na nasiona utrzymywała w Burgundii duże znaczenie. Po 1945 r. przemysłowcy usiłowali utrzymać tę produkcję w regionie. Z tego tytułu związek zawodowy producentów musztardy wydał broszurę o uprawie gorczycy. Inicjatywy te nie poradziły sobie jednak z konkurencją ze strony innych roślin oleistych i globalnym rynkiem.

Trzeba było czekać początku lat 90. na znaczące wznowienie uprawy gorczycy na nasiona. Obecnie problemy są wspólne dla całej branży:

- przemysł szuka dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia oraz opanowania jakości produkcji surowców; W tym celu stara się nadać ukierunkować ewolucję nasion, aby uzyskać poprawę jakości produktu gotowego,
- rolnikom z kolei zależy na możliwościach dywersyfikacji produkcji oraz uzyskaniu nadwyżki wartości na poziomie regionalnym.

W związku z tym w celu wznowienia uprawy z powodzeniem stworzono komitet sterujący:

- Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dijon (Etablissement National d'Enseignement Supérieur Agronomique de Dijon) i Krajowy instytut badań agronomicznych (Institut national de recherche agronomique) odpowiadają za badania genetyczne: poprawa wydajności, szczególnie jakość nasion spełniająca kryteria określone przez AMB,
- Izba Rolnicza departamentu Côte d'Or odpowiada za badania stosowane i działalność doświadczalną,
- regionalne jednostki przechowalnicze odpowiadają za logistykę zbiorów i pakowanie nasion,
- rolnicy testują w warunkach eksploatacji dane źródłowe wypracowane na platformach doświadczalnych i uprawiają wystarczającą ilość nasion, by pozwolić przemysłowi na przeprowadzenie badań produkcyjnych,
- francuska federacja producentów wędlin, garmażerii i przetwórców mięsa oraz przemysłem realizują różne badania produkcyjne; testy pilotażowe na skalę półprzemysłową i przemysłową.

Współpraca ta pozwoliła na wskazanie dwóch odmian do wniosku o CHOG.

Równolegle do badań nastąpił rozwój produkcji, która w 1993 r. zajmowała 350 ha, a w 2003 r. już 1 230 ha.

4.7. *Organ kontrolny:*

Nazwa: CERTIPAQ

Adres: 44, rue La Quintinie
75015 Paris
FRANCE

Telefon: +33 145309292

Faks: +33 145309300

e-mail: certipaq@certipaq.com

4.8. *Etykietowanie:*

Etykieta zawiera następujące informacje:

- Nazwa handlowa: „Moutarde de Bourgogne”
 - Logo CHOG
-

Publikacja wniosku zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych

(2009/C 72/11)

Niniejsza publikacja uprawnia do zgłoszenia sprzeciwu wobec wniosku zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006⁽¹⁾. Oświadczenia o sprzeciwie należy przedłożyć Komisji w terminie sześciu miesięcy od daty niniejszej publikacji.

STRESZCZENIE

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 510/2006

„ŠTAJERSKO PREKMURSKO BUČNO OLJE”

Nr WE: SI-PGI-0005-0418-29.10.2004

CHNP () CHOG (X)

Niniejsze streszczenie zawiera główne elementy specyfikacji produktu i jest przeznaczone do celów informacyjnych.

1. Właściwy organ państwa członkowskiego:

Nazwa: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Adres: Dunajska 58
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA

Tel: +386 14789109

Faks: +386 14789055

E-mail: varnahrana.mkgp@gov.si

2. Grupa składająca wniosek:

Nazwa: GOLICA GIZ

Adres: Trg svobode 3,
SI-2310 Slovenska Bistrica
SLOVENIJA

Tel: +386 28432611

Faks: +386 28432613

E-mail: —

Skład: Producenci/przetworcy (X) Inni ()

3. Rodzaj produktu:

Klasa 1.5. — Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)

4. Specyfikacja produktu:

(podsumowanie wymogów określonych w art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 510/2006)

4.1. Nazwa:

„Štajersko prekmursko bučno olje”

⁽¹⁾ Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s. 12.

4.2. Opis produktu:

„Štajersko prekmursko bučno olje” jest nierafinowanym jadalnym olejem roślinnym otrzymywanym z tłoczenia prażonych pestek dyni najwyższej jakości, pochodzących z dyni oleistej.

„Štajersko prekmursko bučno olje” ma barwę zieloną do czerwonej oraz charakterystyczny aromatyczny zapach i smak. Zawartość kwasów tłuszczowych jest korzystna dla zdrowia: olej ten zawiera 20 % nasyconych kwasów tłuszczowych, około 35 % jednonasyconych kwasów tłuszczowych oraz około 45 % wielonasyconych kwasów tłuszczowych.

„Štajersko prekmursko bučno olje” jest również bogatym źródłem tokoferoli, gdyż zawiera około 50 mg witaminy E na 100 gr oleju. Olej ten zawiera również inne witaminy, mikroelementy, karotenoidy, rzadkie aminokwasy i naturalny barwnik (chlorofil).

4.3. Obszar geograficzny:

„Štajersko prekmursko bučno olje” jest produkowany z pestek dyni w regionie wyznaczonym linią biegnącą przez: Dravograd do Slovenj Gradem, Mislinja i Velenje (ograniczona w tym miejscu drogą krajową), Šoštanj, Mozirje, Nazarje, Vransko, Prebold, Zabukovica i Laško. Od tego miejsca linia ta biegnie wzdłuż rzek Savinja i Sava, przechodzi przez Radeče, Sevnica, Krško i Brežice do Obrežje, biegnie wzdłuż granicy z Chorwacją do granicy z Węgrami, wzdłuż której biegnie aż do granicy z Austrią, po czym biegnie równoległe do tej granicy (u stóp Karavanke) aby dojść ponownie do miasta Dravograd.

4.4. Dowód pochodzenia:

Wszyscy producenci oleju „Štajersko prekmursko bučno olje” muszą być zarejestrowani we wspomnianym regionie oraz muszą przetwarzać pestki dyni na olej z pestek dyni zgodnie z wymogami specyfikacji. Producenci są zobowiązani prowadzić rejestr sprzedawców i zakupionych od każdego sprzedawcy ilości pestek dyni, oraz notować datę analizy i wyniki analiz chemicznych, jak również parametry chemiczne i fizyczne. Producenci muszą również sporządzać sprawozdania dotyczące procesu produkcji, określając zużycie surowców i materiałów oraz ilości wyprodukowanego oleju z pestek dyni.

Wszystkie te czynniki są monitorowane przez jednostkę certyfikującą zatwierdzoną zgodnie z normą europejską EN 45011.

4.5. Metoda produkcji:

Do produkcji „Štajersko prekmursko bučno olje” można używać różnych rodzajów pestek dyni, pod warunkiem że spełniają określone wymogi jakościowe.

Pestki dyni mogą pochodzić spoza wspomnianego wyżej obszaru geograficznego, ale ich przetwarzanie na „Štajersko prekmursko bučno olje” musi odbywać się w obrębie tego obszaru.

1. Zbieranie pestek dyni (kontrola parametrów fizycznych i chemicznych — zanieczyszczenia, zawartość wilgoci, zawartość oleju, procent uszkodzonych pestek — oraz wyglądu zewnętrznego).
2. Przechowywanie pestek.
3. Czyszczenie pestek (usuwanie zanieczyszczeń).
4. Suszenie pestek w celu osiągnięcia zawartości wilgoci wynoszącej 6–7 %.
5. Rozdrabnianie pestek.
6. Ugniatanie.
7. Prażenie pestek (maksymalna temperatura prażonej masy wynosi 120 °C, czas prażenia 30–60 minut).
8. Ugniatanie prażonej masy.
9. Sedymentacja oleju z pestek dyni.
10. Kontrola jakości (analiza fizyczna i chemiczna oraz organoleptyczna).
11. Butelkowanie i etykietowanie.

4.6. Związek z obszarem geograficznym:

„Štajersko prekmursko bučno olje” jest specjalnością kulinarną obszaru geograficznego określonego w pkt 4.3. Produkcja oleju z pestek dyni w prowincjach Štajerska i Prekmurje jest tradycją potwierdzoną pisemnymi zapisami, w których odnotowano utworzenie pierwszej tłoczni oleju z pestek dyni w miejscowości Fram już w 1750 r. Uprawa dyni oleistej w tym regionie, prowadzona na szeroką skalę, pozwoliła również wielu zakładom rzemieślniczym na przetwarzanie pestek na olej tradycyjnymi metodami (m.in. Slovenska Bistrica, Središče ob Dravi, Selo pri Pragerskem). W 1904 r. Albert Stigar założył w Słoweńskiej Bystrzycy tłocznię oleju z pestek dyni wytwarzanego tradycyjnymi metodami. W prowincji Prekmurje nie ma żadnego dużego zakładu produkcyjnego, jedynie małe przedsiębiorstwa należące do rolników. Jednym z takich małych zakładów jest Feri Vučak w Vadarci in Gorzko. Zakład liczy sobie już 130 lat, a produkcją oleju z pestek dyni zajmuje się już czwarte pokolenie właścicieli.

„Štajersko prekmursko bučno olje” ceniony jest również poza Słowenią w Europie, w Stanach Zjednoczonych, Australii i Rosji, co potwierdza, między innymi, przyznanie mu w 2007 r. pierwszej nagrody w kategorii innowacji w konkursie IFE07 (the International Food & Drink Event) w Londynie.

4.7. Organ kontrolny:

Nazwa: Bureau Veritas d.o.o.
Adres: Linhartova 49a
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel: +386 14757670
Faks: +386 14747602
E-mail: info@bureauveritas.si

4.8. Etykietowanie:

Jeżeli olej „Štajersko prekmursko bučno olje” jest pakowany we wspomnianym obszarze geograficznym, każdy producent może stosować własne opakowania i etykiety, ale na etykiecie lub w innym miejscu musi być umieszczona chroniona nazwa „Štajersko Prekmursko Bučno Olje” i logo z jej kolorami oraz odpowiedni symbol wspólnotowy lub krajowy symbol jakości.

Jeżeli produkt jest pakowany poza wspomnianym obszarem geograficznym, należy zagwarantować pełną identyfikowalność „Štajersko prekmursko bučno olje”. Również tym przypadku na opakowaniu „Štajersko prekmursko bučno olje” należy umieścić chronioną nazwę, logo i odpowiedni symbol wspólnotowy.
